Joseph R. Kipling

LA BUNUL PLAC AL VIEȚII

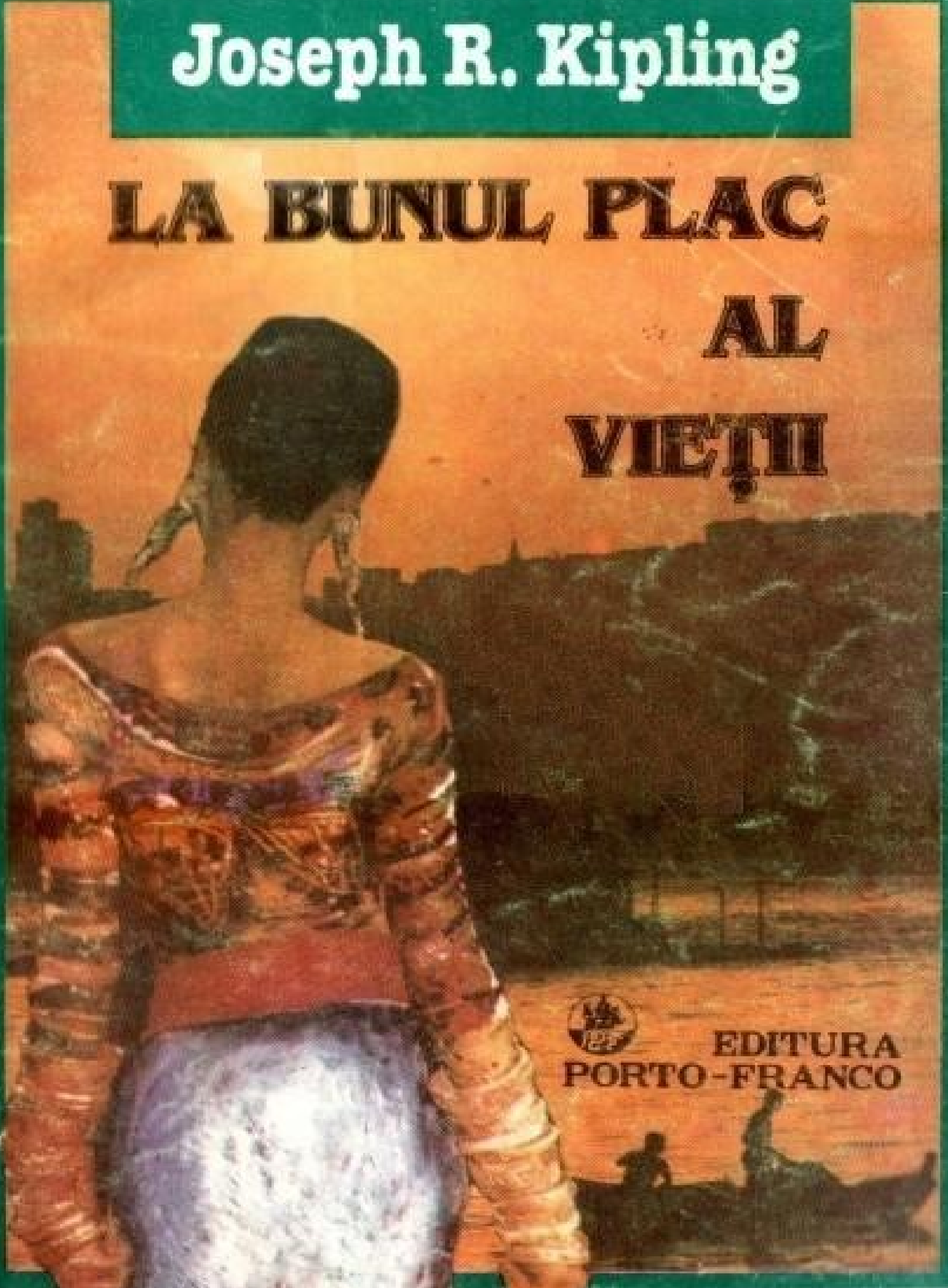

EDITURA PORTO-FRANCO

Joseph Rudyard Kipling

LA BUNUL PLAC AL VIEŢII

Traducere de NINA TUDOSESCU
Coperta de CONSTANTIN VREMULEŢ

EDITURA PORTO-FRANCO
GALAŢI, 1993

ISBN 973-557-316-4

Am întâlnit o sută de oameni pe drumul spre Delhi şi toţi erau fraţii mei.

Proverb indigen

Cuprins

ŞEFUL DE DISTRICT..6

EVREUL RĂTĂCITOR..29

PRIN MIJLOCUL FOCULUI...33

EVREII DIN SUSHAN..38

CETATEA NOPŢII DE GROAZĂ...42

CÂND CRESC APELE...50

ÎNVIEREA LUI IMRAY..60

TREI NU FAC DECÂT UNU...72

MICILE CUSURURI ALE LUI PAMBÉ SERANG.........................82

NABOTH...88

GEORGIE PORGIE...92

RECORDUL BADALIEI HERODSFOOT...............................101

ŞEFUL DE DISTRICT

E un criminal în plus în închisoarea centrală,
În spatele bătrânului zid de pământ,
E un găinar mai puţin pe linia frontierei.
Şi pretutindeni domneşte pacea reginei.
Măi, tipilor,
Pretutindeni domneşte pacea reginei.

Căci peste noi iar va cădea dezaprobarea şefului,
Peste noi iar va cădea ruşinea,
Dacă lăsăm să ne scape din mână o ţară în lanţuri
Şi peste tot domneşte pacea reginei.
Măi, tipilor.
Pretutindeni domneşte pacea reginei.

(Fuga lui Shindand)

I

Indusul crescuse până ajunsese să inunde ţara, aşa, pe nepusă masă.

În ajun, apele sale inferioare puteau să depăşească limitele

vadului.

În seara aceea, cinci mile de apă furioasă şi tulbure separau un mal de altul, măcinându-le şi fluviul continua să crească sub lună.

O litieră pe care o purtau şase bărbaţi cu barbă, cu toţii neobişnuiţi cu această corvoadă, se opri pe nisipul alb care se întindea de-a lungul câmpiei şi mai albe încă.

—E vrerea lui Dumnezeu, spuseră ei. Nu îndrăznim să încercăm traversarea în această noapte, nici chiar cu barca. Să aprindem focul şi să facem ceva de mâncare. Suntem nişte oameni istoviţi.

Aruncară spre litieră o privire interogativă.

În interior zăcea, murind de febră, subcomisarul districtului Kot-Kumharsen.

Fusese transportat de-a lungul ţării de aceşti şase combatanţi ai unui grup de frontieră pe care el îi cucerise şi-i luase cu sine pe căile unei onestităţi acceptabile, înainte de a cădea la poalele munţilor lor inospitalieri.

Şi împreună cu ei gonea asistentul său, Tallantire, cu inima grea, cu ochii grei de tristeţe şi insomnie.

Tallantire îşi petrecuse trei ani sub ordinele bolnavului şi începuse să-l iubească, aşa cum oamenii prinşi la un atelaj împreună, înhămaţi la aceeaşi treabă, una din cele grele, încep să se iubească... sau să se urască.

El coborî de pe cal, dădu la o parte perdelele litierei şi aruncă o privire discretă înăuntru.

— Orde... Orde... bătrâne, mă auzi? Trebuie să aşteptăm să scadă fluviul. Avem ghinion.

— Înţeleg, răspunse un murmur sec. Să aşteptăm ca fluviul să scadă. Mă gândeam că am fi putut sosi la tabără înaintea zorilor.

Unul dintre purtători privi lung în cealaltă parte a fluviului şi observă o slabă scânteiere de lumină pe acel mal îndepărtat.

El zice încet lui Tallantire:

— Uite focurile taberei lui, şi nevastă-sa. Ei vor face traversarea dimineaţă, fiindcă au bărci mai bune. Va trăi el până atunci?

Tallantire clătină din cap.

Yardley-Orde era într-adevăr aproape de sfârşitul său.

La ce bun să-l ameţeşti cu speranţa unei întâlniri ce nu putea să aibă loc?

Fluviul făcu un salt spre mal, smulse o faleză de nisip şi scoase un mormăit din ce în ce mai iritat.

Purtătorii găsiră de-ale focului pe plaja devastată — tufişuri de spini cu cămile descărnate, adăposturi de tabere ce staţionaseră în apropierea vadului.

Centiroanele lor de spadă zornăiau şi se mişcau încet la lumina lunii şi calul lui Tallantire tuşea pentru a da de înţeles că s-ar simţi mai în largul său să aibă un acoperământ.

— Şi mie mi-e frig, zise vocea din litieră. Mi-nchipui că e sfârşitul. Biata Polly!

Tallantire aranjă din nou cuverturile.

Văzând asta, Khoda-Dad îşi scoase paltonul din piele de oaie cu căptuşeală groasă şi-l adăugă la grămadă.

— Eu o să mă-ncălzesc curând în faţa focului, zise el.

Tallantire luă în braţe corpul descărnat al şefului său şi îl ţinu la piept.

Poate că, dacă-l ţine cald, Orde ar mai trăi destul pentru a-şi revedea pentru ultima oară soţia.

Dacă Providenţa oarbă ar fi făcut să scadă măcar de trei picioare apa fluviului!

— Mă simt mai bine, spuse Orde cu o voce slabă. Sunt dezolat că-s un aşa bagaj inutil! E ceva de băut?

I se dădură lapte şi whisky şi Tallantire simţi un pic de căldură la pieptul lui.

Orde se puse pe bodogănit:

— Nu că mi-ar păsa că mor, dar să-i părăsesc pe Polly şi districtul... Mulţumesc lui Dumnezeu că nu avem copii. Dick, ştii, sunt scufundat... la fund... Datorii contractate în timpul primilor mei cinci ani de serviciu. Pensia nu este considerabilă, dar va fi destul pentru ea. Ea o are pe mama ei la ţară. Cel mai greu îi este să se întoarcă acolo. Şi... şi... ştii, cum ea nu e soţia unui soldat...

— Vom asigura, desigur, traversarea înapoi, spuse liniştit Tallantire.

— Nu e prea onorabil să te dai măreţ, dar, Dumnezeule mare! eu care zic aşa, câte nu-mi amintesc despre oameni care au trecut prin asta! Morten a murit; el era din promoţia mea.

Shaughnessy a murit şi el, avea copii: îmi amintesc că avea obiceiul să ne citească scrisorile lor de şcolari. Şi cât de plictisitor găseam noi acest lucru! Evans mort! Kot-Kumharsen l-a omorât. — Ricketts, de Myndone, mort... Iar eu, şi eu mă duc. „Omul care este născut de o femeie, e câţiva pumni de pământ pe colină”. Asta îmi aminteşte, Dick, că cele patru sate din Khusru-Kheyl, pe frontiera noastră, cereau reducerea cu o treime a impozitului, astă primăvară. E drept: recoltele lor sunt proaste. Vedeţi ce obţin şi vorbiţi cu Ferris în problema canalului. Aş fi vrut să trăiesc până la terminarea lui. E un lucru atât de important pentru satele din nordul Indusului, dar Ferris e un puturos afurisit. Luaţi-l mai tărişor. Ai să ai în grijă districtul până la sosirea succesorului meu. Aş fi vrut să te numească definitiv, dar cunoşti administraţia noastră. Presupun că-l vor numi pe Bullows totuşi. E un om de treabă, dar are prea puţină fermitate pentru cerinţa frontierei. Apoi, nu ştie cum să procedeze cu preoţii. Va trebui să fii cu ochii pe preotul orb din Jaghi. Veţi găsi asta în hârtii, — în cufărul care conţine uniforma, cred. Convocaţi oamenii Khusru-Keyl. Am să-mi ţin ultima audienţă publică... Khoda-Dad-Khan!

Şeful oamenilor se îndreptă spre litieră, urmat de camarazii lui.

— Oameni, zise Orde cu o voce rapidă, în dialectul ţării, eu am să mor, şi Orde n-o să mai fie aici ca să vă smulgă tresa şi să vă împiedice să şterpeliţi batalul.

— Domnul va avea grijă să nu fie aşa, îl întrerupse corul de voci profunde. Sahib nu va muri.

—Ba da, va muri, şi el va şti care dintre Mahomet şi Moise a spus adevărul. Dar va trebui ca voi să rămâneţi oameni cinstiţi când eu nu voi mai fi aici. Aceia dintre voi care trăiesc pe frontiera noastră vor trebui să-şi plătească impozitele normal ca şi până acum. Am spus un cuvânt pe tema satelor care vor trebui tratate mai blând anul acesta. Aceia dintre voi care trăiesc la munte trebuie să se abţină să şterpelească vite şi să dea foc la acoperişurile de paie. Ei vor trebui să-şi astupe urechea la vocea preoţilor, care nu cunosc deloc forţa de guvernare şi pe care voi aţi împinge-o în războaie smintite, în care voi sunteţi siguri că vă veţi pierde viaţa şi în care recoltele voastre vor fi mâncate de străini. Apoi, voi nu va trebui sub nici

o formă să jefuiţi caravanele. Va trebui să vă lăsaţi armele la postul de poliţie când veţi veni, aşa cum aveţi obiceiul şi cum eu am prevăzut. Şi Tallantire Sahib va fi cu voi, dar eu nu ştiu cine îmi va lua locul. Şi ceea ce vă spun, e purul adevăr, căci eu sunt ca şi cum aş fi deja mort, copiii mei — fiindcă, chiar de sunteţi bărbaţi robuşti, — voi sunteţi nişte copii.

— Şi tu eşti tatăl nostru şi mama noastră, izbucni Khoda-Dad-Khan cu o înjurătură. Ce-o să ne facem, acum când nu va mai fi nimeni să vorbească pentru noi şi să ne înveţe să ne purtăm ca lumea.

— Vă va rămâne Tallantire Sahib. Duceţi-vă să-l găsiţi. El vă cunoaşte limba şi inima. Faceţi în aşa fel să-i menţineţi liniştiţi pe tineri. Ascultaţi-i pe bătrâni şi supuneţi-vă lor. Khoda-Dad-Khan, ia inelul meu. Ceasul şi lanţul sunt pentru fratele tău. Păstraţi aceste obiecte în amintirea mea, şi eu îi voi vorbi lui Dumnezeu în faţa căruia mă voi înfăţişa, orice-ar fi, şi îi voi spune că alde Khusru-Keyl sunt oameni bravi. Vă dau voie să vă retrageţi.

Khoda-Dad-Khan, cu inelul trecut pe deget, scoase din piept un suspin zgomotos, când auzi formula bine cunoscută care punea capăt audienţei.

Fratele său se întoarse pentru a arunca o privire spre fluviu.

Zorile de ziuă se arătau deja.

O pată albă se detaşa pe argintul mat al curentului:

— Ea vine, spuse omul, cu voce scăzută. Poate că o mai trăi el două ore!

Şi îşi scoase din centură ceasul pe care tocmai îl primise moştenire şi fără a înţelege nimic, privi cadranul, aşa cum îi văzuse făcând pe englezi.

Timp de două ore, pânza umflată merse pe căi ocolite, merse la întâmplare, în amonte, în aval, în timp ce Tallantire continua să-l ţină pe Orde între braţele lui, iar Khoda-Dad-Khan să-i frece picioarele.

El reîncepea din timp în timp să vorbească despre district şi despre soţia lui, dar tot mai frecvent de aceasta, pe măsură ce sfârşitul se apropia.

Poate că, se gândeau ei, el nu se îndoieşte că soţia lui, în chiar clipa aceea, îşi riscă viaţa într-o şubredă barcă indigenă,

pentru a-l întâlni. Dar teribila intuiţie a muribundului îi înşela.

Orde se degajă dintr-o mişcare pentru a se apleca înainte.

El privi printre perdele şi văzu că pânza era aproape.

— E Polly, spuse el simplu, chiar dacă buzele i se suceau de agonie. Dick… Îi vei… explica…

Şi o oră mai târziu, Tallantire primi pe mal o femeie în costum de călărie din pânză cadrilată şi pe cap cu o pălărie de pai.

Ea plângea, îşi chema soţul… micul ei… şi scumpul ei, în timp ce Khoda-Dad-Khan se arunca la pământ, cu faţa în nisip, ascunzându-şi ochii.

II

Ideea era dintre cele mai simple şi în asta se şi afla ceea ce constituia farmecul său.

A-şi crea o reputaţie de om de stat cu vederi grandioase, o reputaţie de originalitate şi pe deasupra să creeze impresia de a ceda în faţa dorinţelor poporului, nimic nu era mai uşor.

Nu trebuia decât să fie numit ca guvernator al ţării un copil al ţării.

Două sute de milioane de subiecţi din cei mai afectuoşi, din cei mai recunoscători din Imperiul Maiestăţii Sale ar aplauda un asemenea act şi elogiul lor s-ar transmite de-a lungul eternităţii.

Totuşi era indiferent la elogiu şi la oprobiu, aşa cum i se cuvenea celui mai mare din Vice-Regii care au existat vreodată

Administraţia sa avea ca bază Principiul, şi Principiul trebuia susţinut sub orice formă, în afară de orice discuţie. Pana sa şi limba sa creaseră India nouă, abundând în perspective, — cu o părere ascultată, onorată, îndârjită, o naţiune printre naţiuni. Toate acestea îi aparţineau.

În consecinţă, cel mai mare dintre toţi Vice-Regii făcu un alt pas înainte şi în acelaşi timp se consulta cu cei care erau în măsură să aducă lămuriri în alegerea unui succesor pentru Yardley-Orde.

Era un gentleman, care făcea parte din administraţia civilă din Bengal, care îşi cucerise locul şi pe deasupra un grad universitar, într-un loial concurs public cu fiii englezilor.

Era cultivat. Era umblat, era om de lume şi dacă e să dăm crezare raporturilor, el condusese, dând dovadă de înţelepciune şi, lucru încă şi mai important, cucerind simpatii, un district foarte populat din regiunea de sud-est a Bengalului.

Fusese în Anglia şi încântase lumea din multe saloane.

El se numea, dacă amintirile Vice-Regelui erau exacte, Dl. Grish-Chunder-Dé, Maestru în arte.

Pe scurt, se găsea cineva pentru a ridica o obiecţie contra numirii, tot conform Principiului, a unui om din ţară, pentru a guverna ţara?

Districtul Bengal sud-est putea, după el, să fie în mod avantajos încredinţat unui tânăr funcţionar civil de naţionalitatea domnului Grish-Chunder-Dé, care scrisese o broşură din cele mai remarcabile asupra valorii politice a simpatiei în materie de administraţie.

Cât despre domnul Grish-Chunder-Dé, putea fi transferat în nord, la Kot-Kumharsen.

Vice-Regele, din principiu, era inamicul oricărei intervenţii în numirile făcuse de guvernele provinciale.

El dorea să dea de înţeles că nu exprima decât o recomandare şi un sfat în această circumstanţă.

Şi în ceea ce privea simpla chestiune de rasă, domnul Grish-Chunder-Dé era mai englez decât englezii şi totuşi poseda acea dispoziţie simpatică cu totul aparte, acea intuiţie pe care n-o dobândesc decât la sfârşitul carierei oamenii cel mai bine dotaţi din corpul funcţionarilor de elită care există în lume.

Regii austeri, cu barbă neagră, care deţineau un loc la masa Consiliului Indiei, se divizară, adaptaţi la situaţie, ceea ce avu ca rezultat inevitabil provocarea unei veritabile Crize de nervi celui mai mare dintre toţi Vice-Regii şi aducerea lui într-o stare de încăpăţânare îndrăcită şi mişcătoare totuşi, asemenea celei care se observă la un copil.

—Principiul e de bună calitate, fără îndoială, spuse şeful Provinciilor-Roşii unde era situat Kot-Kumharsen.

Era un om cu privirea obosită şi care avea şi el teoriile lui.

— Singura dificultate e că...

— Restrângeţi funcţionarii districtului: flancaţi-l pe Dé, la dreapta şi la stânga, cu doi subcomisari dintre cei mai energici, daţi-i cel mai bun asistent din Provincie. Faceţi să intre mai

întâi, prin nişte fricţiuni, frica de Dumnezeu în capul populaţiei şi, dacă treaba merge rău, spuneţi-i că nu l-au susţinut colegii săi. Toate micile lui experienţe încântătoare sfârşesc prin a produce efectul de recul asupra şefului districtului, spuse Cavalerul Săbiei-în-vânt cu o francheţe brutală care-i provocă frisoane Şefului Provinciilor-Roşii.

Şi printr-o înţelegere tacită de acest gen, transferul fu făcut fără nici un pic de zgomot în plus şi aceasta dintr-o mulţime de motive.

E trist să spunem că ceea ce ţine loc de opinie publică în India contrazicea înţelepciunea Vice-Regelui în această numire.

Fără îndoială că nu lipseau nici organele mercenare, cunoscute de toată lumea, în solda unei birocraţii tiranice, care dădeau de înţeles, aproape în chiar aceşti termeni, că Excelenţa Sa era un imbecil, un visător şi, lucru încă şi mai rău, un om care se juca cu existenţele omeneşti.

„Gazeta Excelenţei Sale Vice-Regele” care apărea la Calcutta era dedicată „pentru a mulţumi o dată în plus, încă o dată, Mult-Iubitului nostru Vice-Rege, pentru ceea ce făcea la fel de glorios ca să prevaleze capacităţile naţiunilor din Bengal în îndeplinirea sarcinilor din ce în ce mai crescute, atât din punct de vedere administrativ, cât şi executiv, în regiuni care sunt în afara cunoştinţei noastre”.

„Nu concepem că ar exista cea mai mică îndoială că excelentul nostru concetăţean şi compatriot, Dl. Grish-Chunder-Dé, Cavaler, Maestru în arte nu ar menţine acest prestigiu în Bengali, în pofida a tot ceea ce ar putea complota pe ascuns intriga şi *peshbundi* pentru a strivi în germen reputaţia sa, pentru a compromite viitorul său în rândurile orgolioşilor funcţionari civili, dintre care unii se vor vedea constrânşi să servească sub ordinele unui indigen dispreţuit şi chiar să-i primească dispoziţiile”.

—„Cum găsiţi asta, stăpânii mei”.

— Îl vom implora încă o dată pe Mult-Iubiul nostru Vice-Rege să se încarneze într-o forma superioară prejudecăţii de rasă şi orbirii în ceea ce priveşte culoarea şi de a acorda acestei flori a administraţiei *noastre* civile actuale plenitudinea remuneraţiei şi avantaje de care profită deja fraţii săi mai favorizaţi.

III

— Când intră acest individ în funcţiune? Mă aflu singur chiar în acest moment şi, după cât se pare, mă vor pune sub ordinele sale.

— Aţi fi ţinut la o deplasare? zise Bullows cu un aer şiret.

Apoi, punând mâna pe umărul lui Tallantire:

— Suntem în aceeaşi barcă. Nu ne abandonaţi. Şi totuşi, când dracul ăsta va fi aici, de ce-ai mai rămâne, dacă poţi obţine un alt post?

— Era cel al lui Orde, răspunse Tallantire cu simplitate.

— Ei bine, în prezent este cel al lui Dé. Este Bengali-ul bengalezilor îmbuibat de cod şi de procedură, un om superb, atâta timp cât nu va fi vorba decât de rutină şi de muncă de birou, şi un om cu o conversaţie plăcută. Normal că el a stat mereu în districtul lui natal unde trăiesc toate surorile lui, toţi verii lui şi toate mătuşile lui, undeva la sud de Dacca. S-a mulţumit să facă din district o mică proprietate încântătoare de familie. Îşi lăsa subordonaţii să facă ce le plăcea lor. Le permitea tuturor să profite de şansa lor de vânătoarea de rupii. Toate acestea i-au adus acolo o imensă popularitate.

— N-am nimic de văzut acolo, înăuntru. Cum naiba să-i fac eu pe oamenii districtului să înţeleagă că vor fi guvernaţi de un Bengali? Crezi că... vreau să zic: guvernul crede că cei din Khusru-Kheyl vor sta liniştiţi când vor afla asta? Ce vor zice mahomedanii şefi de sate? — Şi poliţia compusă din Sikhşi de Muzbi, şi din Pathani — cum îşi va face *ea* treaba sub conducerea lui? Noi n-am zice un cuvânt dacă guvernul ar numi un măturător, dar oamenii mei vor cleveti şi vor cleveti, ştii asta. E de o prostie cruntă.

— Bătrâne, ştiu toate astea şi încă şi altele. Am prezentat aceste argumente într-o lumină favorabilă şi mi s-a răspuns „că aş da dovadă de o prejudecată vinovată şi puerilă”. Pe Jupiter, dacă alte Khusru-Kheyl nu arată nimic mai rău decât o prejudecată, eu nu mai ştiu să fac deosebirea. Ai perspectiva să vezi cum se ridică împotrivă-ţi tot districtul şi atunci va trebui să-mi las treaba şi să vin să te-ajut s-o scoţi la capăt. N-am

nevoie să te pun să susţii pe aceşti Bengali în toate felurile: vei acţiona aşa din propriul tău interes.

— În amintirea lui Orde. Din partea mea, n-am să-mi fac griji pentru vreo doi gologani.

— Nu vorbi prostii. E deja destul de penibil, Dumnezeu ştie, şi guvernul o s-o ştie prin urmare, dar nu e motiv ca să te bosumfli. Trebuie să faci un efort pentru a face districtul să meargă. Trebuie ca *tu* să te pui pe cât posibil între el şi orice insultă. Va trebui ca *tu* să-i arăţi frânghiile de manevră. Va trebui ca tu să-i calmezi pe Khusru-Kheyl. Va trebui ca tu să-l avertizezi şi pe Curbar de la poliţie, să aibă ochii deschişi în caz de neplăceri. Eu sunt totdeauna la capătul unui fir de telegraf şi dispus să-mi pun reputaţia în pericol pentru a ţine în mână districtul împreună cu tine. Ai să-l pierzi pe al tău, sigur. Dacă faci să meargă lucrurile ca lumea şi să nu fie ploaie de lovituri de baston în timpul unui turneu, el va fi acela onorat pentru asta. Şi dacă ceva merge anapoda ţi se va spune că nu l-ai susţinut cu bună credinţă.

— Treaba ne priveşte. Succesul e în mâinile lui Allah! cum zicea Orde de câte ori era într-o situaţie mai nu ştiu cum ca de obicei.

Şi Bellows plecă pe cal.

Veţi găsi poate ciudat şi deplorabil ca doi gentlemeni din administraţia civilă a Maiestăţii Sale în Bengal să discute în aceşti termeni despre un alt gentleman, făcând parte şi el din administraţie şi care este un om cultivat şi prin asta afabil.

Şi totuşi ascultaţi niţel zicerile inocente ale Mullahului orb din Jagai, preot al Khusru-Kheyl-ilor care e aşezat pe o stâncă înaltă ce domină frontiera.

Cu cinci ani în urmă, o bombă plecată la întâmplare dintr-o baterie de tunuri de munte împroşcase de pământ figura Mullahului, ocupat în momentul acela cu lansarea unei trupe de Ghazis cu toată viteza contra unei jumătăţi de duzină de baionete englezeşti. Aşa a devenit el orb şi acest mic accident nu-i diminuase cu nimic ura contra englezilor.

Yardley-Orde îi cunoştea slăbiciunea şi îl tachinase de mai multe ori pe tema asta, glumind.

—Câini ce sunteţi, zicea Mullahul oamenilor din trib, atenţi în jurul focului, câini biciuiţi, ascultaţi de Orde-Sahib, îl numeaţi

frate şi vă purtaţi ca şi cum aţi fi fost copiii lui. Ei, bine! Veţi vedea ce caz va face guvernul englez din voi. Orde-Sahib e mort, o ştiţi.

— Ai! Ai! Ai! făcură o duzină de voci.

—Era un om. Cel care vine în locul lui, ghiciţi cine e? Un Bengali din Bengal, un mâncător de peşte, un om din sud.

— E o minciună, spune Khoda-Dad-Khan, şi dacă tu n-ai fi preot, te-aş băga pe ţeava puştii mele.

—Ah, acolo-mi eşti, băutor de ocazie cu englezii? Du-te mâine de partea cealaltă a frontierei şi oferă-ţi serviciile succesorului lui Orde-Sahib şi va trebui să-ţi scoţi încălţările la uşa cortului unui Bengali şi să-ţi pui ofranda în laba neagră a unui Bengali. Asta, ştiu, şi în tinereţea mea, când un tânăr vorbea grosolan cu un Mullah care deschide porţile Cerului şi ale Infernului, nu înfigea ţeava puştii în gâtul Mullahului! Oh! Nu.

Mullahul cel orb îl ura pe Khoda-Dad-Khan cu o ură de Afgan, fiindcă amândoi îşi disputau conducerea triburilor, dar se temea de el mai întâi pentru darurile lui corporale şi în al doilea rând pentru darurile sale spirituale.

Khoda-Dad-Khan privi inelul lui Orde şi scoase un mormăit.

—Am să mă duc mâine, fiindcă nu sunt un prost bătrân care predică războiul contra englezilor. Dacă acest guvern, lovit de nebunie, a făcut asta, atunci...

— Atunci, croncăni Mullahul, ai să aduci tinerii şi tu ai să cazi în cele patru sate de la frontieră?

—Sau am să-ţi sucesc gâtul, corb negru de Jehannun, ca unui aducător de veşti proaste.

Khoda-Dad-Khan îşi unse foarte grijuliu cu ulei lungile-i bucle, se încinse cu cea mai frumoasă centură bonkhariană şi, escortat de câţiva prieteni, coborî de pe munte pentru a-i face o vizită noului sub-comisar din Kot-Khumarsen.

În acelaşi timp el aducea tributul: patru sau cinci mohuri de aur, piese preţioase datând din Akbar şi legate într-o batistă albă.

Atunci sub-comisarul i-ar pipăi în mână şi i-ar da înapoi.

Această mică ceremonie era uzitată pentru a da de înţeles că cei din Khusru-Kheyl vor fi paşnici atâta timp cât asta ar depinde de influenţa personală a lui Khoda-Dad-Khan, până data viitoare şi mai ales dacă se-ntâmplă ca Khoda-Dad-Khan să-l

găsească pe noul sub-comisar pe placul său.

Sub consulatul lui Yardley-Orde, vizita se termina printr-un somptuos dineu şi poate şi cu lichioruri păstrate special pentru această ocazie, în orice caz prin poveşti minunate şi printr-o bună camaraderie.

Atunci, Khoda-Dad-Khan s-ar fi întors cu pas nesigur în fortăreaţa sa, jurând că Orde-Sahib era un prinţ, Tallantire un alt prinţ şi că oricine şi-ar permite o incursiune pe teritoriul onglez ar fi jupuit de viu.

În aceste împrejurări, el găsi că şi corturile sub-comisarului conservau în întregime aspectul lor ordinar.

Crezându-se un privilegiat, el sări dintr-un singur pas mare portiţa şi se găsi în prezenţa unui Bengali suav şi durduliu, în costum englezesc, care scria la o masă.

Lipsit de elevaţia pe care o conferă educaţia şi nepreocupându-se deloc de diplomele universitare, Khoda-Dad-Khan îl luă imediat pe om drept un Babu — funcţionarul indigen al sub-comisarului —, drept un animal pe care-l deteşti şi-l dispreţuieşti.

—Hei! zise el cu bonomie, unde ţi-e stăpânul, mic Babu?

— Eu sunt sub-comisarul, spuse în engleză gentlemanul.

Dar el îşi exagera importanţa şi puterea diplomelor universitare, şi începu să-l privească fix pe Khoda-Dad-Khan.

Dar când ai fost obişnuit din cea mai fragedă pruncie să vezi bătălia, masacrul şi moartea subită, dacă sângele proaspăt îţi agită nervii în acelaşi grad ca şi vopseaua roşie şi înainte de toate dacă ai crezut cu convingere că un Bengali este servitorul oricărui Hindustan şi că Hindustanul în întregime este infinit mai jos decât importanta şi simpatica voastră persoană, atunci sunteţi, chiar fără educaţie, în stare să ţineţi piept unei priviri fixe chiar îndelung susţinută.

Puteţi chiar să faceţi să coboare privirea pe un absolvent al unui colegiu din Oxford dacă acesta este născut într-o seră caldă, din părinţi crescuţi în seră caldă, temându-se de suferinţa fizică aşa cum unii oameni se tem de păcat; şi mai ales când mama adversarului vostru l-a forţat să adoarmă cu groază povestindu-i istorii teribile cu demoni care locuiesc în Afganistan, legende înspăimântătoare despre negroimea din nord.

Ochii care erau prevăzuţi cu ochelari de aur se plecară

spre sol şi făcu un semicerc pentru a ieşi să-l caute pe Tallantire în împrejurimi.

— Iată, spuse el cu o voce grosolană, împingând spre el monezile, atingeţi-le şi înapoiaţi-le. Asta îmi garantează buna conduită. Dar, vai, Sahib, oare guvernul a înnebunit de ne trimite un câine de Bengali negru? Va trebui ca eu să servesc sub comanda unui asemenea om? Va trebui ca eu să lucrez la ordinele lui? Ce înseamnă asta?

— E un ordin, spuse Tallantire care se aşteptase la o scenă de genul acesta. E un S... Sahib foarte instruit.

— El, un Sahib! E un *Khala admi*[1] care nu merită nici să alerge la coada catârului unui negustor de ulcele. Toate popoarele pământului au tracasat Bengalul; e scris. Ştii, când noi, ceilalţi din nord, aveam nevoie de femei sau de pradă, ştii unde ne duceam. În Bengal, niciodată în altă parte. Ce-i cu poveştile astea de adormit copiii, cu Sahib? Şi încă şi după Orde-Sahib? E-adevărat, Mullahul cel orb avea dreptate.

— Şi ce zice Mullahul? întrebă Tallantire cu un ton neliniştit.

El n-avea deloc încredere în bătrânii cu ochii morţi şi cu limba ascuţită.

— Ei, bine, acum, din cauza jurământului pe care i l-am făcut lui Orde-Sahib când am asistat la moartea lui, acolo, lângă fluviu, am să vorbesc. În primul rând, e adevărat că englezii au pus călcâiul Bengali-ului pe propriul lor gât, şi că nu mai e nici un fel de putere engleză în ţară?

— Eu sunt aici, zise Tallantire, şi servesc pe Manaraneea[2] Angliei.

— Mullahul vorbea o altă limbă şi a zis că fiindcă noi îl iubeam pe Orde-Sahib, guvernul ne trimite un porc pentru a se vedea că noi suntem câini şi până în prezent am fost ţinuţi în frâu cu forţa pumnului. Şi tot aşa ca să-i facă să plece pe soldaţii albi, ca să mai poată veni şi alţi Hindustani şi că totul era pe punctul de a se schimba.

Iată cea mai mare gafă pe care o poate produce o politică rău înţeleasă într-o ţară foarte vastă.

Ceea ce părea perfect posibil la Calcutta, foarte oportun la

[1] *Khala admi* — un negru

[2] *Manaranee* — marea regină

Bombay, absolut inatacabil la Madras e rău înţeles în nord şi îşi schimbă cu totul înfăţişarea pe malurile Indusului.

Khoda-Dad-Khan explică la fel de clar că acest lucru i se-ntâmpla fiindcă, tot având el în sinea lui intenţia de a fi fidel, nu putea să răspundă realmente de membrii mai temerari ai tribului său aflaţi sub influenţa Mullahului orb.

Ar fi putut pricinui o mulţime de neplăceri, ar fi putut să nu pricinuiască deloc, dar în orice caz ei n-aveau deloc intenţia să se supună sub-comisarului.

Tallantire era oare sigur că în cazul în care s-ar fi practicat în mod sistematic jaful pe frontieră, trupele districtului ar fi putut curma asta prompt?

— Spune-i Mullahului, răspunse sec Tallantire, că dacă spune în continuare prostii, îşi va conduce oamenii la o moarte sigură şi tribul său la blocadă, la amendă pentru violare de limite şi la despăgubiri pentru sângele vărsat. Dar de ce să mai vorbeşti unui om al cărui cuvânt nu mai are greutate în deliberările tribului?

Khoda-Dad-Khan încasă această insultă.

El aflase un lucru pe care ţinea mult să-l ştie şi se întoarse în munţii lui pentru a primi complimentele batjocoritoare ale Mullahului, a cărui limbă, bântuind în preajma focurilor de campanie, era o flacără mai devorantă şi decât flacăra hrănită cu galete de bălegar.

IV

Dacă aţi vrea să acordaţi o clipă de atenţie districtului necunoscut Kot-Kumharsen.

El se întinde, tăiat în două de cursul Indusului, sub linia înălţimilor Khusru, metereze inutile de pământ şi de piatră asamblate la întâmplare.

El are şaptezeci de mile lungime pe cincizeci lăţime, întreţinea o populaţie cu puţin mai mică de două sute de mii de suflete şi impozitele pe care le plătea se ridicau la patruzeci de mii de lire pe an pentru o suprafaţă din care o bună jumătate era deşert din care nu se putea scoate nimic.

Cultivatorii nu prea erau oameni cu caracter blând; lu-

crătorii din minele de sare erau încă şi mai puţin, iar crescătorii de vite nu erau chiar deloc.

Un post de poliţie în colţul de sus din dreapta şi un foarte mic fort în pământ, în colţul de sus din stânga împiedicau în egală măsură contrabanda cu sare şi şterpeleala de animale domestice, atât cât era posibil, după ce funcţionarii civili uzaseră de influenţa lor.

În sfârşit, în colţul de jos în dreapta se afla Jumala, cartier general al districtului, mizerabilă adunătură de hambare albite cu piatră de calcar, pe care proprietari glumeţi le închiriau sub numele de case, locuri infectate de febra de la frontiere prin care pătrundeau zilnic ploile şi pe care vara le transformase în cuptoare.

Aşa era locul spre care se îndrepta Grish-Chunder-Dé, pentru a lua oficial în primire funcţia de şef de district.

Dar vestea venirii sale îl precedase.

Bengalii erau la fel de rari ca şi câinii prepelicari cu păr lung printre aceşti locuitori simpli ai frontierei care-şi crăpau unii altora capul cu lungile lor cazmale şi aveau un cult imparţial pentru sanctuarele hinduse şi mahomedane.

Ei se îmbulziseră să-l vadă, şi-l arătau unii altora cu degetul, îl comparau când cu o bivoliţă gata să fete, când cu un cal istovit, după cum le permitea slaba lor putere de a potrivi metaforele.

Râdeau de garda lui de poliţie, întrebau cât timp marii Sicşi vor mai fi de acord să plimbe maimuţe bengaleze.

Se informară dacă îşi adusese femeile cu el şi îl făcură să promită că nu va intra în vorbă cu ale lor.

Şi trecerea în revistă se încheie cu o vrăjitoare ridată care, în picioare la marginea drumului, îşi dădu o palmă peste sânii slabi, la trecerea lui şi începu să strige:

— Am hrănit de-aici şase care-ar fi putut să mănânce şase mii ca *ăsta.* Guvernul i-a împuşcat şi uite ce-a făcut un rege din asta.

La care, un meşter de pluguri, mare zbanghiu cu turban albastru, cu o osatură imensă, ţipă:

— Să speri, mătuşă, că el are încă timp să-i ajungă din urmă pe fiii tăi morţi.

Şi copiii, mici bulgări bruni, se uitau cu curiozitate.

În general liota de copii avea de câştigat umblând fără rost după Orde Sahib şi copiii n-aveau decât să deschidă gura ca să primească bani mărunţi sau să asculte cele mai autentice poveşti, din acelea cărora nici chiar mamele lor nu le ştiau de obicei decât prima jumătate.

Nu, nu omul acesta gras era cel care le-ar fi povestit cum Pir Prith a smuls dinţii ochiului cu zece demoni, cum aceste pietre mari au venit singure să se aranjeze la rând pe vârful muntelui Khusru şi ce s-ar fi întâmplat dacă de la poarta satului cineva ar fi strigat foarte tare către lupul gri: „Badl Khas a murit".

În acest timp, Grish-Chunder-Dé discuta îndelung şi cu o voce precipitată cu Tallantire, aşa cum o fac cei ce sunt „mai englezi decât englezii" de la Oxford şi din ţară, făcea dovada erudiţiei livreşti legat de *bump suppers*[3], de concursurile de cricket, de vânătoare cu câini dresaţi, de alte sporturi profane.

—Va trebui să-i ţinem bine în mână pe aceşti oameni, spuse el o dată sau de două ori cu un ton nesigur, să-i ţinem bine în mână, să-i mânăm cu hamul strâns. Nu serveşte la nimic, ştiţi bine, să arăţi delăsare în districtul tău.

Şi, o clipă mai târziu, Tallantire îl auzi pe Debendra-Nath-Dé, care în mod fratern se ataşase la şansa rudei sale şi spera în umbra protecţiei sale pentru a-şi rezolva şi el problemele, zicând cu glas scăzut:

—„Mai mult valorează peştele uscat la Dacca decât săbiile trase la Delhi. Măi frate, oamenii ăştia sunt diavoli, aşa cum ne zicea mama. Şi vei fi obligat să fii mereu cu ochii-n patru."

În seara aceea, avu loc o audienţă într-un mic orăşel neînsemnat, la treizeci de mile de Jumala.

Noul sub-comisar rosti un speech ca răspuns la felicitările funcţionarilor subalterni indigeni.

Era un speech alcătuit cu grijă şi care ar fi fost foarte plăcut dacă o frază din trei n-ar fi început prin aceste cuvinte inocente:

— *Hamara hokkum hai.*[4]

---

[3] *bump suppers* — prânz oferit la colegiul din Oxford sau Cambridge, care era câştigat la concursul de vâsle.

[4] *Hamara hookum hai* — din ordinul meu

Atunci un hohot de râs, clar, vibrant ca sunet de clopot, ţâşni din spatele cortului cel mare unde se aşezaseră un oarecare număr din proprietarii de pe frontieră.

Râsul se întinse, îşi luă o nuanţă de dispreţ şi figura slabă şi ascuţită a lui Debendra-Nath-Dé se făcu palidă, iar Grish-Chunder-Dé întorcându-se spre Tallantire îi zise:

—Asta *dumneata* mi-ai făcut-o, dumneata ai organizat totul.

În aceeaşi clipă se auzi de afară un zgomot de potcoave de cai şi apăru Curbar, supraintendentul poliţiei districtului, acoperit de sudoare şi praf.

Statul îl exilase într-un colţ de provincie, pentru şapte ani lungi, ca să împiedice contrabanda cu sare şi spera o avansare care nu veni niciodată.

Uitase arta de a-şi ţine curată propria uniformă.

Îşi pusese nişte pinteni ruginiţi la cizmele văcsuite şi purta neglijent pe cap un turban sau o cască.

Slăbit, îmbătrânit, uzat de căldură şi de frig el aştepta dreptul de a primi o pensie care l-ar fi împiedicat doar să crape de foame.

— Tallantire, spuse el, fără să se ocupe de Grish-Chunder-Dé, vino afară. Vreau să-ţi vorbesc.

Ieşiră.

—Iată ce-i, reluă Curbar. Cei din Khusru-Kheyl au năvălit şi au înconjurat o jumătate de duzină de *coolies*[5] pe cheiul cel nou al canalului lui Ferris. Ei au ucis un cuplu de oameni şi au luat cu ei o femeie. Nu voiam să te deranjez pentru asta, Ferris e pe urmele lor, cu Hugonin, ajutorul meu şi cu zece oameni de la poliţia călare. Dar ăsta nu-i decât începutul, aşa cred eu. Focurile lor s-au aprins pe înălţimile de la Hassan-Ardeb şi, dacă nu ne grăbim, va fi o frumuseţe de incendiu cât ţine frontiera noastră. E sigur că or să facă un raid în cele patru sate Khusru care sunt în partea noastră. Iată unde au dus anii de gâlceavă de sânge între ei şi ştii bine că Mullahul cel orb n-a încetat să predice războiul sfânt de la moartea lui Orde. Ce zici de asta?

— La dracu’! spuse Tallantire cu un aer preocupat. Au început-o cam repede. Ei bine, îmi pare c-am să fac bine să dau fuga călare la fortul Ziar şi să iau de acolo toţi oamenii disponibili ca să-i postez în satele din câmpie, de n-o fi prea

---

[5] *coolies* (engl.) — muncitori asiatici.

târziu. Tommy Dodd comandă la fortul Ziar, cel puţin aşa cred. Ferris şi Hugonin ar trebui să le dea o lecţie bună hoţilor de pe canal şi... Nu, nu trebuie să-l compromitem cu ostentaţie pe şeful poliţiei la garda vistieriei. Dumneata, dumneata te întorci la canal. Eu am să-i telegrafiez lui Bullows să vină la Jumala cu un puernic detaşament de gardă de poliţie şi să vegheze asupra vistieriei. Nu va avea loc un atac în părţile astea, dar va fi de efect.

—Eu... Eu... ţin să ştiu ce înseamnă asta, spuse vocea sub-comisarului care îi urmase pe cei doi.

—Oh! zise Curbar, care făcând parte din poliţie, era incapabil să înţeleagă că cincisprezece ani de educaţie trebuie, în principiu, să facă dintr-un Bengali un englez — s-au bătut la frontieră. Sunt grămezi de oameni ucişi acolo. Se vor mai bate încă şi va mai fi o grămadă de oameni ucişi.

— De ce?

—Pentru că milioanele de locuitori ai acestei ţări nu sunt deloc mulţumiţi de dumneavoastră şi se gândesc că, sub autoritatea dumneavoastră indulgentă o vor duce bine. Dar mă frapează un lucru: că aţi face mai bine să luaţi măsuri. După cum ştiţi, eu activez după ordinele dumneavoastră. Ce părere aveţi?

—Eu — Eu... vă iau pe toţi drept martori că nu mi-am asumat încă povara districtului, bâlbâi sub-comisarul, pe un ton care nu amintea cu nimic acel „mai englez...”

— Ah! Mă îndoiam. Ei bine, cum ziceam, Tallantire, planul dumitale e bun. Pune-l în aplicare. Ai nevoie de o escortă?

— Nu, numai de-un cal acceptabil. Dar ce depeşe sunt de trimis la cartierul general?

— Îmi închipui, după culoarea obrajilor lui, că superiorul dumneavoastră va trimite câteva telegrame extraordinare, înainte de sfârşitul nopţii. S-o facă, şi jumătate din trupele de provincie vor sosi să vadă ce se întâmplă. Bun, mergeţi, aveţi grijă. Khusru-Kheyl îşi dă loviturile de jos în sus, amintiţi-vă asta... Oh! Mir Klan, daţi-i lui Tallantire cel mai bun cal şi spuneţi să plece cinci oameni să-l escorteze la Jumala pe sub-comisarul Sahib Bahadur. E o treabă urgentă.

Treaba era urgentă într-adevăr şi Debendra-Nath-Dé n-o îmbunătăţea cu nimic cramponându-se de graba unui poliţist şi întrebând care-i drumul cel mai scurt, dar cel mai scurt posibil

ca să meargă la Jumala.

Or, originalitatea aduce ghinion în Bengali.

Debendra-Nath-Dé ar fi trebuit să rămână cu fratele lui, care fugi cam grăbit spre Jumala, urmărind calea ferată şi aducând mulţumiri unor divinităţi absolut necunoscute celor mai bogate dintre universităţi, pentru aceea că nu şi-a asumat absolut deloc încă guvernarea districtului şi putea încă — fericită resursă a unei rase ingenioase — să cadă bolnav.

Şi am regretul s-o spun, când ajunse la destinaţie, doi poliţişti, cărora nu le lipsea deloc spiritul grosier şi care vorbiseră între ei tot zgâlţâindu-se pe şeile lor pe cai, organizară un divertisment în onoarea lui.

El consta în aceea că mai întâi unul din ei, apoi celălalt, intrară în camera lui pentru a-i da detalii extraordinare privind războiul şi ridicarea în masă a triburilor sângeroase, diabolice, asupra incendierilor de oraşe.

Ar fi cam la fel ca şi cum ai alerga călare, spuneau cei doi potlogari în compania lui Curbar, în urmărirea Afganilor imposibil de prins.

La fiecare invenţie, auditoriul avea de manevrat telegraful vreo jumătate de oră şi de trimis depeşe cărora cu greu le mai putea anula efectul la Delhi.

Grish-Chunder-Dé telegrafie astfel tuturor autorităţilor care aveau dreptul să pună în mişcare o baionetă sau să opereze o schimbare în modul de a pătrunde.

Era singur.

Ajutoarele lui fugiseră şi nu era adevărat că el nu-şi asumase deloc administraţia districtului.

Dacă telegramele au fost transmise, s-au întâmplat o mulţime de lucruri, dar cum unicul primitor de semnale care se afla la Jumala se dusese la culcare, cum şeful de gară, după ce a aruncat o privire pe enormul teanc de hârtii, descoperi că regulamentul căilor ferate îi interzicea să transmită mesaje imperiale, poliţiştii Ram Singh şi Nigal Singh fură absolviţi de obligaţie şi transformară grămada de hârtii în pernă ca să doarmă pe ea confortabil.

Tallantire îşi vâră pintenii în burta unui impetuos armăsar cu ochii de un albastru de porţelan şi se apucă să facă o cavalcadă de patruzeci şi cinci de mile cât îl despărţeau de fortul

Ziar.

Capabil să parcurgă districtul cu ochii legaţi, el nu-şi pierdu deloc timpul ca să caute scurtături.

El coborî drept de-a curmezişul acestui ţinut cu păşuni bogate până la vadul unde murise Orde şi unde fusese înmormântat.

Solul prăfos stingea zgomotul copitelor calului său.

Luna făcea să-i meargă în faţă umbra lui, spiriduş neobosit şi roua abundentă îl udă până la piele.

Movile, mărăcini care biciuiau pântecul calului său, drumul nepavat cu macadam ori ramurile de tamaris îi şfichiuiau fruntea ca nişte canini, câmpii fără sfârşit, coborâşuri, toate acoperite de buruieni şi presărate cu vite somnolente, deşerturi de-a dreptul şi coline noi, toate acestea defilau şi armăsarul înainta cu greu în nisipul profund de pe malul Indusului.

Tallantire nu avu nici o idee distinctă până în momentul în care vârful bacului, balansându-se, nu atinse pământul pe celălalt mal şi unde calul său sări brusc într-o parte şi avu o ezitare în faţa pietrei albe de la mormântul lui Orde.

Atunci el îşi descoperi capul şi strigă, atât de tare că mortul l-ar fi putut auzi.

— Iată-ne la drum, bătrâne! Urează-mi noroc.

În frigul glacial al zorilor, el ciocănea cu fierul scăriţei de şa poarta fortului Ziar, unde cincizeci de săbii din acest regiment în zdrenţe se presupune că vegheau la interesele Majestăţii sale pe o întindere de câteva sute de mile de frontieră.

Acest fort în particular era comandat de un subofiţer care, născut dintr-o familie veche de Deroulett, răspundea normal la numele de Tommy Dodd.

Tallantire îl găsi înfăşurat într-un palton de blană de oaie, frisonând de febră ca o frunză care tremură şi încercând să descifreze lista bolnavilor întocmită de farmacistul indigen.

— Ah! Iată-vă! spuse el. Ei, noi suntem bolnavi cu toţii şi nu cred să pot să urc pe cal mai mult de treizeci de oameni, dar noi avem toată bu-bu-bunăvoinţa... O clipă, vi se pare asta efectul unei capcane ori al unei minciuni?

Şi îi întinse lui Tallantire o foaie de hârtie pe care erau scrise cu greutate, în caractere gurmukhi:

„Noi nu putem să stăpânim caii cei tineri. Ei vor să-şi ia hrana de cum descreşte luna, în cele patru sate de pe frontieră. Ei vor ieşi noaptea viitoare prin pasul de la Jagai”.

Apoi aceste cuvinte într-o engleză curgătoare:

„Prietenul dumneavoastră sincer”,

— Brav om! zise Tallantire: e opera lui Khoda Dad-Khan, o ştiu. Este singura buche de engleză pe care el a putut vreodată să şi-o bage în cap şi de care el e nespus de mândru. El îşi joacă partida împotriva Mullahului orb, vicleanul de el.

— Eu nu mă pricep la politica celor din Khusru-Kheyl, dar dacă voi sunteţi satisfăcuţi, sunt şi eu. Hârtia asta a fost lansată noaptea trecută pe deasupra porţii fortului. M-am gândit că am putea face un efort să aflăm despre ce este vorba. Oh! dar uite că noi suntem bolnavi de febră: nu-i nici o îndoială. Crezi că e o treabă serioasă, după părerea dumitale? spuse Tommy Dodd.

Tallantire îi schiţă în câteva cuvinte situaţia şi Dodd şuiera şi tremura de febră rând pe rând.

El consacră acea zi strategiei, artei războiului şi repunerii pe picioare a bolnavilor, aşa încât la sfârşitul zilei el putea să dispună de patruzeci şi doi de soldaţi, slabi, obosiţi, zdrenţăroşi.

Tommy Dodd îi contemplă cu orgoliu şi le adresă aceste cuvinte:

„Soldaţi, dacă muriţi, veţi merge în infern. În consecinţă, încercaţi să rămâneţi în viaţă. Dar dacă mergeţi în infern, nu poate fi mai cald acolo decât aici şi nimeni nu poate să spună că vom suferi şi acolo de febră. În consecinţă, nu vă temeţi de moarte. Acum, defilaţi pe latura stângă!”

Ei râseră cu tristeţe şi plecară.

V

Multă vreme se va scurge până când cei din Khusru-Kheyl să uite atacul lor de noapte asupra satelor din ţinutul de jos.

Mullahul promisese o victorie uşoară şi o bogată pradă de război dar iată că soldaţii înarmaţi de Regină au ieşit parcă de sub pământ şi i-au lovit la întâmplare, călărind în goană la lumina stelelor, că nu mai ştiau încotro s-o apuce şi toţi avură teama că au atras o întreagă armată pe spinarea lor şi se re-

traseră în munţii lor.

Fură văzuţi, în această pătimaşă fugă, o mulţime de oameni sucombând din pricina rănilor făcute de lamele afgane dirijate de jos în sus şi mai mult încă, de gloanţele trase de tirul mai multor puşti cu bătaie lungă.

Atunci începură să strige că e trădare la mijloc şi când şi-au recâştigat înălţimile pe care şi le păzeau, au pierdut în câmpie acolo jos nu numai vreo patruzeci de morţi şi vreo şaizeci de răniţi, ci şi toată încrederea în Mullahul cel orb.

Zbierau, înjurau şi discutau despre asta în jurul focului.

Femeile se lamentau de pierderile suferite şi Mullahul, cu vocca lui ascuţită, îi blestema pe cei ce se întorceau.

Atunci Khoda-Dad-Khan, elocvent în limbajul său improvizat şi care nu luase nici un pic parte la luptă, se sculă pentru a se folosi de circumstanţe.

El făcu remarca, că tribul îi era dator de toate necazurile sale, de la primul până la ultimul, Mullahului orb, care-i minţise până în cele mai mici detalii şi, prin cuvintele lui, îi băgase într-o cursă.

Era fără îndoială un afront ca un Bengali, un fiu de Bengali să emită pretenţia să administreze frontiera, dar acest fapt nu era deloc de natură să anunţe, aşa cum pretindea Mullahul, o eră de necuviinţe şi de jecmăneală, şi inexplicabila prostie a englezilor nu le micşorase câtuşi de puţin energia de a-şi păzi frontiera.

Dimpotrivă, tribul dezamăgit, în ciuda tacticii şefilor săi, urma să-şi vadă, chiar în momentul când stocul său de provizii era cel mai scăzut, întrerupt orice fel de comerţ cu Hindustanul, până în ziua în care şi-ar fi trimis ostateci ca gaj de bună purtare şi ar fi plătit pentru dezordinile comise, şi un impozit de sânge la preţul de treizeci şi şase de lire englezeşti pe cap de sătean ucis.

— Şi ştii asta, aceşti câini din regiunea de jos vor jura că noi am ucis cu zecile. O să plătească Mullahul amenzile sau va trebui să ne vindem noi puştile?

Se auzi mormăit surd în jurul focului:

— Acum, fiindcă toată asta e opera Mullahului de la care n-am câştigat decât promisiunea Raiului, eu sunt de părere că noi ceilalţi oameni din Khusru-Kheyl, avem nevoie de o capelă unde

să ne facem rugăciunile. Suntem slăbiţi şi pe viitor cum o să fim în stare să trecem frontiera spre Madar-Kheyl, cum ne era obiceiul, ca să îngenunchem la mormântul lui Pir Saiji? Oamenii din Madar ne vor ieşi în cale pe neaşteptate şi pe bună dreptate. Dar Mullahul nostru e un om sfânt. El a trimis astă-noapte în paradis vreo patruzeci dintre noi. Atunci el să ne însoţească turma şi noi vom construi pe corpul lui această capela cu boltă de olane albastre de Moultan şi vom aprinde candele la picioarele lui în toate zilele de vineri. Va fi un sfânt. Vom avea capela noastră şi femeile noastre se vor ruga aici din nou pentru recolte şi pentru astuparea găurilor pe care le-am căpătat în păţania asta de revoltă. Ce ziceţi de asta?

Un rânjet cumplit veni în întâmpinarea acestei sugestii şi curând acestui râs îi succedă dulcele *Wheep-Wheep* al cuţitelor scoase din teci.

Era un sfat din cele mai oportune şi care corespundea unei nevoi de multă vreme resimţită de către trib.

Mullahul se îndreptă dintr-o săritură, cu globii ochilor săi stinşi ieşindu-i din orbite, simţind moartea dacă nu o vedea, şi chemând cu mari ţipete blestemul lui Dumnezeu şi al lui Mahomed asupra tribului.

Atunci începu în jurul focurilor şi printre ele, o parte din acea baba-oarba pe care Khuruk Shah, poetul tribului, a cântat-o în versuri ce nu vor pieri niciodată.

Îl gâdilau uşurel la subsuori cu vârful cuţitului.

El făcu un salt într-o parte scoţând un ţipăt, dar asta pentru a simţi o lamă rece trecându-i pe la ceafă sau gura puştii mângâindu-i bărbia.

El îşi chemă partizanii în ajutor, dar cel mai mare număr dintre aceştia rămăseseră să zacă în câmpii, căci Khoda-Dad-Khan îşi dăduse o oarecare osteneală ca să le asigure moartea.

Oamenii îi descriseră splendoarea capelei pe care ar construind-o şi copiii bateau din palme, strigând:

—Aleargă, Mullahule! Aleargă, e unul în spatele tău!

La urmă, după ce s-au distrat destul, fratele lui Khoda-Dad-Khan îi plantă un cuţit între coaste.

— Şi ca urmare, spuse Khoda-Dad-Khan, cu o simplitate încântătoare, eu sunt în prezent şeful în Khusru-Kheyl.

Nimeni nu protestă şi toată lumea merse la culcare, să-şi

odihnească picioarele înţepenite şi dureroase.

Acolo, jos în câmpie, Tommy Dodd ţinea o conferinţă despre frumuseţile unui atac nocturn de cavalerie şi Tallantire, aplecat pe şa, se lăsa pradă unor hohote de râs convulsive, pentru că la încheietura mâinii atârna o sabie pătată de sânge de-al celor din Khusru-Kheyl, tribul pe care Orde îl ţinuse atât de bine în frâu.

Un soldat rajput îi făcuse remarca privitoare la urechea dreaptă a calului său care fusese tăiată de la rădăcină cu o lovitură de sabie lansată la întâmplare de mâna neexperimentată a cavaleristului său şi Tallantire nu mai rezistă.

Râse, plânse cu sughiţuri şi chiar atunci Tommy Dodd îl imploră să coboare şi să se culce.

—Va trebui să aşteptăm până în zori, zise el. Am telegrafiat colonelului chiar în momentul când plecam să trimită în spatele nostru o companie de Beshaklis. O să fie furios văzând că ne-am păstrat întreaga plăcere numai pentru noi. Netrebnicii ăştia de pe coline n-or să ne mai facă necazuri.

— Atunci spuneţi celor din Beshaklis să-şi continue ruta şi să meargă să se uite ce-o să i se-ntâmple lui Curbar, pe canal. O să trebuiască să facem patrule pe toată lungimea frontierei. Sunteţi sigur — Tommy, că... că asta... era numai urechea calului...?

— Oh! Absolut sigur, zise Tommy. Era cât pc-aci să-i tăiaţi capul. *Eu* v-am văzut când ne-am aruncat în încăierare. Ei, hai, dormi, bătrâne...

Spre prânz sosiră două escadroane de Berhaklis şi o trupă de confraţi, ofiţeri de pe frontieră, toţi furioşi şi cerând ca Tommy Dodd să compară în faţa unui consiliu de război pentru a-i fi făcut „să rateze picnic-ul”.

Apoi, toţi porniră în galop traversând câmpiile până la şantierele canalului, unde Ferris, Curbar şi Hugonin erau pe punctul să ţină o predică unor coolies îngroziţi, demonstrându-le ce prostie enormă era să abandoneze un serviciu bun şi un salariu bun numai fiindcă o duzină din camarazii lor au fost tăiaţi în bucăţele.

Vederea unei trupe pe Beshaklis aduse înapoi încrederea care se cam clătina şi fracţiunea de Khusru-Kheyl pe care poliţia o urmărise, avu satisfacţia să contemple malul canalului

forfotind de activitate ca de obicei, în timp ce aceia dintre ei care se refugiaseră în albiile torentelor şi în văgăuni erau urmăriţi pe acolo de către soldaţi.

Spre apusul soarelui începu o necruţătoare patrulare a frontierei executată de poliţie şi de trupă, aidoma eternei goane a cowboy-ilor în jurul vitei care se încăpăţânează să nu se arate docilă.

— În prezent, spunea Khoda-Dad-Khan camarazilor lui, arătându-le în depărtare o linie de focuri ce clipeau, puteţi vedea până în ce punct se va schimba vechea ordine a lucrurilor. După cavalerie, or să sosească drăcoaicele de tunuri mici pe care ei le pot trage până pe crestele munţilor şi chiar, aşa cum ştiu eu, până în nori, dacă noi suntem stăpânii culmilor. Dacă consiliul tribului găseşte că e bine, voi merge să-l găsesc pe Tallantire Sahib, — el mă iubeşte — şi am să văd dacă pot să facem ceva să evităm blocada. Să vorbesc în numele tribului?

— Da, în numele lui Dumnezeu, vorbeşte pentru trib! Ce mai strălucesc blestematele de corturi! Şi-or trimite oare englezii trupele prin telegraf ori asta-i opera lui Bengali?

La coborârea din munţi, Khoda-Dad-Khan fu oprit de o discuţie cu un om din tribul vecin, ceea ce îl determină să facă o cale întoarsă pentru a-şi lua ceva ce uitase.

Apoi, pornind spre cei doi soldaţi care-l urmăriseră pe compatriotul său, ceru să fie condus sub escortă, în prezenţa lui Tallantire care era cu Bullows la Jumala.

Frontiera era liniştită şi momentul explicaţiilor date în scris sosise.

— Domnul fie lăudat, spunea Bullows, că aceste necazuri au venit aşa degrabă. Sigur, nu vom putea explica în amănunt cauza lor, dar India întreagă va înţelege. Şi e preferabil să ai o vie şi scurtă explozie decât cinci ani de administrare slabă dincoace de frontieră. Asta costă mai puţin. Grish-Chunder-Dé s-a îmbolnăvit şi a fost transferat în propria sa provincie fără să primească nici o mustrare. El insista cu ardoare pe faptul că el încă nu se instalase oficial în acest district.

— Normal, răspunse Tallantire cu amărăciune. Ei, bine! care-i vina de care se presupune că sunt vinovat?

— Oh! Vi se va spune că aţi depăşit toate previziunile noastre, că ar fi trebuit să redactaţi un raport, să scrieţi, să avi-

zaţi timp de trei săptămâni, timpul necesar ca cei din Khusru-Kheyl să poată în mod serios să coboare în forţă. Dar eu nu cred că autorităţile ar îndrăzni să facă zgomot pe tema asta. Ele şi-au primit lecţia. Aţi văzut cum prezintă Curbar afacerea? E incapabil să redacteze un raport, dar e capabil să spună adevărul.

— La ce serveşte să spui adevărul? Ar face mai bine să rupă raportul? Eu am destule din astea. Sunt descurajat complet. Tărăboiul ăsta era de-o inutilitate absolută. Singurul lui avantaj e că ne-a descotorosit de acest Babu.

Atunci Khoda-Dad-Khan îşi făcu intrarea, ţinând în mâini un mic sac de plasă plin cu nutreţ şi cu doi soldaţi după el.

— Aţi putea să nu fiţi niciodată obosiţi! spuse el pe un ton de bună dispoziţie. Ei, bine, Sahib, a fost o bătălie frumoasă şi mama lui Naim Shah vă datorează ceva, Tallantire Sahib. O lovitură sigură cu ascuţişul de-a curmezişul maxilarului, o coastă căptuşită şi iacă c-a intrat direct în claviculă. O lovitură frumoasă, într-adevăr! Dar eu vin să vorbesc pentru trib. S-a comis o greşeală... o mare greşeală. Tu ştii, Tallantire Sahib, eu şi ai mei am păstrat legământul pe care i l-am făcut lui Orde Sahib pe malul Indusului.

— Cum îşi păstrează un Afgan cuţitul, tăind c-o parte, slăbind de cealaltă, spuse Tallantire.

— Asta nu dă decât un plus de forţă loviturii, deci, dar eu zic adevărul în faţa lui Dumnezeu. Numai Mullahul orb, el singur a antrenat pe tineri în aşa ceva, cu vorbe meşteşugite. A zis că nu mai e lege pentru frontiera lui fiindcă au trimis un Bengali şi că nu mai avem de ce ne teme de englezi. Atunci ei au coborât ca să se răzbune de această insultă şi să prade. Ştiţi ce s-a-ntâmplat şi ce am făcut ca să repar totul. Acum o sută dintre ai noştri sunt ucişi ori răniţi. Suntem cu toţii năuciţi şi mâhniţi şi nu mai avem nici un chef să facem război. Mai mult, pentru că ne-aţi ascultat în chip favorabil, noi am tăiat capul Mullahului orb ale cărui sfaturi ne-au condus în comiterea unei nebunii. Îl aduc, drept dovadă...

Şi îl aruncă pe jos.

—N-o să mai facă necazuri nimănui, fiindcă acum *eu* sunt şef şi de aici înainte am să am un loc mai sus la toate audienţele. Totuşi e ceva ce compensează acest cap. S-a mai comis o

greşeală. Unul dintre oamenii noştri l-a întâlnit pe acest animal negru, acest Bengali, cauza tuturor acestor nenorociri, care era călare, mergând la întâmplare şi plângând. Alla-Dad-Khan, pe care am să-l împuşc mâine, dacă doriţi, s-a gândit că acest om a fost cauza morţii atâtor oameni de treabă. El a făcut să sară acest cap şi eu vi-l aduc ca să vă puteţi acoperi ruşinea, înmormântându-l. Vedeţi, nimeni nu i-a luat ochelarii, deşi sunt de aur.

Şi Tallantire văzu rostogolindu-se la picioarele sale capul ras de păr al unui gentleman bengali, cu ochelari pe nas, cu ochii larg deschişi, cu gura căscată, — capul Groazei încarnate.

Bullows se aplecă.

— Totuşi asta va fi o nouă amendă pentru moarte şi o amendă serioasă, Khoda-Dad-Khan, fiindcă acest cap este al lui Debondra-Nath, fratele sub-comisarului. Cât despre Babu, e de mult timp în siguranţă. Toată lumea o ştie, cu excepţia acestor imbecili de Khusru-Kheyl.

—Bah! Puţin contează al cui e acest stârv. Pentru mine e carne. Individul ăsta era la poalele munţilor noştri, întrebând de drumul spre Jumala şi Alla-Dad-Khan i l-a arătat pe cel al lui Jehannum, fiindcă e un imbecil, aşa cum ai pus. Rămâne de văzut ce-o să ne facă Guvernul. Cât despre blocadă...

— Cine eşti tu, vânzător de carne de câine, spuse Tallantire cu o voce tunătoare, pentru a vorbi de condiţii şi de tratate? Întoarce-te în munţi şi aşteaptă acolo să cheme Guvernul poporul tău ca să-l pedepsească — copii imbecili ce sunteţi. Număraţi-vă morţii şi rămâneţi liniştiţi. Şi să fiţi siguri că Guvernul vă va trimite un *om.*

— Cu atât mai bine, replică Khoda-Dad-Khan, că şi noi suntem oameni.

Şi îl privi pe Tallantire în ochi şi adăugă:

— Şi să dea Dumnezeu, Sahib, ca omul acela, să fii tu.

EVREUL RĂTĂCITOR

— Dacă faceţi ocolul pământului în direcţia orientului, câştigaţi o zi, i-au spus oamenii de ştiinţă lui John Hay.

De-a lungul anilor, John Hay a mers în est, în vest, în nord, în sud, a făcut afaceri, a fost îndrăgostit, şi-a întemeiat o familie,

aşa cum fac mulţi dintre oameni şi informaţia ştiinţifică menţionată mai sus a rămas uitată în adâncimile spiritului său cu mii de alte lucruri de egală importanţă.

Murindu-i o rudă bogată, el se găsi în posesia unei averi care depăşea toate previziunile rezonabile pe care le făcuse în cariera precedentă care a fost accidentată şi neplăcută.

La drept vorbind, cu mult înainte ca acea dispoziţie testamentară să i se fi ivit, existase în creierul lui John Hay un norişor, o uşoară scădere a inteligenţei care apărea, dispărea aproape înainte ca el să fi putut întrezări cea mai mică soluţie de continuitate.

Aşa cum zboară liliecii la mici distanţe în jurul streşinilor de la case pentru a avertiza că obscuritatea se apropie.

El intră în posesia unor sume considerabile în bani, în pământuri, în case, dar în spatele încântării lui se ridica o fantomă care striga că nu mai are prea mult să se bucure de toate acestea.

Era fantoma rudei bogate, care fusese autorizată să se întoarcă pe pământ pentru a-l face să moară pe nepotul său prin forţa supliciului.

În consecinţă, împuns de acest eveniment perpetuu, John Hay, fără a se abandona acestui fix al său, în mod grav afectat de o agitaţie în mijlocul căreia el tăinuise norul pe care-l avea în spirit, converti toate valorile, casele, pământurile în frumoase pietre preţioase-suverani, de un roşu aprins, rotunde, sclipitoare, valorând fiecare douăzeci de şilingi.

Pământurile pot să-şi piardă orice valoare, casele pot să se înalţe la cer, palide aripi ale flăcării roşii, dar până-n ziua de apoi un suveran va rămâne un suveran, în alţi termeni un rege al plăcerilor.

În posesia suveranilor săi, John Hay i-ar fi cheltuit poate pe vreo distracţie grosolană, după pofta inimii sale, dar el era obsedat de perpetua teamă de moarte, căci fantoma rudei sale rămânea în picioare în vestibulul casei sale, alături de cuierul de pălării şi îşi petrecea timpul strigându-i că viaţa e scurtă, că nimic nu-l putea face să spere o prelungire şi că deja pompele funebre luau măsura de sicriu pentru nepotul său.

John Hay era aproape tot timpul singur acasă şi chiar şi atunci când era cu cineva, prietenii săi nu puteau să audă

ţipetele unchiului.

Umbra interioară a creierului său se lărgea, devenea mai neagră.

Teama de moarte îl împingea pe John Hay spre nebunie.

Atunci, din profunzimile spiritului său, unde avea în-ghesuite toate informaţiile scoase din uz, ţâşni la lumină acest fapt ştiinţific al călătoriei în direcţia orientului.

Încă de la prima ocazie când unchiul său striga din josul scării că trebuie să se grăbească a trăi, o voce şi mai pă-trunzătoare îi striga:

— De fiecare dată când faci turul lumii în direcţia ori-entului, câştigi o zi.

John Hay, care simţea crescând în el neîncrederea şi bănuielile privind specia umană, era prea puţin dornic să împărtăşească prietenilor săi acest preţios mesaj de speranţă.

Ar fi fost în stare să-l înhaţe ei, acest mesaj, pentru a-i face analiza.

Era cert că faptul era adevărat şi era pentru el o suferinţă ascuţită să-l vadă disecat de prea grosolane mâini.

Printre toate generaţiile umane care trudesc din greu, el era singurul căruia îi fusese încredinţat secretul nemuririi.

Ar fi fost o impietate, ar fi însemnat să mergi împotriva planurilor Creatorului, să pui omenirea în mişcare în direcţia orientului.

În afară de asta, ar fi rezultat o îmbulzeală neplăcută asupra *steamer*[6]-elor şi John Hay dorea în plus să fie singur.

Dacă reuşea să facă ocolul pământului în două luni un anumit personaj pe care-l întâlnise în lecturile lui, dar al cărui nume nu şi-l putea aminti, făcuse traiectul complet în optzeci de zile, — ar fi avut beneficiul net al unei zile întregi, şi continuând tot aşa timp de treizeci de ani fără întrerupere, ar fi câştigat o sută optzeci de zile, adică aproape o jumătate de an.

Asta n-ar fi însemnat mult, dar cu timpul, cu progresul pe care-l vor face omenirea şi civilizaţia, ar fi putut să-şi intensifice viteza.

Înarmat cu un număr serios de suverani, John Hay se puse în mişcare pentru călătoriile sale, la vârsta de treizeci şi cinci de ani, şi în compania a două impulsuri când plecă de la Douvres

---

[6] *steamer* — vapor cu aburi.

spre Calais.

Tocmai se dădea în funcţiune calea ferată din valea Eufratului şi el fu primul om care luă la Calais un bilet direct spre Calcutta, ceea ce însemna treisprezece zile petrecute în tren.

Treisprezece zile petrecute în tren nu e prea favorabil pentru nervi, dar el făcu ocolul lumii şi parcurse traiectul din America la Calais în douăsprezece zile, echipat pentru două luni.

Iată-l deci întors cu un preţios avans de douăzeci şi patru de ore la activ.

Trecură trei ani; John Hay îşi făcea cu religiozitate turul în jurul lumii cu scopul de a avea mai mult timp de consacrat întrebuinţării suveranilor săi.

Sfârşi prin a fi cunoscut pe un mare număr de linii ca omul care nu voia decât să meargă înainte.

Când era întrebat cine este, el răspundea:

— Sunt persoana care vrea să trăiască şi în momentul de faţă mă ocup să dobândesc asta.

Zilele treceau când urmărind siajul alb care se forma în urma prorei *steamer*-elor celor mai rapide, când pierzând cu privirea solul brun care trecea într-o clipă prin faţa portierelor trenurilor celor mai accelerate.

Îşi nota pe un carneţel fiecare minut pe care-l ştergea din eternitatea nemiloasă printr-o învârtire de roată sau o rotire de elice.

— Iată ce face mai mult decât să te rogi pentru o viaţă lungă, spuse John Hay, când se îndrepta spre orient pentru a-şi începe cel de-al douăzecelea circuit.

Timpul făcuse pentru el mai mult decât îndrăznise să spere.

Graţie prelungirii liniei din valea Brahmaputrei până la întâlnirea cu drumul de fier interior din China, acest bilet de calea ferată era valabil până la Hong-Kong via Karachi şi Calcutta.

Turul complet se putea încheia în patruzeci şi şapte de zile, plus o fracţiune.

Debordând de o fatală exaltare, John Hay încredinţa secretul longevităţii sale unicei sale prietene, persoana care-şi

luase obligaţia pazei apartamentului său de la Londra.

El spuse şi plecă.

Dar ea era o femeie plină de idei şi merse fără întârziere să-i consulte pe oamenii legii, cei care-l puseseră primii pe John Hay în posesia strălucitei lui moşteniri.

Mai rămânea un mare număr de suverani şi un alt Hay ardea de dorinţa de a-i cheltui în lucruri mai preţioase decât biletele de tren şi locurile la bordul *steamer*-elor.

Procesul fu lung, căci atunci când un om călătoreşte ca să-şi salveze viaţa, el nu-şi pierde vremea.

John Hay înainta din nou în cursa lui în jurul lumii şi îl întâlni la Madras pe doctorul frânt de oboseală care fusese trimis după el.

Acolo şi-a aflat el recompensa pentru chinurile lui şi certitudinea unei fericite nemuriri.

Într-o jumătate de oră, doctorul care-l aşteptase cu nerăbdare la pândă pe acest om cu buzele uscate, cu mâinile tremurânde, cu ochii mereu întorşi spre orient, îl convinse să se odihnească puţin într-o căsuţă situată pe plaja din Madras.

Singurul lucru ce-i mai rămânea de aici încolo de făcut lui John Hay era să stea suspendat pe acoperişul casei sale, prin cabluri, şi să lase sfera terestră să se învârtească după placul ei dedesubtul lui.

Era mai avantajos decât *steamer*-ul sau trenul, căci în fiecare *zi* el câştigă o zi şi devenea astfel egal cu soarele care nu moare.

Celălalt Hay se obliga să-i plătească cheltuielile veşnic.

*

* *

Noi nu putem, e adevărat, să luăm la Calais bilete pentru Hong-Kong, dar asta se va putea poate peste vreo cincisprezece ani.

Şi, în orice caz, unii oameni vă vor spune că dacă urmaţi calea meridională a Indiei, veţi găsi într-un cochet bungalow, albit cu var, un om aşezat într-un scaun suspendat de acoperiş.

El este instalat pe o foaie subţire de oţel, suficientă, se ştie, pentru a anihila atracţia terestră.

Acest om e deja bătrân, uzat şi face faţă continuu Soarelui-Răsare.

El ţine în mână un ceas cu contor, în vederea măsurării acestei curse a eternităţii.

El nu poate bea, nici fuma, iar cheltuielile pentru hrana lui se ridică la mai mult de douăzeci şi cinci de rupii pe lună, dar e John Hay, nemuritorul.

El aude afară lumea rostogolindu-se cu un zgomot de tunet şi e foarte preocupat să explice că el nu e răspunzător de nimic; dar dacă-i spuneţi cumva că acel zgomot nu e decât cel al refluxului, el varsă lacrimi amare, căci umbra care este în creierul său se împrăştie pentru o clipă, timp în care creierul îşi suspendă opera, şi el are uneori îndoieli asupra sincerităţii doctorului.

— De ce, spune John Hay, soarele ăsta nu rămâne oare mereu deasupra capului meu?

PRIN MIJLOCUL FOCULUI

Poliţistul gonea peste pădurea din Himalaia, sub stejarii învăluiţi în muşchi şi ordonanţa lui mergea la trap în urma lui.

— E o treabă urâtă, Bhere-Singh, spuse poliţistul. Unde sunt?

—E chiar o treabă urâtă, spuse Bhere-Singh. Cât despre ei, fără nici o îndoială că sunt gata să se prăjească într-un altfel de foc decât din ramuri de brad.

— Să sperăm că nu, spuse poliţistul, căci ţinând cont de diferenţa dintre o rasă şi alta, e povestea Francescăi di Rimini, Bhere-Singh.

Bhere-Singh nu cunoştea nici o iotă despre povestea

Francescăi di Rimini, aşa că tăcu chitic până ajunseră într-un luminiş al cărbunarilor, unde flăcările slabe cântau: „Whit! Whit! Whit!” şi pâlpâiau murmurând pe cenuşa albă.

Acest rug trebuie să fi fost considerabil când era în combustie.

Îl văzuseră noaptea strălucind, urcând, coborând, din Donga-Pa, pe versantul opus văii şi îşi spuseseră că probabil cărbunarii din Kodru erau pe punctul de a se îmbăta.

Dar erau pur şi simplu Suket-Singh, *cipaye*[7] în regimentul 102 de infanterie indigenă din Punjaub şi Athira, o femeie, — care ardeau, ardeau, ardeau.

Iată ce se întâmplase şi poliţistul confirmă spusele mele.

Athira era soţia lui Madhu, care era cărbunar, chior şi cu un caracter foarte urât.

La opt zile de la căsătorie, o bătu pe Athira cu un băţ zdravăn.

O lună mai târziu, Suket-Singh, cipaye, sosi pe acolo căutând răcoarea munţilor, cu un concediu luat de la regiment şi îi electriză pur şi simplu pe sătenii din Kodru prin expunerea amănunţită a serviciilor militare şi de glorie sub ordinele guvernului, cu stima pe care o avea pentru el, Suket-Singh, colonelul Sahib Bahadur.

Şi Desdemona îl asculta pe Othello, aşa cum fac toate Desdemonele din lume, îl asculta şi îl iubea.

— Eu am o soţie, spunea Suket-Singh, deşi, după toate, n-ar însemna mare lucru. Şi sunt obligat, după un timp, să mă întorc la regimentul meu şi n-aş vrea să dezertez fiindcă mă gândesc să ajung *havildar.*[8]

Nu există echivalent himalaian al tiradei: „N-aş putea să te iubesc atâta, scumpo, dacă n-aş iubi onoarea şi mai mult”, dar Suket-Singh era pe-aproape.

— Nu-ţi face griji din asta, spuse Athira. Rămâi cu mine şi dacă Madhu vrea să mă bată, bate-l şi tu.

— Foarte bine, spuse Suket-Singh.

Şi îl bătu crunt pe Madhu, spre marea plăcere a tuturor cărbunarilor din Kodru.

— Asta i-ajunge, spuse Suket-Singh, dându-l de-a dura pe

[7] *cipaye* — soldat autohton din armata engleză a Indiilor.

[8] *havildar* — sergent indigen.

Madhu pe coasta povârnişului. Acum o să avem linişte.

Dar Madhu urcă din nou pe coasta înverzită, târându-se şi veni să se învârtă primprejurul colibei sale, cu ochii plini de mânie.

— O să mă omoare, îi spuse Athira lui Suket-Singh. Trebuie să mă duci de aici.

— Asta o să fie grozav de stânjenitor pentru mine în serviciu. Soţia mea îmi va smulge barba, dar nu contează, spuse Suket-Singh, am să te iau.

Şi avu neplăceri, scandal la cazarmă.

Suket-Singh fu tras de barbă şi soţia lui Suket-Singh plecă să stea la mama ei, luând cu ea şi copiii.

— Iaca aşa e bine, spuse Athira.

—Da, e foarte bine.

Madhu rămăsese deci singur în coliba de unde se vedea pe vale până la Donga-Pa, şi de la începutul lumii nimeni n-a avut vreodată simpatie pentru oamenii atât de nefericiţi ca Madhu.

Se duse să-l caute pe Juzeen Dazé, vrăjitorul care deţine Capul Maimuţei vorbitoare.

— Ad-o înapoi pe nevastă-mea, spuse Madhu.

— Nu pot s-o fac, spuse Juzeen Dazé, atâta timp cât tu nu reuşeşti să-l faci pe Suket să urce din nou până la Donga-Pa.

— Fără enigme, spuse Madhu, agitându-şi toporişca pe deasupra capului cărunt al lui Juzeen-Dazé.

— Dă toţi banii pe care-i ai notabililor din sat, spuse Juzeen-Dazé. Ei vor ţine consiliu comunal şi consiliul comunal va trimite un mesaj pentru ca soţia ta să se întoarcă.

Madhu dădu tot ce poseda pe lumea asta, fie că erau douăzeci şi şapte de rupii, opt anna, trei pice şi un lanţ de argint consiliului din Kodru şi totul se petrecu aşa cum prevăzuse Juzeen-Dazé.

Îl trimiseră pe fratele Athirei la regimentul lui Suket-Singh pentru a o aduce pe Athira înapoi acasă.

Suket-Singh îl plimbă la pas de jus-împrejurul cazarmei, apoi îl duse şi pe la *havildar* care îl rupse în bătaie cu cureaua.

— Întoarce-te, urla fratele Athirei.

— Unde să mă-ntorc? întrebă Athira.

— La Madhu, zise el.

— Niciodată, spuse ea.

— Atunci Juzeen-Dazé o să trimită un blestem şi ai să te usuci ca un copac descojit primăvara.

Athira dormi cu aceste vorbe.

A doua zi ea avu dureri de reumatism.

— Încep să mă usuc ca un copac descojit primăvara, spuse ea. Asta, e blestemul lui Juzeen-Dazé.

Şi ea începu într-adevăr să slăbească, să se ofilească, pentru că teama îi usca inima şi pentru că cei ce cred în blesteme mor de blesteme.

Suket-Singh era şi el îngrijorat, fiindcă o iubea pe Athira mai mult decât pe propria sa soţie.

Trecură două luni şi fratele Athirei veni să se planteze în uşa cazărmii regimentului şi lătră:

— Aha! Va să zică te usuci. Întoarce-te.

— Am să mă-ntorc, spuse Athira.

— Zi mai bine că *noi o* să ne-ntoarcem, făcu Suket-Singh.

— Da, dar când? întrebă fratele Athirei.

— În una din zilele astea, într-o dimineaţă, foarte devreme, spuse Suket-Singh.

Şi ieşi imediat să-i ceară colonelului Bahadur Singh o săptămână de concediu.

—Mă usuc ca un copac descojit primăvara — gemu Athira.

— În curând o să-ţi fie mai bine, spuse Suket-Singh.

Şi îi spuse tot ce avea pe suflet şi râseră amândoi încetişor, căci ei se iubeau unul pe celălalt.

Dar sănătatea Athirei se îmbunătăţea din oră în oră.

Plecară împreună, călătorind cu clasa a treia, aşa cum prevedea regulamentul. Apoi luară o brişcă joasă cu două roţi pentru a merge pe înălţimi şi urcară munţii pe jos.

Athira adulmeca parfumul pinilor din munţii săi natali, înălţimile ude ale Himalaiei.

— E bine să trăieşti, spunea ea.

— Ha! făcu Suket-Singh, unde-i drumul spre Kodru şi unde-i casa pădurarului?

—Asta costa vreo patruzeci de rupii acum doisprezece ani, spuse pădurarul dându-i puşca

— Uite-aici douăzeci, spuse Suket-Singh şi trebuie să-mi dai cele mai bune cartuşe..

— Ce bine-i să trăieşti! spunea Athira cu ardoare, inhalând

aroma turbei de pini.

Şi aşteptară să cadă noaptea peste Kodru şi Donga-Pa.

Madhu aşezase în stivă, pe o movilă care-i domina casa, lemnul uscat care trebuia să-i servească la făcutul cărbunelui de lemn în timpul zilei.

—E foarte politicos din partea lui Madhu că ne-a scutit de chinul ăsta, spuse Suket-Singh împiedicându-se de stivă, care avea vreo douăsprezece picioare pătrate pe patru înălţime. Trebuie să aşteptăm răsăritul de lună.

Când răsări luna, Athira îngenunche pe stivă.

— Şi dacă era doar un *snider*[9] al guvernului, spuse Suket-Singh cu un aer trist, uitându-se pe deasupra ţevii, consolidate cu fir de fier, a puştii pădurarului.

— Grăbeşte-te spuse Athira.

Şi Suket-Singh se grăbi, dar Athira încetase pentru totdeauna să se mai grăbească.

Apoi, el aprinse rugul în patru colţuri şi se urcă deasupra, încărcându-şi iar puşca.

Micile flăcări începură să şerpuiască între marile buturugi şi printre lemnele cele mai mici.

— Guvernul trebuia să ne înveţe să apăsam pe trăgaci cu degetul piciorului, spuse Suket-Singh cu un aer sălbatic, intorcându-se către lună.

A fost ultima remarcă pe care-o făcu aici cipaye-ul Suket-Singh.

*

* *

În una din zilele astea, foarte devreme, Madhu se duse aproape de rug şi scoase strigăte ascuţite şi dureroase.

Apoi alergă să-l aducă pe poliţistul care făcea un turneu prin *district.*

— Omul ăsta de joasă speţă mi-a distrus lemn de cărbune în valoare de patru rupii, spuse Madhu gâfâind. El mi-a ucis şi nevasta şi a lăsat o scrisoare pe care n-o pot citi şi pe care-a agăţat-o în ramura unui pin.

Suket-Singh scrisese, cu acel scris ţeapăn şi aplicat care se învăţă în şcoala regimentului:

„Să fim arşi împreună dacă mai rămâne ceva, căci noi ne-

---

[9] *snider* — act fals, contrafăcut.

am spus rugăciunile necesare. Noi i-am blestemat şi pe Madhu şi pe Malak, fratele Athirei — oameni răi şi unul şi altul. Să fie trimise efectele mele colonelului Sahib Bahadur!”

Poliţistul a privit mult timp cu atenţie, cu curiozitate acest pat conjugal făcut din cenuşă albă şi roşiatică pe care zăcea înnegrită ţeava puştii pădurarului.

Dădu distrat cu pintenul într-un butuc pe jumătate carbonizat şi scântei guralive ţâşniră.

— Iată nişte oameni cu totul originali, spuse poliţistul.

— Whew! Whew! Whew! făcură micile flăcări.

Poliţistul înregistră în jurnalul său scheletul faptelor, căci guvernului de la Punjaub nu-i place romanţiozitatea.

— Şi acum, spuse Madhu, mie cine-o să-mi plătească cele patru rupii?

EVREII DIN SUSHAN

Mobila pe care tocmai o cumpărasem era cât se poate de nepotrivită să inspire încredere.

Scaunele se separau de picioarele lor, mesele de părţile lor de deasupra la cea mai mică provocare.

Dar, aşa cum era, trebuia plătită şi Ephraïm, agent şi însărcinat cu încăsările de taxe de către comisarul financiar al ţinutului, aştepta pe verandă cu chitanţa în mână.

Fu anunţat de servitorul mahomedan în aceşti termeni

— Ephraïm Jahudi, Ephraïm Evreul.

Ar fi trebuit ca cel ce crede în fraternitatea umană să-l fi auzit pe Elahi Buksh al meu râşnind al doilea dintre cuvinte între dinţii lui albi cu tot dispreţul pe care-şi permitea să-l manifeste în prezenţa stăpânului său.

Personal, Ephraïm avea o conduită plăcută, atât de plăcută într-adevăr, încât te întrebai cum de a decăzut până la profesia de agent de încasări.

Avea aerul unei oi prea hrănite şi vocea îi era în raport cu aerul.

Era pe figura lui o mască de permanentă mirare copilărească.

Când îl plăteai, ai fi zis că-ţi admiră bogăţia. Când îl trimiteai la plimbare, ai fi zis că nu înţelegea o astfel de cruzime a inimii.

Niciodată un Evreu n-a avut mai puţin fizionomia temutei rase.

Ephraïm purta papuci din fâşii şi haine de cârpă cu o croială atât de absurdă, încât cel mai neobrăzat dintre subofiţerii englezi avusese, la vederea lui, un recul înspăimântat.

Era foarte lent şi foarte măsurat în limbaj şi foarte atent să nu contrazică pe nimeni.

După mai multe săptămâni, Ephraïm avu pornirea să-mi vorbească despre prietenii lui.

— Suntem opt la Sushan şi aşteptăm să fim zece. Atunci vom cere să se facă o sinagogă şi vom obţine de la Calcutta

permisiunea.

Acum n-avem nici un fel de sinagogă.

Eu sunt şi preotul şi măcelarul poporului meu.

Eu sunt din tribul lui Juda - cred, dar nu sunt prea sigur de asta.

Tatăl meu a fost din tribul lui Juda şi noi dorim foarte mult să avem sinagoga noastră.

Am să fiu preotul de la această sinagogă.

Sushan este un oraş important din nordul Indiei care numără vreo zece mii de locuitori şi aceşti opt oameni din poporul ales erau închişi în centrul său, aşteptând ca timpul şi hazardul să vină să le completeze colonia.

Miriam, soţia lui Ephraïm, doi copii mici, un tânăr orfan de rasa lor; Jackael Israel, unchiul lui Ephraïm şi bătrân cu părul alb, soţia sa Haster, un evreu din Cutch, un oarecare Hyem Benjamin, în sfârşit Ephraïm, preot, şi măcelar, aceştia erau evreii din Sushan.

Ei locuiau în aceeaşi casă, la marginea oraşului, printre grămezi de salpetru, printre dărâmături de cărămizi, turme de animale şi o coloană permanentă de praf ridicată de neîntrerupta trecere a vitelor care merg să se adape la râu.

Seara, puştii oraşului se duceau în această aşezare de ramblee ca să-şi lanseze zmeele de jucărie şi copiii lui Ephraïm se ţineau la o parte, privind aceste jocuri din înaltul acoperişului, dar nu coborau niciodată ca să ia parte.

În spatele casei se întindea un mic spaţiu împrejmuit cu cărămizi, unde Ephraïm prepara prânzul coreligionarilor săi după ritualul evreiesc.

O dată, poarta mare a careului a fost brusc forţată sub şocul unei busculade din interior şi atunci se arătă blajinul colector la treabă, cu nările dilatate, cu buzele descoperindu-i dinţii şi susţinând cu mare caznă în stare de stabilitate o oaie pe jumătate turbată.

Era acoperit cu o îmbrăcăminte ciudată care nu amintea cu nimic hainele de cârpă ori pantofii din fâşii şi avea un cuţit în dinţi.

Tot luptând cu animalul între cei patru pereţi, respira cu suspine zgomotoase şi s-ar fi zis că acest om şi-a schimbat natura. Când măcelăria a fost gata, văzu că poarta fusese

deschisă şi o închise cu grabă, mâna lui lăsând o amprentă roşie pe lemn, în timp ce copiii săi, căţăraţi pe acoperişul vecin, contemplau scena deschizând îngroziţi ochii.

Ephraïm, în plin exerciţiu al uneia din funcţiile sale sacerdotale, nu constituia o privelişte pe care să doreşti s-o mai vezi şi a doua oară.

Vara veni la Sushan şi făcu tare ca fierul solul bătătorit de pe terenul de ramblee.

Ea aduse o epidemie în oraş.

— Nu ne va atinge, spunea Ephraïm cu un aer confidenţial. Înainte de sosirea iernii vom avea sinagoga noastră. Fratele meu va veni de la Calcutta cu soţia şi copiii lui şi atunci am să fiu preotul sinagogii.

Jakael Israel, bătrânul, se târa uneori pe afară în serile înăbuşitoare ca să meargă să se aşeze pe o grămadă de rambleu şi să vadă defilând cadavrele care erau coborâte spre râu.

—Ea nu se va apropia de noi, şuşotea Jakael Israel, fiindcă noi, suntem poporul lui Dumnezeu şi nepotul meu va fi preot în sinagoga noastră. Ei să moară!

Şi se întorcea cu pasul lui nesigur şi baricada uşa pentru a se izola de lumea „gentililor”.

Dar Miriam, soţia lui Ephraïm, privea pe fereastră defilând morţii pe tărgi şi spunea că ei îi este teamă.

Ephraïm o încuraja şi o făcea să întrezărească perspectiva viitoarei sinagogi.

Apoi îşi făcea încasările ca de obicei.

Cei doi copii îi muriră în aceeaşi noapte şi fură înmormântaţi de Ephraïm la o oră foarte matinală.

Decesele n-au figurat niciodată în registrele oraşului.

—Necazul acesta e necazul meu, spunea Ephraïm.

Şi el considera acest argument suficient pentru a sfida regulile sanitare ale unui mare imperiu înfloritor şi deosebit de bine administrat.

Tânărul orfan, care depindea de caritatea lui Ephraïm şi a soţiei sale, nu era capabil de recunoştinţă.

Se pare că era un ins josnic şi ticălos.

Le ceru protectorilor săi atâta bănet cât au vrut să-i dea şi o şterse pentru totdeauna din locurile acelea.

La o săptămână după moartea copiilor ei, Miriam ieşi

noaptea din pat şi hoinări pe câmpuri pentru a-i căuta.

Îi auzea strigând în spatele fiecărui tufiş, bălăcindu-se prin toate bălţile de pe câmpuri şi îi implora pe căruţaşii întâlniţi pe drum să nu-i ia copilaşii. Dimineaţa, la răsărit, soarele îi străpungea cu razele capul descoperit. Ea se afunda în răcoarea grâului umed pentru a se culca şi nu mai reapăru, aşa că Hyem Benjamin şi Ephraïm o căutară vreo două nopţi.

Aerul de răbdare şi de mirare se accentua pe fizionomia lui Ephraïm, dar el găsi curând o explicaţie.

—Noi suntem în aşa mic număr aici şi oamenii ăia sunt atât de numeroşi, spuse el, că Dumnezeul nostru putea foarte bine să ne fi uitat.

În casa de la marginea cetăţii, bătrânii Jakael Israel şi Hester murmurau, fiindcă nu mai aveau pe nimeni să se ocupe de ei şi fiindcă Miriam se dovedise infidelă rasei sale.

Ephraïm ieşea pentru a se ocupa de încasările lui şi serile fuma în compania lui Hyem Benjamin până în ziua când Hyem Benjamin muri, în zori, nu fără a-i fi plătit ce-i datora lui Ephraïm.

Jakael Israel şi Hester îşi petreceau toată ziua în singurătatea casei goale şi când Ephraïm se întorcea, ei plângeau cu uşurinţa cu care plângi la vârsta lor, iar plânsul sfârşea prin a-i adormi.

Opt zile mai târziu, Ephraïm, împleticindu-se sub un enorm pachet de haine şi ustensile de bucătările, se îndrepta, împreună cu bătrânul şi bătrâna, spre gară, unde îmbulzeala şi confuzia îi făcură să scâncească.

— Ne întoarcem la Calcutta, spuse Ephraïm care-o avea pe Hester agăţată de mâneca lui. Ai noştri sunt mai numeroşi acolo, iar aici casa e goală.

O ajută pe Hester să urce, apoi se întoarse pentru a-mi spune:

— Dacă am fi fost zece, aş fi fost rabin la sinagogă. Sigur e că Dumnezeul nostru ne va fi uitat.

Supravieţuitorii coloniei distruse părăsiră gara ca să meargă în sud, în timp ce un subofiţer, frunzărind cărţi din bibliotecă fredona, fluierând singur, „cei zece negri mititei”.

Dar cântecul avea o intonaţie la fel de lugubră ca şi marşul funebru.

Era balada evreilor din Sushan.

CETATEA NOPŢII DE GROAZĂ

Căldura, cu umiditatea ei densă care se etala pe faţa ţării ca o cuvertură, era prima cauză care gonea orice speranţă de a adormi.

Greierii ajutau căldura şi şacalii, cu urletele lor, ajutau greierii.

Era imposibil să rămâi imobil în casa sumbră, goală, cu ecouri, sonore, să priveşti legănatul *punkali*-ului în aerul inert.

Prin urmare, la ora zece seara, îmi puneam bastonul în picioare în mijlocul grădinii şi aşteptam să văd în ce parte va cădea.

Căzu exact în direcţia drumului luminat de lună şi care duce spre Cetatea Nopţii de groază.

Zgomotul pe care-l făcu în cădere deranjă o iepuroaică.

Ea îşi părăsi culcuşul într-un fel cam molatec şi alergă spre un vechi cimitir mahomedan, unde cranii separate de maxilarele lor, oase de bazin cu formele lor curbate, nemilos expuse ploilor de iulie sclipeau cu o nuanţă de brun închis sidefat pe solul unde ploile îşi săpaseră striaţiile.

Căldura din aer, moliciunea solului îi scoseseră până şi pe morţi la suprafaţă ca să caute un pic de răcoare.

Iepuroaica schiţă câţiva paşi, adulmecă curioasă un hârb de lampă înnegrit de fum şi sfârşi prin a dispărea în umbra unui masiv tufiş de tamaris.

Coliba împletitorului de rogojini aflându-se în drumul spre templul hindus, era plină de adormiţi care zăceau aidoma unor cadavre înfăşurate în linţolii.

Sus strălucea luna, ca un ochi care nu clipeşte.

Obscuritatea dă măcar o iluzie de răcoare.

Era greu de crezut că valul de lumină care cădea de sus n-a fost vreodată cald.

Nu atât de cald ca soarele, dar totuşi de o căldură greţoasă şi capabilă să comunice atmosferei o temperatură mai ridicată decât am dorit-o noi.

Drept ca o bară de oţel şlefuit, se alungea drumul spre Cetatea Nopţii de groază.

Pe cele două laturi ale drumului zăceau corpuri depuse pe paturi în atitudini fantastice: o sută şaptezeci de corpuri omeneşti.

Unii acoperiţi în întregime cu un linţoliu alb, cu gura rămasă închisă; alţii goi şi negri ca abanosul în plină lumină.

Unul din ei, alungit pe spate, cu falca atârnându-i, destul de depărtat de ceilalţi, alb de argint şi gri cenuşiu.

E un lepros adormit.

Restul, sunt *coolies* pleoştiţi, servitori, negustori de mărunţişuri şi vizitii din staţia de închiriat trăsuri care e foarte aproape.

Scena reprezintă împrejurimile cetăţii Lahore într-o noapte călduroasă de august.

Era acolo tot ce se vedea, dar nu era câtuşi de puţin chiar

tot ce se putea vedea.

Vraja clarului de lună pătrundea peste tot şi lumea era oribil transformată din cauza asta.

Lungul şir de corpuri goale, flancat de rigida statuie de argint nu oferea o privelişte prea ispititoare.

El se compunea numai din bărbaţi.

Sexul feminin se mulţumea deci să doarmă cum putea în adăposturi înăbuşitoare din colibele de pământ?

La această întrebare răspundea scâncetul inegal al unui copil de sub acoperişul jos al unei colibe.

Unde sunt copii trebuie să fie şi mamele lor ca să se ocupe de ei. Lor le trebuie îngrijiri în aceste nopţi copleşitoare.

Un cap mic negru, rotund ca o ghiulea, se aventură deasupra acoperişului în pantă şi un picior brun, subţire, lamentabil de subţire, alunecă până la un stejar mic.

Un zgomot ascuţit de brăţări de sticlă se făcu auzit.

Un braţ de femeie apăru o clipă pe deasupra acestui parapet, se rotunji în jurul gâtului subţire şi copilul fu luat înăuntru, în ciuda protestelor lui, la adăpostul pe care-l forma culcuşul.

Ţipătul lui firav, foarte ascuţit, se stinse abia născut în aerul greoi, căci şi copiii din ţară, chiar şi ei găseau că e prea cald ca să plângă.

Alte corpuri, alte părţi din drumul albit de lună, un şir de cămile la oprirea lor pe marginea drumului.

Se zăresc şacali care aleargă.

Nişte ponei care trag trăsuri de închiriat dorm, înhămaţi încă; şaretele rustice cu ornamente de aramă clipesc sub clarul de lună, apoi iată alte corpuri care zac.

Solul este acoperit pretutindeni unde o şaretă cu două roţi pentru grăunţe îşi ridică brancardele; peste tot vezi un trunchi de copac, un buştean tăiat cu fierăstrăul, un cuplu dc bambuşi, câţiva pumni de cânepă pentru acoperit proiectându-şi umbrele.

Ei sunt alungiţi, unii cu faţa la pământ, cu braţele încrucişate în praf; alţii cu mâinile împreunate deasupra capului, alţii făcuţi covrig aşa cum se strâng câinii, alţii, aruncaţi ca nişte saci moi de iută peste marginile şaretelor de grăunţe, alţii, în sfârşit, îndoiţi, cu capul pe genunchi, sub plina lumină a lunii.

Ai fi avut o oarecare uşurare să-i auzi măcar sforăind, dar

ei nu sforăie şi nu le trebuie decât o trăsătură, atât, una singură pentru a se asemăna cu totul cadavrelor.

Câini costelivi îi miros şi se îndepărtează.

Ici, colo, un copilaş e auzit în culcuşul părintesc şi fiecare copil fără excepţie are un braţ protector în jurul corpului. Dar cel mai mare număr de copii dorm cu mamele pe acoperişurile caselor.

Paria cu piele galbenă, cu dinţi albi nu merită atâta încredere ca să fie toleraţi în vecinătatea corpurilor brune.

O răbufnire de căldură înăbuşitoare iese din poarta Delhi şi e cât pe ce să mă facă să mă răzgândesc de a mai intra la ora aceea în Cetatea Nopţii de groază.

E un amestec în care intră toate mirosurile rele de origine animală sau vegetală ce se pot produce într-o zi şi o noapte într-un oraş închis.

Comparativ, temperatura care domneşte sub boscheţii imobili de bananieri şi portocali în afara zidurilor cetăţii, pare glacială.

Aibă cerul milă de toţi bolnavii, de toţi copiii pe care-i închide noaptea asta incinta oraşului! Zidurile inalte ale caselor continuă să emane o căldură turbată şi din fundăturile ascunse care le flanchează iese duhneala în efluvii fetide care-ar putea otrăvi un bivol. Dar bivolii nu se văd deloc pe acolo.

O ceată din aceste animale defilează în acest moment pe strada principală.

Ei se opresc din timp în timp pentru a-şi pune nările grele pe obloanele închise ale unui negustor de grâne şi pentru a sufla din ele ca din tuburi de orgă.

Apoi domneşte liniştea — acea linişte în care se aud toate zgomotele nocturne ale unei mari cetăţi.

Se aud, dar de-abia se aud, sunetele nu ştiu cărui instrument cu coarde.

Sus, dar sus, cineva deschide o fereastră şi zgomotul cadrului de lemn stârneşte ecouri în vidul străzii.

Pe unul din acoperişuri, o hookah[10] e în plină activitate si oamenii discută cu glas scăzut pe deasupra canelurii pipei.

Puţin mai departe, un zvon de conversaţie se aude mai distinct.

---

[10] hookah - narghilea

O crăpătură luminoasă luceşte peste părţile glisante ale închizătoarei magazinului.

În interior, un negustor cu barbă neîngrijită, cu privirea obosită, îşi face contabilitatea în mijlocul baloturilor de ţesătură de bumbac imprimată care-l înconjoară.

Trei fiinţe, acoperite de linţolii, îi ţin companie şi emit din când în când o remarcă.

El începe prin a înregistra un articol, apoi face o observaţie şi îşi trece dosul mâinii pe fruntea muiată toată de sudoare.

Căldura, în această stradă împrejmuită de construcţii, e teribilă.

În interiorul magazinelor ea trebuie să fie intolerabilă, dar treaba merge fără întrerupere: înregistrare, mormăit gutural şi mişcare a mâinii care se ridică pentru a şterge fruntea se succed cu o precizie de ceasornic.

Un poliţist, fără turban şi aproape adormit, e întins de-a curmezişul şoselei care duce la Moscheea lui Wazir Khan.

O bară de clar de lună cade pe fruntea şi pe ochii adormitului, dar el nu face nicio mişcare.

În curând va fi miezul nopţii şi s-ar zice că zăpuşeala se dublează.

Scuarul gol, care se găseşte în faţa Moscheii e umplut până la refuz de corpuri şi trebuie să mergi cu cea mai mare precauţie ca să nu-i calci.

Clarul de lună trasează benzi late în diagonală pe faţada înaltă cu emailuri colorate a Moscheii şi toţi porumbeii care visează în nişele şi unghiurile făcute de zidărie îşi proiectează distinct umbrele.

E posibil să urci până în vârful marilor minarete şi să contempli de acolo cetatea?

Oricum, demersul merită osteneala şi sunt şanse ca uşa de la scară să nu fie închisă.

Închisă nu e: dar un portar cu totul adormit e întins cu toată lungimea lui de-a curmezişul pragului, cu faţa întoarsă spre lună.

Un şobolan ţâşneşte din turbanul lui la zgomotul paşilor ce se apropie.

Omul mormăie, deschide o clipă ochii, se întoarce pe partea cealaltă şi adoarme din nou.

Toată căldura unei decade dintr-o ardentă vară indiană e înmagazinată în spaţiul negru ca smoala, între zidurile lustruite ale scării în spirală.

La jumătatea drumului, o creatură vioaie, prietenoasă, împodobită cu pene şi sforăie!

Alungată din treaptă în treaptă de zgomotul paşilor mei, ea îşi ia zborul spre înălţimi şi recunosc în ea un uliu.

Sunt ulii cu zecile care dorm în acest minaret şi în altele şi pe cupolele pe care ei le domină.

E ca o boare de răcoare, la înălţimea aia, sau cel puţin o briză mai puţin caldă.

Răcorit astfel, mă întorc să contemplu Cetatea Nopţii de groază.

Ce motiv de desen pentru Doré! Zola ar fi putut să descrie spectacolul acestor mii de oameni adormiţi la lumină şi la umbră, sub lună.

Acoperişurile sunt tixite de bărbaţi, de femei, de copii.

Aerul e plin de zgomote neclare.

E agitaţie în Cetatea Nopţii de groază şi asta nu are nimic surprinzător: te şi miri cum de aceşti oameni mai pot să respire.

Dacă examinaţi cu atenţie minuţioasă această mulţime, veţi găsi în ea poate aproape tot atâta mobilitate ca şi într-o mulţime gălăgioasă din plină zi, doar că gălăgia e voalată.

Pretutindeni, sub lumina vie, puteţi vedea pe cei ce dorm întorcându-se, răsucindu-se, foindu-se în aşternut, reluându-şi iar poziţia.

Şi în curţile adânci ca nişte fântâni, între case, e acelaşi freamăt.

Luna necruţătoare scoate în evidenţă toate astea.

Tot aşa, ea arată şi câmpiile ce împrejmuiesc Cetatea şi pe ici-colo, în afara zidurilor, o fâşie lată cât mâna, Ravee.

Ea arată şi strălucirea de argint sclipitor pe înaltul unei clădiri, chiar dedesubtul minaretului Moscheii.

E un biet suflet de om ce s-a ridicat acolo să-şi arunce o ulcică de apă pe corpul încins.

Zgomotul cristalin al apei care cade ajunge cu greu la ureche.

Doi sau trei oameni, în regiuni îndepărtate din Cetatea Nopţii de groază, îi imită exemplul. Strălucirile de apă formează

semnale heliografice.

Un mic nor trece peste faţa lunii.

Cetatea şi locuitorii săi, care imediat se conturau în alb si negru, se şterg în mase negre, de un negru mai intens.

Dar zgomotul acestei agitaţii nu încetează, e suspinul unei mari cetăţi copleşite de căldură, aceea a unui popor care caută zadarnic odihna.

Numai femeile din clasele inferioare dorm pe acoperişurile clădirilor.

Dar care trebuie să fie supliciul celor învăşmântate în zanana, care stau cu ferestrele zăvorâte şi unde mai licăresc încă şi câteva lămpi?

Se aud paşi, acolo jos, în curte.

E muezinul, servitorul fidel, dar iată că e mai mult de-o oră de când trebuia să urce să-i spună celui credincios că rugăciunea e preferabilă somnului — acestui somn care nu vrea sa vină.

Muezinul caută o clipă uşa unuia din minarete, dispare câteva minute. Apoi, o voce compatibilă cu mugetul unui taur — o magnifică, tunătoare voce de bas — arată că el a ajuns în înaltul minaretului.

Trebuie să se fi auzit strigătul acela până la malurile crăpate ale Ravee-ului. Chiar de la un capăt la altul al curţii, e absolut impresionat. Dispărând norul, omul apare, siluetă neagră pe cer, cu mâinile puse sub urechi, jocul plămânilor ridicându-i pieptul.

— *Allah ho Akbar!*

Apoi e linişte, la capătul căreia un alt muezin, undeva pe la Templul de Aur, repetă strigătul:

—*Allah ho Akbar.*

Şi asta reîncepe de patru ori în total.

Deja o duzină de oameni s-au sculat din aşternuturile lor.

— Depun mărturie că nu există alt Dumnezeu decât Dumnezeu.

Ce splendid e acest strigăt, această proclamaţie de credinţă, care-i face pe oameni să se scoale din paturile lor cu zecile, la miezul nopţii!

Încă o dată, vocea tunătoare azvârle aceeaşi frază, vibrând cu totul de propria ei vehemenţă.

Apoi, de aproape ca şi de departe, aerul repetă:
— Mahomet e profetul lui Dumnezeu.
S-ar zice că-şi lansează sfidarea la marginile orizontului unde fulgerul de căldură se joacă şi ţâşneşte aidoma unei săbii nude.
Toţi muezinii Cetăţii strigă şi unii oameni de pe acoperişuri încep să îngenuncheze.
O lungă linişte precede ultimul strigăt.
— *La Ilaha Illallah*!
Şi muezinul coboară scara cu pas nesigur şi murmurând în barbă.
El trece peste arcul de la intrare şi dispare.
Atunci liniştea înăbuşitoare se restabileşte peste Cetatea Nopţii de groază.
Uliii din minaret au adormit la loc cu un sforăit şi mai sonor.
Briza fierbinte urcă în valuri, în pale leneşe şi luna pare că alunecă spre orizont.
Aşezat cu ambele coate pe parapetul turnului, poţi să pândeşti, să admiri pe îndelete până în zori, tortura pe care căldura o impune acestui stup aglomerat.
— Cum e pe-acolo, pe sus? — La ce te gândeşti? Se vor trezi oare?
Se aud alte ulcele care se golesc în avalanşe, zgomote incerte de paturi care se apropie sau se îndepărtează de umbră, ciudate instrumente cu coarde cărora depărtarea le modifică sunetul şi o lamentaţie plângăcioasă şi surdul murmur al vreunui îndepărtat tunet.
În curtea Moscheii, portarul care, la sosirea mea, era întins de-a curmezişul pragului, se agită cam tare în somn, îşi ridică mâinile deasupra capului, murmură ceva şi redevine nemişcat.
Legănat de sforăitul uliilor, — uliii sforăie ca oamenii care sunt îndopaţi cu prea multă mâncare, — eu cad într-o somnolenţă enervată.
Îmi dau seama că a sunat ora trei şi că e o răcoare uşoară, — foarte uşoară — în atmosferă.
În acest moment Cetatea este absolut nemişcată.
Cel mult se aude cântecul de dragoste al vreunui câine vagabond.

Nimic altceva decât somnul greoi şi posomorât!

După asta vin mai multe săptămâni de întuneric, căci luna e absentă.

Câinii tac şi ei şi eu pândesc prima sclipire a zorilor înainte de a o lua pe drumul spre casă.

Iar zgomotul acesta de paşi care se târâie.

Chemarea dimineţii va începe şi veghea mea de noapte s-a sfârşit.

— *Alla ho Akbar! Alla ho Akbar!*

Răsăritul capătă o culoare gri. Vântul din zori se ridică de parcă s-ar fi supus ordinelor muezinului şi Cetatea Nopţii de groază, ca un singur om, se scoală din pat şi îşi întoarce faţa spre ziua care începe să crească.

În timp ce se iveşte din nou viaţa, zgomotele reîncep să apară.

La început e un murmur uşor, apoi, un zbârnâit de bas profund.

Trebuie într-adevăr să-ţi aminteşti că Cetatea întreagă e pe acoperişurile caselor.

Cu pleoapele îngreunate de restanţele de somn îndelung amânate, plec de la minaret.

Traversez curtea. Mă întorc în piaţă.

Deja cei ce dormeau s-au sculat, au intrat din nou în cuşete şi sunt gata să-şi fumeze narghileaua matinală.

Acest minut de răcorire a aerului a încetat. E la fel de cald ca înainte.

—Are Sahib bunătatea să facă loc?

— Ce este?

Un obiect pe care bărbaţii îl poartă pe umerii lor înaintează în lumina slabă şi eu mă îndepărtez.

E corpul unei femei care se îndreaptă spre cheiul rugurilor. Unul din cei de faţă spune:

— A murit la miezul nopţii de căldură.

Aşadar e Cetatea Morţii, în egală măsură ca cea a Nopţii.

CÂND CRESC APELE

Tweed spune către Till: „Ce ai de fugi

așa de încet?” Till îi răspunde lui Tweed: „Fără îndoială că tu mergi repejor și eu merg încet, dar în timp ce tu îneci un om, eu înec doi”.

— Nu e nici o posibilitate de a trece râul în seara asta, Sahib. Se spune că un car cu boi a fost dus deja și că ekka, care a trecut acum o jumătate de oră, înainte de sosirea dumneavoastră, n-a ajuns încă la celălalt mal.

Sahib e grăbit?

Vreau să împing înainte elefantul care trage la edec ca să-l văd.

—Ohe! Mahout[11]-ul cabanei! Adu-l pe Ram Pershad și dacă el ține piept curentului, o să meargă bine.

Un elefant nu minte niciodată, domnule și Ram Pershad e despărțit de prietenul lui Kala Nag. Și el vrea să treacă în partea cealaltă.

— Bine lucrat! Bine lucrat, Regele meu!

Înaintează până în mijloc, mahoutji și vezi ce mai zice râul.

—Bine lucrat, Ram Pershad. Perla elefanților înaintează de-a curmezișul râului.

Lovește-l la cap, animalule! Cârligul n-a fost făcut ca să te scarpini tu pe spinare, bastardule! Lovește, lovește!

— Ce-ți face ție grohotișul Ram Pershad, Rustum al meu, muntele meu de forță! Înainte, înainte!

— Nu, Sahib, vă chinuiți degeaba. Îl auziți trâmbițând. El îi spune lui Kala Nag că îi este imposibil să treacă. A întors pe loc și dă din cap. Nu-i deloc prost. El știe ce face Barhwi când se supără.

— Aha! Sigur tu nu ești un prost. *Salaam,* Ram Pershad, Bahadur!

—Condu-l sub copaci, mahout și ai grijă să aibă mirodenii la el.

— Bine lucrat, prinț al purtătorilor de trompă, Salaam la Sirhar și mergi la culcare.

—Ce să fac? Trebuie ca Sahib să aștepte ca râul să scadă.

O să scadă mâine dimineață, dacă o vrea Dumnezeu, sau poimâine cel mai târziu. Acum de ce se supără Sahib așa de

---

[11] Mahout – conducător de elefanți.

tare? Eu sunt servitorul lui. Pentru Dumnezeu, n-am făcut eu să crească aşa de tare apa. Ce pot să fac? Coliba mea şi tot ce e în ea sunt în slujba lui Sahib, şi el începe să plângă.

Veniţi, stăpâne, ce, credeţi că râul o să scadă fiindcă-i aruncaţi înjurături? Pe vremuri, englezii nu erau deloc aşa. Maşinile cu foc i-au moleşit. Pe timpuri, când mergeau pe spatele cailor, fie zi, fie noapte, ei nu ziceau nimic dacă un râu le bara trecerea ori dacă o trăsură rămânea împotmolită.

Era voia Domnului!

Nu era ca o maşină cu foc care merge, care merge, care merge şi merge de parc-ar avea toţi dracii din ţară atârnaţi de coada ei.

Maşina cu foc i-a stricat pe englezi.

După toate astea, ce-i o zi pierdută? Şi chiar, la nevoie adică, două zile? Ori Sahib se grăbeşte poate să se căsătorească, ca graba să-l facă să-şi piardă capul?

— Oho! ho! ho!

Eu sunt un bătrân şi văd puţini Sahibi. Iertaţi-mă dacă am uitat respectul care îi este datorat. Sahib nu e deloc supărat?

Să se căsătorească? Ho! Ho! Ho! Sufletul unui bătrân e ca un arbore *numah.* Fruct, mugur, flori şi frunze moarte din toţi anii trecuţi se regăsesc împreună. Lucruri de altădată, lucruri noi, lucruri dispărute din amintire; aceste trei lucruri sunt la un loc.

Aşezaţi-vă pe pat, Sahib şi beţi lapte. Oh!

Ar vrea Sahib într-adevăr să fumeze tutun de-al meu? E bun, e tutun din Nuklao. Atunci fumaţi, Sahib, dacă ştiţi să mânuiţi tubul. Sahib se serveşte ca un Musulman. Wah! Wah! Unde-a învăţat asta?

Să se căsătorească! Ho! Ho! Sahib spune că nu e nicio căsătorie la mijloc. Dar e oare de crezut că Sahib îmi spune adevărul, mie, un om negru? Atunci, nu e de mirare că e grăbit.

Timp de treizeci de ani am bătut gongul pe vad, e un timp aşa de lung!

Acum treizeci de ani, vadul acesta se afla pe drumul *bunjaras*[12] -ilor şi am văzut trecând într-o singură noapte două mii de vite de povară.

Acum a venit calea ferată şi maşinile de foc zic: *buz! buz!*

---

[12] Bunjaras – vânzător de sare ambulant

buz! şi o sută de mii de chintale defilează pe podul ăsta mare.

E cu totul minunat, dar vadul e cam gol acum, că nu mai sunt *bunjaras* ca să se oprească cu corturile sub copaci.

Nu, nu merită să vă uitaţi la vremea de-afară. O să plouă până-n zori.

Ascultaţi: pietrele îşi vorbesc seara asta în patul râului, ascultaţi-le: erau gata să se descărneze oasele, Sahib, dacă aţi fi încercat să treceţi.

Vedeţi, eu închid uşa, n-o să mai intre o picătură de ploaie.

Wahi Ahi! Ugh! treizeci de ani petrecuţi la gura vadului. Eu sunt bătrân... şi... unde naiba o fi uleiul pentru lampă?

...O să scuzaţi, dar din cauza vârstei mele cam mari, am somnul la fel de uşor ca un câine si dumneavoastră aţi făcut un pas spre uşă.

Hai, priviţi, Sahib, priviţi şi ascultaţi.

Curentul e acum la o bună milă de la un mal la celălalt. Puteţi să-l vedeţi sub stele şi are zece picioare adâncime.

N-o să scadă deloc fiindcă e mânie în ochii dumneavoastră şi înjurăturile dumneavoastră n-or să-l facă deloc să stea liniştit.

Care, dintre vocea dumneavoastră şi cea a râului, e cea mai învrăjbită, Sahib?

Adresaţi-vă lui, poate că e ruşinat?

Culcaţi-vă la loc, Sahib. Mai trageţi un somn. Eu ştiu ce înseamnă furia lui Barhwi când a plouat la poalele colinei.

Am traversat râul înot o dată, într-o noapte de zece ori mai rea ca asta şi, prin voia Domnului, am scăpat de la moarte, atunci când ajunsesem chiar pe pragul ei.

Să vă povestesc? E un subiect foarte fain. Să-mi umplu din nou pipa.

Era acum treizeci de ani, pe când eram tânăr şi de-abia mă stabilisem lângă vad.

Pe atunci eram puternic şi *bunjaras* nu se îndoiau deloc când le spuneam: „vadul e bun”. Lucrasem toată noaptea în apa curgătoare ce-mi ajungea până la omoplaţi, în mijlocul la vreo sută de boi înnebuniţi de spaimă şi eu i-am mânat până spre malul celălalt fără să se piardă măcar o copită.

Terminând asta, m-am dus să caut oamenii, care frisonau de frig şi ei mi-au dat ca recompensă ce aveau ei mai de preţ în turma lor, clopotul de chemat vitele ce aparţinea grupului lor.

Aşa era de mare stima ce-o aveau pentru mine!

Dar azi, când plouă şi râul urcă, eu mă vâr în coliba mea şi gem ca un câine.

Forţa m-a lăsat. Sunt bătrân şi maşinile cu foc au făcut pustiu pe lângă marginile vadului. Altădată se vorbea de Omul puternic de la Barhwi.

Uitaţi-vă la figura mea, Sahib, e figura unei maimuţe. Şi braţul meu e braţul unei femei bătrâne.

V-o jur, Sahib, o femeie a iubit această figură şi s-a sprijinit pe braţul ăsta încovoiat.

Sunt douăzeci de ani de atunci, Sahib. Credeţi-mă, spun adevărul, sunt douăzeci de ani de atunci.

Mergeţi la uşă şi vă uitaţi. Observaţi o luminiţă departe, dincolo, pe malul celălalt?

E focul templului în sanctuarul Hanului, în satul Pateera.

În nord, sub steaua cea mare, se află chiar satul, dar el e ascuns de o buclă a râului.

E prea departe ca să ajungi acolo înot, Sahib? V-aţi scoate hainele să încercaţi o asemenea aventură?

Şi totuşi m-am dus înot la Pateera, nu o dată ci de mai multe ori, chiar dacă sunt şi vârtejuri în râu.

Dragostea nu cunoaşte caste. Fără asta, cum aş fi făcut eu, musulman şi fiu de musulman, curte unei femei hinduse — unei văduve hinduse, surorii şefului din Pateera? Şi totuşi aşa a fost.

Oamenii din casa şefului au venit în pelerinaj la Muttra atunci când *Ea* nu era decât o logodnică.

Carul tras de boi avea roţile poleite cu argint şi perdelele de mătase ascundeau femeia.

Sahib, nu mă grăbeam, deloc să-i trec, căci vântul ridicase perdelele şi am văzut-o.

La întoarcerea din pelerinaj, tânărul băiat ce devenise soţul ei, era mort, şi am revăzut-o în carul cu boi. Pe cuvânt, ce proşti sunt hinduşii ăştia!

Ce dacă ea era hindusă sau jaină, măturătoare, leproasă sau de castă pură? Aş fi luat-o de soţie şi i-aş fi creat un interior aproape de vad.

Al şaptelea din cele Nouă Precepte zice că un bărbat nu-şi poate lua de soţie o femeie dintre idolatri? E adevărat?

Şiiţii şi suniţii declară de comun acord că un bărbat musulman nu poate lua o femeie dintre idolatri?

Sahib e cumva preot, ca să ştie aşa de bine? Am să-i spun ceva ce nu ştie.

În dragoste nu există nici şiiţi, nici suniţi, nici lucru interzis, nici idolatru şi cele Nouă Precepte nu sunt decât vreascuri pe care flacăra dragostei le transformă în cenuşă.

E adevărat: m-aş fi însurat cu ea, dar ce puteam face? Şeful ar fi trimis oameni să mă stâlcească în bătaie cu băţul.

Nu am... nu mi-era frică de cinci oameni, dar cum să ţii piept la jumătate de sat?

Aşa că am luat obiceiul, aşa cum stabilisem între noi, să mă duc noaptea în satul Pateera.

Ne întâlneam în grâu, fără ca cineva să bănuiască ceva.

Priviţi acum, aveam obiceiul să traversez pe aici. Mergeam de-a lungul junglei până dă cotul râul, apoi luam cotul până la Pateera.

Lumina templului îmi servea de ghid când nopţile erau întunecoase.

Jungla asta de pe malul râului colcăie de şerpi, — mici *karaits* care dorm pe nisip, — şi în afară de asta fraţii *Ei* m-ar fi strâns de gât dacă m-ar fi întâlnit în grâu.

Dar nimeni nu ştia... nimeni nu ştia decât Ea şi cu mine; şi vântul, suflând pe nisipul de pe malul râului, îmi ştergea paşii.

În lunile calde, era la-ndemână să traversez vadul la Pateera şi la începutul ploilor, când râul începea să crească, încă era un lucru uşor.

Luptam cu toată forţa corpului meu contra forţei curentului.

Seara, mâneam în coliba asta şi beam acolo la Pateera.

Ea spusese că un anume Hirnam Singh, un hoţ, o ceruse în căsătorie şi că el era dintr-un sat de la amonte, dar de pe acelaşi mal.

Toţi sicşii sunt nişte câini şi, în nebunia lor, ei au refuzat acest preţios dar al Domnului, tutunul.

Eram gata să-l nimicesc pe Hirnam Singh dacă vreodată s-ar fi apropiat de Ea, cu atât mai mult cu cât el jurase că Ea are un amant, şi că el ar porni o ambuscadă şi ar face cunoscut numele acestuia la executor dacă măcar nu merge cu el. Ce

javre sicşii ăştia!

Aflând acestea, treceam râul înot având mereu la brâu un mic cuţit bine ascuţit şi vai de cel ce-ar fi stat în drumul meu!

Nu ştiam figura lui Hirnam Singh, dar l-aş fi ucis pe oricare ar fi venit să se pună între mine şi ea.

Într-o noapte, pe la începutul ploilor, mi-a venit în gând să mă duc înot la Pateera, cu toate că râul era mânios.

Or, aşa e natura lui Barhwi, Sahib. Cât ai respira de vreo douăzeci de ori, el coboară de pe coline un zid de trei picioare înălţime şi eu l-am văzut, cât ai aprinde focul şi ai face o mâncare de chupatty, trecând de la volumul unui pârâiaş la cel al unui frate de-al lui Jumna.

Era un banc de nisip la vreo jumătate de milă mai jos de locul unde lăsam în urmă râul.

Mergeam spre locul ăla ca să-mi trag răsuflarea înainte de a-mi continua traversarea, căci simţeam mâinile râului apăsându-mi cu greutate pe călcâie.

Şi chiar, de câte nu e-n stare un tânăr pe care Dragostea îl cheamă?

Stelele nu dădeau decât o lumină slabă şi când eram la jumătatea drumului spre bancul de nisip, o creangă din copacul ăla puturos, deodarul, mi-a atins în treacăt gura pe când înotam.

Asta arăta că el căzuse de ploi puternice la poalele colinelor şi chiar mai departe, căci deodarul este un copac viguros care nu se desprinde prea uşor de pantă.

Mă grăbeam, ajutat de curent, dar înainte de a atinge bancul de nisip, am simţit cumva bătând în mine şi de jur împrejur pulsul râului şi atunci am observat că bancul dispăruse.

Fui purtat de un val foarte înalt care mergea de la un mal la altul.

I s-a întâmplat vreodată lui Sahib să cadă într-o apă care dă o luptă cu omul şi nu-l lasă deloc să-şi folosească liber membrele?

Cât despre mine, având capul afară din apă, mi se părea că nu mai e decât apă până la capătul pământului că râul mă purta ca pe o epavă.

Un om e puţin lucru în mijlocul unui râu care-a dat peafară. Şi potopul ăsta, chiar dacă eu nu ştiam nimic despre asta,

era Marele Potop despre care oamenii vorbesc şi azi.
Părerea mi-o formasem şi rămăsei întins pe spate, ca un buştean, de teama morţii.
Erau în apă creaturi vii care ţipau, care urlau jalnic, animale din pădure, vite.
Printre astea o voce de om cerând ajutor.
Dar ploaia veni îndreptându-se drept spre apă şi înălbind-o şi nu mai auzii nimic decât mormăitul stâncilor în aval şi mormăitul ploii în amonte.
Am fost şi rostogolit în voia curentului, în timp ce luptam să pot respira.
E groaznic să mori când eşti tânăr.
Poate Sahib, stând aici în picioare, să vadă podul de la calea ferată? Uitaţi, se văd luminile trenului poştal care merge la Peshawar.
Podul e acum la douăzeci de picioare deasupra râului, dar în noaptea aia apa vuia la stâlpii podului şi spre ei am fost eu aruncat înainte. Dar se adunase o mare cantitate de lemn care plutea, pe ici, pe colo, în jurul stâlpilor, şi n-am păţit-o prea rău.
Numai apa mă strângea aşa cum strânge un om puternic pe unul mai slab.
De-abia am avut timp să observ una din barele de fier şi să mă caţăr până la arc.
Sahib, apa spumega peste şine de vreun picior grosime. Judecaţi după asta cam cum era inundaţia.
Nu puteam să aud nimic, nu puteam să văd nimic: eram în stare doar să mă menţin culcat pe planşeu şi să respir gâfâind.
După un oarecare timp ploaia se opri şi atunci apărură pe cer nişte stele aburite cu totul. Sclipirea lor îmi arăta o întindere de apă neagră, căreia ochiul nu-i observa vreo limită.
Apa se ridicase pe deasupra şinelor.
Erau animale moarte printre bucăţile de lemn plutitoare care se încurcau printre stâlpii podului, erau altele prinse cu gâtul în verigile parapetului în plutirea lor neîngrădită, erau altele care nu erau încă înecate şi care luptau să se fixeze într-un loc pe grătar, — bivoli, vite mici, porci sălbatici, unul sau doi căpriori; şerpi şi şacali nenumăraţi. Corpurile lor formau o masă neagră pe partea stângă a podului, dar cele mai mici dintre ele erau antrenate de forţa curentului de-a curmezişul

deschizăturilor parapetului şi se duceau să se piardă în valuri.

Apoi stelele se stinseră. Ploaia reîncepu. Râul încă mai urca.

Simţeam că podul începe să mişte sub mine, ca un om care se mişcă în somn în momentul în care se trezeşte.

Dar nu-mi era teamă, Sahib, vă jur, nu-mi era teamă, chiar dacă nu mai aveam putere în membrele mele.

Ştiam că n-o să mor deloc înainte de-a o vedea, pe Ea, încă o dată.

Dar mi-era tare frig şi simţeam că podul avea să fie luat pe sus.

Era în apă un tremur, un tremur cam ca acela care precede sosirea unui val mare.

Podul s-a ridicat în una din părţi în momentul în care a primit şocul, în aşa fel încât parapetul s-a scufundat, în timp ce cel din stânga rămânea, desenându-se clar.

Pe barba mea, Sahib, vă jur că vă spun adevărul. Ca un vapor încărcat cu piatră de Mirzapore care se dă peste cap în bătaia vântului, aşa s-a răsturnat şi podul în Barhwi. Aşa a fost şi nu altfel.

Alunecam de pe podeaua podului în apă; în spatele meu venea în fuga mare valul râului în furie.

Îi auzeam vocea şi ţipătul care ţâşnea în mijlocul podului, când el fu smuls din pilonii lui şi se prăbuşi şi eu nu mai ştiu nimic ce s-a-ntâmplat până în momentul în care mă ridicam iar în mijlocul inundaţiei celei mari.

Întind mâna să înot şi... uite că ea cade pe părul unui om! Era mort, căci nimeni altul decât mine, Omul cel Puternic de pe Barhwi n-a putut să supravieţuiască în această cursă.

Erau cel puţin două zile de când era mort, căci plutea foarte bine, menţinându-se la suprafaţă şi asta m-a ajutat.

Atunci am râs; eram de-acum sigur că am s-o văd iar şi că nimic rău nu mi se va întâmpla.

Apucai cu mâna din încheietură părul omului, căci nu puteam mai mult şi coborârăm împreună pe firul apei, el, mort şi eu viu.

De n-aş fi avut ajutorul ăsta, aş fi plutit liber, eram îngheţat până-n măduva oaselor, aveam carnea crispată şi lipită de oase. Dar *ăluia* nu-i mai era frică deloc, el cunoscând până la capăt

puterea râului şi eu îl lăsai să meargă pe unde-i plăcea.

La urmă, sosirăm sub influenţa unui curent oblic care se îndrepta direct spre malul drept şi cu picioarele am încercat să menţin direcţia asta.

Dar mortul se balansa greoi în vârtej; mi-era teamă ca vreo creangă să nu-l atingă şi să nu-l lase să scape.

Vârfurile tamarinilor atingeau genunchii mei în treacăt. Am înţeles imediat că pe acolo eram în partea revărsată, acoperită cu apă, de peste grâu.

Curând mi-am lăsat picioarele să meargă.

În fine, mortul se opri pe o movilă, lângă un smochin. Atunci, plin de bucurie, mi-am scos corpul din apă.

Sahib ştie unde mă dusese vâltoarea inundaţiei? Pe movila care serveşte de bornă spre partea de est a satului Pateera şi nicăieri altundeva.

Am tras mortul pe movilă, ca recunoştinţă pentru serviciile făcute şi chiar şi pentru că nu ştiam dacă n-o să mai am nevoie de el.

Atunci, scoţând de trei ori un strigăt, aşa cum fac şacalii, venii în partea unde aveam noi întâlnirile.

Era chiar aproape de hambarul şefului. Dar iubita mea era deja acolo, toată numai plânset. Se temea să nu-mi fi luat inundaţia coliba pe sus lângă vadul Barkwiului.

Când mă apropiam lin mergând prin apă până la înălţimea gleznei, Ea mă luă drept o fantomă şi o rupse la fugă, când... eu o luai în braţe şi... În timpul ăla eu nu eram deloc o fantomă, deşi eram un bătrân, acum. Ho! Ho! un grăunte de grâu uscat într-adevăr, o tijă de porumb, fără suc! Ho! Ho!

I-am povestit cum podul Barhwi se rupsese şi ea îmi spuse că sunt mai mare decât orice muritor din lume, fiindcă nimeni nu era în stare să treacă peste Barhwi în plină creştere a apelor şi fiindcă văzusem ce niciun om n-a avut de văzut până atunci.

Mână în mână, merserăm la movila unde zăcea mortul şi eu îi spusei cum mă ajutase el să trec vadul. Ea aruncă o privire la cadavrul ce se arăta în lumina stelelor, căci sfârşitul nopţii a fost senin şi Ea îşi ascunse figura în mâini strigând:

—E corpul lui Hirnam Singh.

Eu îi răspunsei:

—Porcul ăsta a fost mai folositor după moarte decât cât

timp a fost viu, iubito.

Şi ea răspunse:

—Aşa este, fiindcă el a salvat viaţa fiinţei celei mai scumpe iubirii mele. Totuşi, nu trebuie să rămână aici, căci asta mi-ar aduce ruşine.

Corpul era la mai puţin de o bătaie de puşcă de poarta ei.

Atunci am spus, rostogolind cadavrul cu mâinile mele:

—Dumnezeu s-a făcut judecător între noi, Hirnam Singh, pentru ca sângele tău să nu cadă vreun pic pe capul meu. Acum, ţi-am adus un prejudiciu, îndepărtându-te de movila crematoriu. Aranjează tu cu corbii.

Apoi, l-am pus din nou în apa inundaţiei.

A fost antrenat departe, unde continua să-şi agite deasa lui barbă neagră, cum face un preot în strană.

Şi nu l-am mai văzut pe Hirnam Singh.

Ne-am despărţit înaintea zorilor şi eu m-am îndreptat spre partea din junglă care nu era inundată.

În plină zi, îmi dădui seama de ceea ce-am făcut şi oasele corpului se scrântiră în carnea mea, căci erau două *kas* de apă agitată cu furie între satul Pateera şi arborii de pe celălalt mal.

La mijloc, stâlpii podului de pe Barhwi se îndreptau ca nişte cioturi de dinţi pe maxilarele unui bătrân.

Nu mai era nimic viu pe ape, nici păsări, nici bărci. Nu era decât o armată de cadavre, boi, cai, oameni.

Râul luase o culoare roşie de sânge antrenând argila de la poalele colinelor.

Niciodată nu mai văzusem o inundaţie ca asta şi nici de-atunci încoace n-am mai văzut una asemenea şi, o, Sahib, nu e nimeni în lumea asta care să fi făcut ce-am făcut eu.

Nu, de mi s-ar oferi toate pământurile şefului, nu mi-aş risca a doua oară viaţa într-un scut ca ăsta de întuneric care ascunde pericolul.

Am urcat cam distanţa unui *kas pe* mal, până la casa unui fierar.

I-am povestit că inundaţia m-a alungat din coliba mea şi el mi-a dat de mâncare.

Am rămas şapte zile la fierar.

În sfârşit a trecut un vapor şi m-a dus acasă. Nu mai era urmă de zid, nici de acoperiş, nici de duşumea, nimic decât o

placă de noroi vâscos. Judecaţi prin asta, Sahib, înălţimea pe care o atinsese inundaţia.

Fusese scris ca eu să nu mor nici în casa mea, nici în valurile lui Barhwi, nici în surparea podului de pe Barhwi, căci Dumnezeu l-a trimis pe Hirnam Singh, care era mort de două zile, chiar dacă eu habar n-am cum a murit acest om, ca să-mi servească mie drept colac de salvare.

Hirnam Singh e în Infern de vreo douăzeci de ani şi gândul la noaptea aceea trebuie să-i fie partea cea mai încântătoare a supliciului.

Ascultaţi, Sahib, râul, şi-a schimbat vocea: o să adoarmă înaintea zorilor, care or să apară în mai puţin de o oră.

O dată cu ziua, o să coboare din nou.

...Ce ştiu eu de asta?... Mi-am petrecut eu oare treizeci de ani aici fără să învăţ să cunosc vocea râului, aşa cum un tată cunoaşte vocea fiului său?

De la o clipă la alta mânia se micşorează în graiul lui.

Jur, de acum într-o oră, două ore cel mult, orice pericol va dispărea. N-aş şti să spun ce-o să fie în cursul dimineţii.

Grăbiţi-vă, Sahib. Mă duc să-l chem pe Ram Pershad şi de data asta el n-o să se mai întoarcă.

Muşamaua e bine strânsă în corzi pe bagaje?

Ohe, Mahout în direcţia pământ, elefantul pentru Sahib şi spuneţi oamenilor de pe celălalt mal că nu se va trece până la revărsatul zorilor.

Bani?... Nu, Sahib; eu nu sunt din ăia. Nici măcar ca să am cu ce să iau bomboane liotei de copii. Casa mea, vedeţi, e goală şi eu sunt bătrân.

Dutt! Ram Pershad, *Dxitt! Dutt! Dutt!* Norocul să vă însoţească, Sahib!

ÎNVIEREA LUI IMRAY

Imray realizase imposibilul.

Fără avertisment prealabil, fără un motiv de conceput, tânăr, la începutul carierei, a fost de părere să dispară din lume, — adică din mica staţiune indiană unde locuia.

Într-o anumită zi, era vesel nevoie mare, sănătos, fericit, foarte în evidenţă, la clubul său, printre jucătorii de biliard.

Într-o altă dimineaţă, nimic.

Toate cercetările ce au putut fi făcute nu reuşiră să facă să se afle ce se întâmplase cu el.

El dispăruse de la locul lui. Nu s-a mai arătat deloc la birou la ora reglementară. Docarul lui n-a mai fost deloc pe marile drumuri.

Pentru aceste motive şi pentru că el încurca astfel în proporţii microscopice administraţia Imperiului indian, Imperiul indian i-a suspendat mersul pe un timp minuscul pentru a face o anchetă asupra soartei lui Imray.

S-au dragat bălţile. S-au sondat puţurile. S-au expediat telegrame de-a lungul liniilor de cale ferată şi până la oraşul de îmbarcare cel mai apropiat, — la o mie două sute de mile de acolo, — dar nici urmă de Imray la capătul corzilor în puţuri, nici al liniilor telegrafice.

Dispăruse. Locul său nu l-a mai văzut.

Atunci marele Imperiu indian îşi reluă treaba pentru că el nu comportă nici o întârziere şi Imray trecu de la starea de om la cea de mister — deveni acel lucru de care oamenii vorbesc la masa de la clubul lor timp de vreo lună şi la care nu se mai gândesc apoi. Armele lui, caii lui, trăsurile lui fură vândute la licitaţie.

Şeful său imediat îi scrise o scrisoare absurdă mamei lui în care îi spunea că Imray dispăruse fără să se poată explica cum şi că bungalowul rămânea neocupat, la drum.

După ce trecură cele două sau trei luni de căldură, prietenul meu Strickland, din administraţia poliţiei, considera că e bun de închiriat acel bungalow, de la proprietarul indigen.

Aceasta se întâmpla înainte de a se fi logodit cu miss Youghal, — eveniment care a fost povestit într-o altă povestire[13], — şi în timp ce el îşi continua cercetările privind viaţa indigenă.

Genul său de viaţă personală era destul de original.

Lumea se plângea de faptele şi gesturile lui ordinare.

Era întotdeauna de mâncare la el, dar niciodată ora regulată pentru masă.

El mânca, în picioare sau plimbându-se, orice fel de mâncare se afla în bufet şi asta e prea puţin igienic pentru interiorul unei fiinţe omeneşti.

Dotarea lui consta în şase carabine, trei puşti de vânătoare, cinci şei, undiţe *masheer* cu articulaţii rigide, mai groase şi mai puternice decât cele mai mari undiţe de pescuit somn.

Aceste obiecte umpleau jumătate din bungalow, cealaltă jumătate fiindu-i rezervată lui Strickland şi căţelei sale Tietjens, o enormă corcitură de Rampour, care ţipa când primea ordine şi care devora în fiecare zi raţia a doi oameni.

Ea îi vorbea lui Strickland într-o limbă a ei şi pretutindeni unde ea întâlnea în cursul promenadelor ceva de natură să tulbure liniştea care domnea sub Majestatea Sa Împărăteasa Regină, ea se întorcea la stăpânul ei şi îl informa.

Curând Strickland intră în campanie şi întreaga lui muncă se sfârşea prin griji, amenzi şi închisoare pentru unii şi pentru alţii.

Indigenii o priveau pe Tietjens ca pe un spirit familiar si o

---

[13] Vezi “Simple povestiri de pe coline”.

tratau cu acel extrem respect care se naşte din ură şi din groază.

O cameră din bungalow îi era rezervată în exclusivitate.

Ea avea patul ei personal, o cuvertură, un vas de băut şi dacă cineva pătrundea noaptea în camera lui Strickland, ea nu scăpa niciodată prilejul de a-l pune jos pe intrus şi de a ţipa până când cineva nu venea cu lumină.

Strickland îi datora viaţa. Când era pe frontieră în urmărirea unui asasin din partea locului omul veni cu noaptea-n cap cu intenţia de a-l expedia pe Strickland mult mai departe de Insulele Andaman. Tietjens îl simţi în momentul în care intra în patru labe, cu un pumnal între dinţi, în cortul lui Strickland şi când recordul crimelor sale fu etalat în ochii legii, el fu spânzurat.

Din ziua aceea, Tietjens purta o zgardă de argint brut şi avu o monogramă brodată pe cuvertura ei şi cuvertura era de material de caşmir cu dublă urzeală, deoarece ea era o căţea delicată.

În nici o împrejurare eu nu îl părăsea pe Strickland.

Când el fu atins de febră, ea pricinui mari necazuri doctorilor, fiindcă nu ştia cum să-l îngrijească pe stăpânul ei şi nu voia să permită nici unei alte creaturi să încerce.

Macarnaght, din serviciul medical al Indiei, o lovi în cap cu un pat de puşcă, înainte de a o putea face să înţeleagă că trebuia să le cedeze locul celor care veniseră să-i administreze chinină.

La puţin timp după ce Strickland se instalase în bungalowul lui Imray, treburile mă făcură să trec prin această staţiune şi cum toate camerele de la club erau ocupate, m-am stabilit, natural, la Strickland.

Era un bungalow foarte confortabil cu opt camere sub un acoperiş de paie care înfrunta ploile.

Sub unghiul acoperişului era întinsă o bucată de stofă formând plafonul şi care chiar avea aerul unui plafon înălbit proaspăt.

Proprietarul îl vopsise proaspăt când Strickland luase bungalowul — şi dacă nu ştiţi cum sunt construite bungalowurile indiene nu vă veţi îndoi niciodată că deasupra stofei e o cavernă întunecoasă, triunghiulară, sub acoperiş şi că

sub bârna principală şi pantele laterale de paie ar locui bande de şobolani, lilieci, furnici şi fiinţe diverse.

Tietjens mă întâmpină din prag cu un lătrat ca dangătul clopotelor la catedrala Saint-Paul şi îşi puse labele pe umărul meu şi zise că era mulţumită că mă vede.

Strickland se străduia să încropească un fel de prânz pe care să-l numească lunch şi imediat ce s-a sfârşit acest prânz, a ieşit pentru a-şi vedea de treburi, abandonându-mă în societatea lui Tietjens şi a propriilor mele ocupaţii.

Căldurile verii încetaseră pentru a face loc căldurii umede a ploilor. Aerul supraîncălzit era imobil, dar ploaia cădea în picături lunguieţe ca baionetele pe pământ şi ridica o ceaţă albăstruie ţâşnind tare şi clipocind.

Bambuşii, merele dragostei, ponsetia, arborii de manga din grădină stăteau ţepeni în ploaia care-i biciuia şi broaştele începeau să cânte în tufişurile de mărăcini de aloe.

Cu puţin înainte ca lumina să dispară şi pe când ploaia cădea cel mai tare, mă aşezai pe veranda din spate. Auzeam cum cade apa de pe acoperişul de paie mormăind şi mă scuturai de parcă aş fi fost acoperit de ceea ce numim căldură spinoasă.

Tietjens ieşi cu mine, îşi puse capul pe genunchii mei şi păru că e foarte supărată.

Eu îi dădui biscuiţii ei când ceaiul fu gata. Luai ceaiul pe veranda din spate, ca să profit de puţina răcoare pe care-o găseam.

În spatele meu, camerele din casă erau plonjate în întuneric. Puteam să simt mirosul hamurilor lui Strickland, uleiurile lui de puşcă şi nu aveam nici cel mai mic chef să mă instalez în mijlocul la aşa ceva.

Servitorul meu veni să mă caute în amurg, cu muselina hainelor lipită de membre, de apa care-i şiroia pe trup.

Îmi spuse că a venit un domn şi a cerut să vadă pe cineva.

Foarte lipsit de chef şi din cauza lipsei de lumină care domnea prin camere, mă dusei în salonul gol şi spusei omului meu să aducă lumină.

Poate era un vizitator în salon, poate nu era nici unul. Mi se păru că văd o figură lângă fereastră, dar când fu adusă lumina, nu se mai văzu nimic decât săgeţile ploii afară şi nu mai rămânea decât mirosul pământului care îşi potolea setea.

Îi spusei omului meu să nu fie mai şiret decât trebuie şi mă întorsei pe verandă pentru a discuta cu Tietjens.

Ea plecase în plină ploaie şi m-am chinuit o mulţime n-o aduc înapoi cu cuvinte mângâietoare şi chiar cu biscuiţi pe vârful cărora pusesem bucăţele de zahăr.

Strickland se întoarse călare, murat tot, chiar la ora mesei şi primele lui cuvinte fură:

—A venit cineva?

Îi explicai, scuzându-mă, că servitorul meu mă trimisese în salon cu o alarmă falsă sau că vreun vagabond voise să-i facă o vizită lui Strickland şi că orice reflexie ar fi făcut, s-a gândit că-i preferabil să fugă fără să-şi dea numele.

Strickland a cerut să fie servită masa fără să mai facă vreun alt comentariu şi cum era o masă cu bunătăţi şi servită pe o faţă de masă albă, ne aşezarăm la masă.

La ora nouă Strickland a simţit nevoia să se culce.

Eu, la fel, şi eu eram obosit.

Tietjens, care rămăsese întinsă sub masă, se ridică şi ieşi pe partea cea mai puţin expusă din verandă, imediat ce stăpânul ei s-a dus spre camera lui care era învecinată cu somptuoasa cameră rezervată lui Tietjens.

Dacă o simplă soţie ar fi vrut să se culce în aer liber pe această ploaie care cade, asta n-ar fi fost decât un detaliu, dar Tietjens era o căţea şi, din două, animalul e preferabil.

Mă uitai la Strickland, aşteptându-mă să o bată cu un bici.

El avu un surâs anume, cel al omului care surâde după ce a povestit vreo hidoasă tragedie casnică:

— Ea întotdeauna a făcut aşa de când ne-am instalat aici.

Căţeaua era căţeaua lui Strickland, eu nu spusei nimic, dar simţeam tot ce el resimţea dacă lua treaba asta prea uşor.

Tietjens se instală afară sub fereastra camerei mele de dormit.

Rafale după rafale, se succedară, vuiră pe acoperiş şi sfârşiră prin a se risipi. Fulgerul mâzgălise dâre pe cer ca un ou aruncat în poarta unui hambar, dar lumina era deja de un albastru palid şi nu mai era gălbuie deloc.

Privind la jaluzeaua mea din fire de bambus, văzui prin ea căţeaua în picioare şi nu adormită, pe verandă, cu părul zbârlit pe toată spinarea, proţăpită în faţă pe labele întinse la maximum

ca nişte cabluri de fier care suportă un pod suspendat.

În foarte scurtele intervale dintre două tunete, încercam să adorm, dar mi se părea că cineva mă cheamă într-un mod foarte urgent.

Acela, cine-o fi fost, făcea un efort să mă cheme pe nume, dar nu reuşea decât să scoatăun murmur răguşit.

Apoi tunetul a încetat.

Tietjens merse în grădină şi urlă la luna nouă.

Cineva încerca să-mi deschidă uşa, se ducea şi venea prin casă, se opri respirând zgomotos pe verandă şi chiar în momentul în care am adormit am auzit un ciocănit, un ţipăt sălbatic la uşa din partea unde era capul meu.

Am alergat în camera lui Strickland şi l-am întrebat dacă e bolnav şi dacă el m-a chemat.

El era întins pe pat, pe jumătate îmbrăcat, cu pipa în gură..

—Mă aşteptam să te văd venind, spuse el. Dar am circulat eu oare prin casă?

Îi explicai că fusese în sufragerie, în fumoar, în două sau trei alte locuri.

Ei râse şi mă sfătui să mă culc la loc.

Mă culcai din nou şi dormii până dimineaţă, dar în toate visele mele am avut convingerea că greşeam faţă de cineva refuzând să-i dau ceea ce îi trebuia.

Ce-i trebuia? Imposibil de spus, dar acolo era cineva care aluneca, murmura, sucea încuietorile, se ducea, venea, îmi reproşa indiferenţa şi în timpul tuturor acestor vise o auzeam pe Tietjens urlând în grădină şi ploaia care bătea.

Am rămas două zile în această casă.

Strickland se ducea în fiecare zi la birou, lăsându-mă singur timp de opt sau zece ore pe zi, fără altă societate decât cea a lui Tietjens.

Cât era ziuă, mă simţeam foarte bine şi la fel Tietjens, dar de la lăsatul serii, ea şi cu mine, ne instalam pe veranda din spate, strângându-ne unul în altul pentru a ne ţine companie.

Eram singuri acasă, dar ea nu era mai puţin preocupată de acela cu care n-aş fi vrut absolut deloc să am de a face

Niciodată nu l-am zărit, dar mi se-ntâmpla să văd tapetul care separa camerele mişcându-se încă de când treceai pragul, să auzi scaunele trosnind ca şi cum bambusul s-ar fi îndreptat

după ce s-ar fi îndoit sub o greutate care tocmai dispărea.

Mi se păru, mergând să caut o carte în sufragerie, că cineva era acolo, în umbra verandei de la faţadă, aşteptând ca eu să plec.

Tietjens făcea lăsatul serii şi mai interesant, privind fix în camerele întunecoase, cu părul tot zbârlit, urmărind mişcările a ceva invizibil pentru mine.

Niciodată ea nu intra în camere, dar ochii ei se mişcau şi asta era absolut îndeajuns.

Numai atunci când servitorul meu venea să-mi aranjeze lămpile, făcând toate camerele luminoase şi locuibile intra şi ea cu mine şi îşi petrecea timpul aşezată, urmărind cu privirea un om invizibil, gazdă suplimentară, pândindu-i mişcările în timp ce el se ducea şi venea în spatele meu.

Câinii sunt plăcuţi tovarăşi.

Îi explicai lui Strickland sub toate formele că mă gândeam să mă duc la club să-mi asigur acolo un adăpost.

Îi admiram ospitalitatea. Eram încântat de puştile şi de undiţele lui, dar eram sătul de casa lui şi de atmosfera care domnea aici.

Mă ascultă până la capăt, apoi avu un surâs foarte dezamăgit, din care era exclus dispreţul, surâsul unui om care înţelege lucrurile.

— Rămâi, zise el, şi ai să vezi ce înseamnă asta. Toate cele despre care mi-ai vorbit le-am ştiut din ziua în care am luat bungalowul. Rămâi. Aşteaptă. Tietjens m-a părăsit. Ai să mă părăseşti şi tu?

Îl urmasem de aproape cu ocazia afacerii unui mic idol, care era cât pe ce să mă bage la azilul de nebuni şi nu eram câtuşi de puţin dispus să-l ajut în noi experienţe.

Era un om care atrăgea neplăcerile, aşa cum alţii, oameni obişnuiţi, atrag invitaţiile la masă.

Aşa că mi-am îndoit claritatea expunerii pentru a-l face să înţeleagă că aveam enorm de multă afecţiune pentru el, şi că aş fi încântat să-l întâlnesc ziua, dar că nu mai ţineam deloc să dorm sub acelaşi acoperiş cu el acolo.

Asta se întâmpla după masă şi când Tietjens ieşise să meargă pe verandă.

—Pe sufletul meu, asta nu mă miră deloc, spuse Strickland,

ridicând ochii spre draperia servindu-i de plafon, uită-te acolo.

Cozile a doi şerpi treceau între stofă şi cornişa din perete.

Ei aruncau umbre alungite la lumina lămpii.

— Natural, dacă te temi de şerpi... spuse Strickland. Eu îi urăsc şi mi-e frică de şerpi, pentru că privind în ochii oricărui şarpe, vei vedea acolo că ştie foarte multe, şi chiar mai mult, despre decăderea omului şi că el încearcă tot dispreţul pe care diavolul l-a încercat când Adam a fost alungat din Rai. În afară de asta, muşcătura lui e în general fatală şi dinţii lui îţi traversează partea de jos a pantalonilor.

— Ai face bine să-ţi reînnoieşti acoperişul, spusei eu. Da-mi o undiţă şi mergem să-i forţăm să iasă.

— Se vor ascunde între bârnele acoperişului, spuse Strickland. Nu pot suporta şerpi deasupra capului meu. O să urc acolo sus. Dacă-i dau jos, fii gata să-i distrugi cu o ţeavă de puşcă.

Nu eram prea grăbit să-l ajut pe Strickland în această treabă, dar am luat ţeava puştii şi aşteptam în sufragerie, în timp ce Strickland aducea de pe verandă o scară din grădină şi o înălţa într-o parte a camerei.

Cozile de şerpi urcară din nou şi dispărură.

Auzeam perfect zgomotul sec de frecare pe care îl produc corpurile alungite alergând pe-o stofă aspră.

Strickland luă o lampă, în timp ce eu încercam să-l fac să înţeleagă pericolul de a vâna şerpi de pe un acoperiş între o pânză de plafon şi un pat de paie, fără a vorbi de deteriorarea cauzată imobilului crăpând pânzele ce serveau de plafon.

— Prostii! strigă Strickland. Ei sunt cu siguranţă refugiaţi de-a lungul peretelui, pe lângă stofă. Cărămizile sunt prea reci pentru ei şi căldura camerei e tot ce le trebuie.

Îşi băgă mâna în colţul pânzei şi smulse ţesătura mucegăită de lângă cornişă.

Stofa cedă cu un zgomot tare de ruptură şi Strickland îşi trecu capul prin deschizătură pentru a privi în întuneric sub unghiul format de bârnele acoperişului.

Eu strângeam din dinţi şi ridicam ţeava puştii, căci nu aveam nici cea mai mică idee de ce avea să coboare.

— Hum! făcu Strickland a cărui voce era atenuată şi mărită de rezonanţă sub acoperiş. E aici loc pentru o altă serie de

camere şi, pe Jupiter, locul ăsta are un ocupant.

— Şerpi? făcui eu.

— Nu, e un bivol. Dă-mi primele două bucăţi dintr-o undiţă şi eu am să-l trag. Obiectul este întins pe bârna principală.

Îi dădui ţeava puştii.

— Ce cuib pentru cucuvele şi şerpi? Nu-i de mirare că şerpii se adăpostesc aici, spuse Strickland urcând puţin mai sus în acoperiş.

Puteam să-i văd cotul mergând înainte şi înapoi pe când împingea ţeava.

— Ieşiţi de-aici, oricine-aţi fi voi. Atenţie; sunt capete care se arată pe dedesubt! Mişcă, se clatină!

Văzui pânza plafonului întinzându-se în mijlocul sălii, formând un sac pe care greutatea l-a antrenat puţin câte puţin peste lămpile aprinse de pe masă.

Luai una în grabă pentru a o pune departe de pericol şi mă îndepărtai.

Atunci stofa smulsă de pe pereţi se crăpă, se despică. Fragmentele de material zburară pe deasupra şi pe masă căzu un obiect pe care nu îndrăzneam să-l privesc până-n momentul în care Strickland, dând la o parte scara, fu în picioare lângă mine.

El nu spuse prea multe, nefiind prea darnic cu vorba, dar trase un capăt din faţa de masă care atârna şi îl aruncă pe deasupra obiectului, care era pe masă.

— Îmi pare bine, spuse el apropiind lampa, că uite-l pe prietenul nostru Imray întors aici. Ah! Vrei. Vrei?

Fu o mişcare sub faţa de masă; un şarpe mic scăpă de acolo răsucindu-se pentru a fi strivit cu mânerul bastonului

Nu prea eram în largul meu să fac observaţii care să merite osteneala de a fi raportate.

Strickland începuse să reflecteze şi îşi administra unul după altul câteva pahare pline ochi.

Obiectul ascuns sub faţa de masă nu mai dădea nici un semn de viaţă.

— E Imray? zic eu.

Strickland ridică faţa de masă o clipă şi privi.

— E Imray, zise el, şi are gâtul tăiat de la o ureche la cealaltă.

Atunci am vorbit împreună ca pentru noi:

— Atunci de asta şuşotea prin casă.

Tietjens, care era în grădină, lătra cu furie.

O clipă mai târziu, nasul ei mare ridică şi deschise tapiseria din sufragerie.

Ea adulmecă şi rămase liniştită.

Pânza de plafon, ruptă în fâşii, atârna aproape până la nivelul mesei şi cu greu găseai loc ca să te îndepărtezi de la descoperirea asta.

Atunci Tietjens intră şi se aşeză, descoperindu-şi dinţii şi îndreptându-şi picioarele din faţă.

Ea îl privi pe Strickland.

— E o treabă urâtă, bătrâno, spuse el. Oamenii nu se urcă în poduri ca să moară acolo şi nu-şi iau precauţia de a lega strâns în urma lor pânza de acoperământ. Să avem asta în vedere.

— Să reflectăm la asta undeva în altă parte, spusei eu.

— Excelentă idee! Stinge lămpile. Mergem în camera mea.

N-am stins deloc lămpile.

Am mers în camera lui Strickland şi i-am permis să facă întuneric

Atunci el mă urmă.

Fumam şi reflectam. Strickland era acela care reflecta. Eu, unul, fumam cu frenezie pentru că îmi era frică.

— Imray s-a întors, spuse Strickland. Rămâne să ştim cine l-a omorât pe Imray. Să nu spui nimic. Tocmai îmi vine o idee. Când am închiriat bungalowul, am angajat majoritatea servitorilor lui Imray. Imray era ireproşabil, inofensiv, nu-i aşa?

Îl convinsei că obiectul de sub faţa de mjasă nu avea aerul nici al unuia, nici al altuia.

— Dacă adun toţi servitorii, ei se vor susţine unul pe altul ca un singur om. Ei vor minţi ca Arienii. Ce mă sfătuieşti?

— Interoghează-i unul câte unul, spusei eu.

—Ei se vor salva şi-i vor pune la curent pe toţi colegii lor, zise Strickland. Trebuie să-i izolăm. Crezi că servitorul tău ar şti ceva de treaba asta?

— Posibil, atât cât pot eu să ştiu, dar nu găsesc lucrul acesta ca probabil. Nu sunt decât două sau trei zile de când el este aici.

— Tu ce idee ai? — am întrebat eu.

— Nu pot s-o spun încă. Cum dracu s-a dus Imray să se culce în spatele acestei pânze de plafon?

Se auzi o tuse puternică afară la uşa camerei de dormit a lui Strickland

Asta indica faptul că Bahadur-Khan, servitorul său particular, se sculase şi ar fi vrut să-l vadă pe Strickland culcat.

— Intră, spuse Strickland. Iată o noapte caldă bine, nu-i aşa?

Bahadur-Khan, mare mahomedan cu turban verde, de şase picioare, spuse că noaptea era foarte caldă, dar că va fi încă ploaie şi că dacă Onoarea sa voia, asta ar fi dat ceva uşurare pământului.

— Aşa va fi, dacă vrea Dumnezeu, spuse Strickland, întinzând cizmele. Am în cap, Bahadur-Khan, că te-am copleşit fără remuşcări cu treburi zilele astea şi chiar din ziua în care ai intrat în serviciul meu. În ce zi era?

—Oare fiul cerului a uitat? Era când Imray Sahib a plecat în secret în Europa fără să spună nimănui nimic şi când eu... chiar... eu... am intrat în serviciul onorabilului protector al săracilor.

— Acest Imray Sahib a plecat în Europa?

— Aşa se spunea printre servitori.

—Şi tu îţi vei relua serviciul lângă el, când el se va întoarce?

—Desigur, Sahib, era un stăpân bun şi îi îndrăgea pe inferiorii lui.

—E perfect adevărat. Eu mă simt foarte obosit, dar totuşi, am să merg la vânătoare de antilope mâine. Dă-mi puşca aia mică de care mă servesc ca să trag în antilopa neagră. E acolo, în husa ei.

Omul se aplecă spre husă, îi întinse lui Strickland ţevile, patul puştii, restul şi Strickland le montă.

Căscând jalnic, el întinse mâna spre cutia cu muniţii, luă de acolo un cartuş puternic şi îi dădu drumul în chiulasa lui „360 express”.

—Şi Imray Sahib a plecat în secret în Europa? E chiar ciudat, Bahadur-Khan, nu-i aşa?

—Ce ştiu eu despre felul de a acţiona al omului alb, fiu al

cerului?

—Într-adevăr, puţine lucruri. Dar ai să ştii mai multe. Mi-a parvenit ştirea că Imray Sahib s-a întors din voiajele lui atât de lungi şi chiar în acest moment el se află în camera de alături, unde îşi aşteaptă servitorul.

— Sahib!

Lumina lămpii făcu să lucească ţevile puştii, care se îndreptară spre pieptul larg al lui Bahadur-Khan.

—Hai, du-te şi priveşte, spuse Strickland. Ia o lampă. Stăpânul tău e obosit şi te aşteaptă. Du-te.

Omul luă o lampă şi intră în sufragerie, urmat de Strickland, care îl împingea literalmente cu ţeava puştii.

El privi un moment în profunzimile negre din spatele pânzei de plafon, apoi cadavrul şarpelui strivit sub piciorul său. Apoi o tentă gri i se întinse pe faţă, când văzu obiectul sub faţa de masă.

— Ai văzut? întrebă Strickland după o tăcere.

—Am văzut. Eu sunt din argilă în mâinile omului alb. Ce socoteală îşi face Domnia Voastră?

—Să te spânzur de azi într-o lună. Şi mai ce?

— Pentru că l-am ucis? Nu, Sahib, gândiţi-vă. Plimbându-se printre servitori, şi-a aruncat ochii pe copilaşul meu, care avea patru ani. L-a vrăjit şi, zece zile mai târziu, copilul a murit de febră. Copilaşul meu!

—Ce-a spus Imray Sahib?

—A spus că e un copil frumos. L-a mângâiat pe cap. De aceea a murit fiul meu. De aceea l-am omorât pe Imray Sahib pe înserat când s-a întors de la birou şi dormea. Fiul cerului ştie tot. M-am supus ordinelor fiului cerului.

Strickland mă privi pe deasupra puştii şi îmi spuse în limbajul curent:

—Eşti martor la ceea ce-a spus: l-a omorât.

Bahadur-Khan, în picioare, părea, în claritatea unicei lămpi, de o paloare lividă.

Nevoia de a se justifica nu se lăsă mult timp aşteptată.

— Sunt prins în capcană, zise el, dar acest om a început. El s-a uitat cu ochi răi la copilul meu. Eu l-am ucis şi ascuns. Nu sunt decât oameni care au demoni în slujba lor, zise el aruncând o privire de ură lui Tietjens, culcată în faţa lui, cu un aer bestial

indiferent, care pot să ştie ce am făcut eu.

—Bine zis. Dar tu ar fi trebuit să-l ataşezi de bârna principală cu o coardă. Acum tu ai să atârni la capătul unei coarde! Un om de serviciu?

Un poliţist somnoros răspunse la apelul lui Strickland.

El fu urmat de un altul.

Tietjens nu mişca.

—Luaţi-l la închisoare, spuse Strickland. Iată un proces de făcut instrucţia.

—Am să fiu spânzurat, deci? zise Bahadur-Khan, nefăcând nici un efort de a scăpa şi cu ochii fixaţi pe sol.

—Dacă e adevărat că soarele străluceşte şi că apa curge, tu vei fi spânzurat, zise Strickland.

Bahadur-Khan dădu înapoi un pas, frisonă şi deveni imobil.

Cei doi poliţişti aşteptară noi ordine.

—Luaţi-l, spuse Strickland.

—Nu, dar am să plec în curând, zise Bahadur-Khan. Priviţi, de acum eu sunt un om mort.

Ridică piciorul.

La degetul mic de la picior se agăţase capul şarpelui pe jumătate strivit. În ultimele convulsii el se fixase solid acolo.

—Eu descind dintr-o familie de proprietari, zise Bahadur-Khan, tot în picioare, dar tremurând. Ar fi fost dezonorant pentru mine să urc la spânzurătoarea publică. De aceea aleg acest mijloc. Să nu uitaţi de cămăşile lui Sahib că sunt bine numărate şi că pe măsuţa de toaletă se află o bucată de săpun supliment. Copilul meu a fost vrăjit, şi eu i-am tăiat beregata vrăjitorului. De ce căutaţi să mă faceţi să pier? Onoarea mea *e* teafără şi... şi... eu mor.

După vreo oră, el muri aşa cum mor cei ce au fost muşcaţi de micul kariat.

Poliţiştii îl luară, ca şi pe obiectul învelit în faţa de masă, pentru a-i pune la locurile lor respective.

Aveau nevoie de ei pentru a face lumină în cazul dispariţiei lui Imray.

—Iată, spuse Strickland pe un ton calm, căţărându-se în patul său, iată ce înseamnă secolul nouăsprezece. Ai auzit ce-a spus acest om?

— L-am auzit, răspunsei eu. Imray a comis o confuzie, o

eroare.

— Pur şi simplu prin ignorare a naturii unei mici febre sezoniere şi a unei coincidenţe. Bahadur-Khan era în serviciul său de patru ani.

Eu frisonai.

Propriul meu servitor mă servea de un timp exact la fel.

Când am intrat în camera mea l-am găsit aşteptând, impasibil ca un cap de efigie de pe un penny, gata să-mi scoată cizmele.

—Ce i s-a întâmplat lui Bahadur-Khan? zic eu.

— A fost muşcat de un şarpe şi a murit. Restul, Sahib îl ştie.

Acesta fu răspunsul.

— Şi tu, tu ce ai ştiut din afacerea asta?

— Atât cât se poate şti de la cel ce vine pe înserat să ceară satisfacţie. Încet, Sahib, staţi să vă scot cizmele.

Tocmai căzusem în somnul pe care-l aduce excesul de oboseală, când îl auzii pe Strickland, care din camera lui, striga:

— Tietjens s-a întors în camera ei.

Ea era instalată, într-adevăr.

Marea căţea de vânătoare era întinsă pe pat, pe cuvertura ei şi în camera vecină tapetul formând plafonul lăsa să se spânzure fâşii nepăsătoare care măturau masa.

TREI NU FAC DECÂT UNU

Căci gelozia e turbarea unui om,
de aceea el fi-va fără milă în ziua răzbunării

Migdale şi struguri, Sahib? Struguri de Kabul? Sau poate un ponei din cei mai rari, dacă Sahib vrea numai să mă însoţească? El are treisprezece şi trei, Sahib. El joacă polo, trage şareta, duce o doamnă şi...

Samt-Kurshed şi venerat Imams, e Sahib însuşi! Simt că mi se unge inima şi că ochii mi se bucură. Să nu fiţi obosit vreodată!

Vederea unui prieten într-un oraş îndepărtat e ca apa rece în Tirah. Şi deci ce faceţi în acest loc blestemat? La sud de Delhi, Sahib, cunoaşteţi dictonul, — şobolanii sunt oameni şi curtezanele sunt soţii?

Sunteţi la ordin? Ahoo! Un ordin e un ordin până în ziua când eşti destul de puternic să nu i te mai supui.

O, tatăl meu, o, prietenul meu, e un ceas binecuvântat acesta al regăsirii noastre. Totul merge bine — pentru inimă, pentru corp şi pentru casă? E o zi fericită cea în care iată-ne din nou împreună.

Trebuie să vă însoţesc? Ar fi o mare favoare. Cumva în rondo-ul din piaţa pichetelor? Am trei cai, colete şi un cal al grăjdarului.

Şi-apoi, amintiţi-vă că poliţia de aici mă priveşte ca pe un hoţ de cai. Bastarzii ăştia din ţinuturile de jos ştiu ei câte ceva despre hoţii de cai.

Vă amintiţi cum, la Peshawar, Karnal a bătut tare în porţile lui Jumrud... ce saltimbanc era... şi i-a luat colonelului toţi caii într-o singură noapte.

Acum Kamal a murit, dar nepotu-său i-a preluat afacerile şi vor mai fi o mulţime de cai lipsă la apel dacă recruţii lui Khaiber nu cască ochii.

Fie pacea lui Dumnezeu şi favoarea Profetului său asupra acestei case şi a tot ce ea adăposteşte!

Shafizullah, leagă iapa bălţată sub copac şi scoate apă. Caii pot suporta soarele, dar pune-le pe spate o ţesătură dublă de

fetru.

Nu, prietene, nu te osteni să te ocupi de asta. Am să-i vând la neghibii de ofiţeri care ştiu atât de multe despre cal, iapa e voinică, cel gri e un drac ce vrea mereu mângâiat şi cel maron... Dar cunoşti trucul crestării.

Când vor fi vânduţi, mă întorc la Pubbi, sau poate că măntorc în valea lui Peshawar.

O, prieten al inimii mele, îmi face bine să te revăd iar.

Mi-am petrecut toată ziua făcând plecăciuni şi minţind pe Sahibii-ofiţeri, cu caii ăştia şi sunt de-a dreptul însetat să vorbesc cinstit.

Auggrh! înainte de masă e bun nişte tutun. Nu te apropia de mine, că nu suntem în ţara noastră. Stai pe verandă şi eu am să mă duc să aduc faţa de masă. Dar mai întâi am să beau.

Iată o apă excelentă, cu adevărat, la fel de bună ca aia din Sheoran când ea provine din topirea zăpezilor.

Toată lumea e bine sănătoasă şi mulţumită, în nord: Khoda-Bash şi ceilalţi?

Yar-Khan a coborât, cu caii, din Kurdistan, — numai treizeci şi şase de capete din care mai bine de jumătate ponei de povară şi a declarat răspicat în Kashmir Serai că voi englezii veţi trimite tunuri şi îl veţi face pe Emir să salte în infern.

Acum sunt cincisprezece taxe de trecere pe drumul de la Kabul la Dakka şi Yar-Khan, care se credea deja în siguranţă, a fost debarasat de toţi armăsarii lui de Balkh de către guvernator.

E o mare nedreptate şi Yar-Khan e turbat de furie.

Cât despre ceilalţi, Mahub-Ali e mereu la Pubbi unde scrie Dumnezeu ştie ce.

Tuglug-Khan este la închisoare pentru treaba cu postul de poliţie din Kohat.

Faiz-Beg a venit de la Ismail-Ki-Dehra cu o centură de Bokhara pentru tine, frăţioare, la sfârşitul anului, dar nimeni nu ştia unde ai plecat; tu nu lăsaseşi veşti.

Verii au obţinut un nou teren lângă Pakpattan ca să crească acolo catâri pentru trăsurile guvernului şi, la Bazar, circulă o poveste cu un preot... Oh! Ce poveste hazlie. Ascultă.

Sahib, de ce această tortură? Dacă veşmintele mi-s murdare, e din cauza prafului de pe drum. Ochii îmi sunt trişti,

este efectul luminii orbitoare a soarelui. Picioarele mele sunt umflate fiindcă le-am îmbăiat în apă sălcie şi obrajii îmi sunt scofâlciţi pentru că hrana de aici e proastă.

Arză focul banii voştri! Am eu oare nevoie de ei? Eu sunt bogat şi te credeam un prieten, dar eşti şi dumneata ca şi ceilalţi, — un Sahib.

Un om e poate trist: daţi-i bani, spun Sahibii.

Un om e poate dezonorat: daţi-i bani, spun Sahibii.

Îl apasă vreo greutate pe creştet? Daţi-i bani, spun Sahibii.

Iată cum sunt Sahibii, şi tu eşti la fel, chiar şi tu.

Nu, nu te uita la picioarele celui maron. Din nefericire eu te-am învăţat să cunoşti calul după picioare.

Şchioapătă? Ei bine, fie. Ce s-a întâmplat? Drumurile sunt rele, asta-i.

Şi iapa are ceva la picior? E fiindcă poartă o greutate dublă, Sahib.

Şi acum, vă rog, daţi-mi permisiunea să plec.

E o mare favoare, o mare onoare pe care mi-a făcut-o Sahib: el a avut bunătatea să lase să se vadă că el crede că nu sunt decât cai furaţi.

I-ar plăcea să mă trimită la Thana? Să cheme pe unul să mă ia şi să fiu luat de unul din aceşti oameni-şopârlă.

Eu sunt prietenul lui Sahib: am băut apă la umbra casei lui — şi el m-a defăimat.

Mai rămâne ceva de făcut? O să-mi dea Sahib opt *ananas* ca să aranjez lucrurile, — şi să facă culmea afrontului?

Iartă-mă, frate, nu ştiam, nu ştiu în acest moment ce spun.

Da, te-am minţit.

Vreau să-mi pun cenuşă-n cap, — şi sunt un Afridi. Caii au fost conduşi, cu picioarele bolnave, din vale şi până aici şi ochii mei sunt tulburi şi corpul mă mănâncă din nevoie de somn şi inima mi-e uscată de supărare şi de ruşine. Dar cum ruşinea asta mi-a fost dată mie, — de Dumnezeu care a împărţit dreptatea, de Allah-el-Mumit, — ea va fi propria mea răzbunare.

Noi ne-am vorbit fără înconjur până azi şi mâinile noastre au plonjat în acelaşi platou cu mâncare şi tu erai un frate, un frate pentru mine.

Iată de ce eu te răsplătesc cu minciuni şi cu nerecunoştinţa, — ca un Pathan. Acum ascultă.

E tristeţea sufletului tău şi e prea mare să fie îndurată, ea poate fi uşurată prin cuvânt şi în afară de asta sufletul omului e ca o fântână. Piatra mărturisirii pe care-o laşi sa cadă acolo n-o mai revezi niciodată.

Eu am venit din Vale până aici pe jos, palmă cu palmă, având în piept un foc ca focul Gheenei.

Şi de ce?

Ai uitat aşa uşor obiceiurile noastre printre aceşti oameni care-şi vând soţiile şi fiicele pentru bani? Întoarce-te în nord cu mine şi regăseşte-te din nou printre oameni. Revino când treaba asta se va fi terminat şi când te voi chema eu.

Valea e toată înflorită cu grădinile ei de piersici, iar aici nu-i decât praf şi o duhoare puternică. Printre duzi suflă un vânt plăcut şi pârâiaşele strălucesc de la apa zăpezilor. Caravane urcă, caravane coboară. O mie de focuri ard în defileul Passe şi ţăruşii pentru corturi sunt bătuţi unul câte unul în cap cu ciocanele şi caii de samar adresează altor cai de samar nechezaturi ascuţite prin fumul uşor persistent al serii.

E frumos acum în Nord.

Întoarce-te cu mine. Să ne întoarcem în mijlocul alor noştri. Hai!

*

* *

De unde-mi vine chinul?

Îşi smulge oare omul inima ca s-o frigă bucăţele la frigare la foc mic pentru alt motiv decât pentru o femeie?

Nu râde, prietene al meu, că o să-ţi vină şi ţie rândul.

Era o femeie din Abazai, ea şi eu o luai de soţie ca să pun capăt războiului între satul nostru şi oamenii din Ghor.

Nu sunt prea tânăr? Mi-a albit varul barba?

E adevărat.

N-aveam nici o nevoie de această căsătorie?

Nu, dar o iubeam.

Ce spune Rahman?

„Când dragostea intră în inima unui bărbat, acolo se află nebunie şi *nu altceva.* Dintr-o ochire ea te-a săgetat, te-a orbit si cu pleoapele şi franjurii pleoapelor ea te-a făcut prizonier fără scăpare şi *nu altceva"'.*

Îţi aminteşti cântecul acela când frigeau la rotisor oala pe câmpul Pindi, printre uzbecii lui Emir?

Abazaii sunt nişte câini, iar femeile lor sclavele păcatului.

Ea avea un amant printre oamenii din poporul ei, dar tatăl ei nu mi-a spus nimic despre asta.

Prietene, cheamă blestemele asupra mea în rugăciunile tale, cum chem eu blestemul de la Fakir până la Isha pe numele lui Daoud Shah, abazaiul care mai are capul încă deasupra gâtului său, mâinile la capătul braţelor, el, care m-a dezonorat, care a făcut din numele meu un obiect de batjocură printre femeile din Malikand.

Am plecat în Hindustan — la Cherat, după două luni.

N-am lipsit decât douăsprezece zile, dar ei îi spusesem că nu mă voi întoarce decât după cincisprezece zile.

Asta am făcut-o ca s-o încerc, căci stă scris: „Să n-ai deloc încredere în cel nevolnic”.

Cum urcam eu singur defileul la căderea nopţii, auzii o voce de bărbat cântând la poarta casei mele şi era vocea lui Daoud Shah şi cântecul pe care-l cânta era *Dray wara you dee,* „Trei nu fac decât unu”.

Mi se părea că o coardă de piedică se strecurase în jurul inimii mele şi că toţi dracii trăgeau în sus până la punctul în care eu nu mai puteam deloc.

Înaintai fără zgomot printr-o parte a drumului, dar amorsa puştii mele de piatră se muiase de ploaie şi nu mai puteam trage de departe în Daoud Shah.

În afară de asta, îmi intrase în gând să omor şi femeia.

Aşa că el cânta, stând în faţa casei mele.

Apoi femeia îi deschise poarta.

Mă apropiai, mergând în patru labe peste stânci. N-aveam în mână decât cuţitul, dar o piatră îmi alunecă sub picior.

Ei se uitară amândoi de-a lungul pantei şi el, lăsându-şi puşca, fugi din faţa mâniei mele, fiindcă el se temea pentru viaţa lui.

Dar femeia nu mişcă până când nu fusei în picioare în faţa ei, strigând:

— O, femeie, ce naiba ai făcut?

Dar ea, exemplu de spaimă, îmi ştia bine gândul şi-mi zise râzând:

— O nimica toată, eu îl iubesc, iar *tu* eşti un câine, un hoţ de vite care umblă noaptea. Loveşte.

Şi eu, încă orbit de frumuseţea ei, căci, o, prietenul meu, femeile din Abazai sunt tare frumoase, — eu spusei;

— Nu te temi deloc?

Şi ea răspunse:

— Nu, singura mea teamă este că n-am să mor.

Atunci am zis:

— Nu-ţi fie frică.

Şi ea îndoi capul, pe care eu i-l tăiai dintr-o lovitură la ceafă, în aşa fel că el sări la picioarele mele.

La asta, turbarea rasei mele m-a marcat, eu i-am crestat sânii, pentru ca oamenii din micul Malikand să poată vedea crima şi aruncai corpul în pârâul care duce spre râul Kaboul.

Dray wara you dee! Dray wara you dee. Corp fără cap, suflet fără lumină şi inima mea umplută de tenebre negre, trei nu fac decât unul.

În noaptea aceea mă dusei la Ghor fără să mă opresc şi cerui veşti despre Daoud Shah.

Oamenii mi-au spus-o.

— A plecat la Pubbi să facă o afacere cu cai. Ce ai cu el? Pacea e încheiată între sate.

Răspunsei:

— Da, pacea trădării şi dragostea pe care demonul Atala o avea pentru Gurel!

Trăsei deci trei focuri de armă în poartă. Râsei şi pornii din nou la drum.

În ceasurile acelea, frate şi prieten pe care-l port cel mai adânc în inimă, luna şi stelele erau deasupra mea, ca şi a sângelui. Aveam în gură un gust de pământ uscat.

Tot aşa, nu rupsei deloc pâine şi băutura mea fu ploaia din valea Ghorului care-mi cădea pe faţă.

La Pubbi, îl găsii pe Mahbub Ali, scriitorul, aşezat pe patul său de odihnă şi eu îmi depusei armele, conform Legii voastre.

Dar eu nu eram deloc supărat, căci decisesem în sufletul meu că l-aş omorî pe Daoud Shah cu mâinile goale, uite-aşa, cum ai culege un ciorchine de strugure.

Mahbub-Ali zice:

— Daoud Shah tocmai a plecat pe jos, chiar acum o clipă, la

Peshawar. O să-şi ia din nou caii pe drumul spre Delhi, căci se spune că Compania de Tramvaie din Bombay cumpără cai să tragă vagoanele, câte opt cai de vagon.

Şi ce spunea el era adevărat. Atunci văzui eu că vânătoarea asta nu-i nici o sfârâială căci individul trecuse frontiera voastră ca să se pună la adăpost de răzbunarea mea.

Şi va reuşi el să se salveze aşa?

Nu sunt eu oare-n viaţă?

El va fi alergat frumuşel în nord până la Dora, până la zăpezi şi în sud până la Apa Neagră, eu îl urmam, cum un amant merge pe urmele iubitei sale şi când o să cad asupra lui, am să-l iau cu tandreţe în braţe, ei, da, cu multă tandreţe, spunându-i:

— Ai făcut foarte bine şi vei fi bine recompensat.

Şi Daoud Shah nu va ieşi din această strânsoare decât când suflul îi va fi dispărut din nări.

Auggrh! Unde-i ulcica? Mă simt aşa de însetat ca o iapă gravidă în prima lună.

Legea voastră? Ce e ea pentru mine, legea voastră? Când caii aleargă pe pajişti, mai ţii cont de stâlpii de incintă? Şoimii lui Ali Musjid se ţin ei la distanţă fiindcă prada lor a căzut în umbra lui Ghor Kuttri?

Afacerea a început de-a curmezişul frontierei. Se va sfârşi unde-i va plăcea Domnului. Aici, în ţara mea sau în infern. Trei nu fac decât unu.

Continuai urmărirea de la Pubbi la Pashawar şi mersei la întâmplare pe străzile din Peshawar, ca un câine pierdut, în căutarea duşmanului meu.

O dată am crezut că-l văd clătindu-şi gura la apeductul de la Piaţa nouă, dar când am sosit eu, el a dispărut.

Se putea foarte bine să fi fost el şi, la vederea mea să se fi pus pe fugă.

O tânără din Bazar spuse că el ar merge la Nowshera.

I-am zis:

— O, suflet al sufletului meu, o să vină Daoud Shah să te vadă?

Şi ea răspunse:

— Păi da.

Îi zisei:

—Tare-aş vrea să-l văd, căci el şi cu mine suntem prieteni

nedespărţiţi de doi ani. Te rog, ascunde-mă, la umbra pe care-o face aici oblonul ferestrei şi să aştept aici să vină.

Şi fata zise:

—O, Pathan, priveşte-mă în ochi.

Şi mă întorsei pe loc, mă sprijinii de pieptul ei şi o privii în ochi, jurându-i că spun chiar adevărul lui Dumnezeu.

Dar ea răspunse:

—Niciodată un prieten nu-şi aşteaptă prietenul cu o asemenea privire. Îi minţi pe Dumnezeu şi pe profet, dar nu ştii să înşeli o femeie cu o minciună. Pleacă de aici. Nu va fi vina mea dacă i se va întâmpla ceva lui Daoud Shah.

Dacă nu mi-ar fi fost frică de poliţia voastră, aş fi ştrangulat-o pe fata asta, dar cu asta urmarea ar fi fost ratată.

Deci n-am făcut nimic decât am râs şi am plecat, iar ea îşi sprijini coatele de bara ferestrei, de îndată ce a venit seara şi mă tachina de acolo în stradă.

Ea se numea Jamun.

Când îmi voi regla eu conturile cu omul, mă voi întoarce la Peshawar şi... amanţii săi n-ar mai fi avut atâtea dorinţe provocate de frumuseţea ei.

Ea n-o să mai fie Jamun, ea o să fie ca un Ak, copacul mutilat. Ho! Ho! ea va fi un Ak.

La Peshawar cumpărai cai şi struguri şi migdale şi fructe uscate pentru ca motivul plecărilor şi venirilor mele să fie mai evident pentru guvern şi pentru a nu întâlni nicio dificultate în drum.

Dar când sosii la Nowshera, el plecase. Nu mai ştiam încotro s-o apuc.

Mă oprii o zi la Nowshera şi în timpul nopţii, cum dormeam între cai, o voce vorbea urechilor mele.

Toată noaptea ea zbură pe lângă capul meu şi nu încetă să murmure nici măcar o clipă.

Eram culcat pe burtă, dormind aşa cum dorm demonii şi poate că era vocea unui demon. Ea zicea:

— Mergi spre sud şi vei da peste Daoud Shah.

Ascultă, frate şi principalul meu prieten, ascultă.

E prea lungă povestea? Gândeşte-te cât de lungă e ea pentru mine.

Am parcurs pe jos toate milele drumului care merge de la

Pubbi aici şi de la Nowshera, vocea şi dorinţa de răzbunare fură singurii mei ghizi.

Ajunsei la Uttock, dar nu întâlnii nici o dificultate. Ho! Ho! Un om poate folosi acest cuvânt în două feluri, chiar atunci când îi este greu.

Uttockul n-a fost deloc un uttock[14] pentru mine şi auzii vocea, ea domina zgomotul apelor care se izbeau de stânca cea mare.

Ea zicea:

—Mergi la dreapta.

Mă dusei deci la Pindigheb.

În acest timp, somnul m-a părăsit cu totul. Capul femeii din Abazai era în faţa mea zi şi noapte, aşa cum era atunci când căzuse la picioarele mele.

Dray wara you dee! Dray wara you dee. Foc, cenuşă şi patul meu, aceste trei lucruri nu fac decât unul.

Atunci eram depărtişor de drumul pe care pleacă iarna negustorii la Sialkot şi apoi la sud pe calea ferată, apoi pe drumul mare până la linia cantonamentelor, dar era în tabără, la Pendigheb un Sahib care mi-a cumpărat o iapă albă, plătind pe ea un preţ bun.

El îmi spuse că un oarecare Daoud Shah trecuse pe la Shahpur cu nişte cai.

Atunci înţelesei că sfatul dat de voce era bun şi mă grăbii să ajung în munţii de sare.

Jhelum dăduse pe dinafară.

Traversându-l am pierdut un armăsar murg care a fost luat de apă şi înecat.

În această situaţie Dumnezeu a fost dur cu mine, nu din cauza animalului, pentru care nu mi-am făcut prea multe griji, ci pentru felul în care m-a lipsit, de ocazia de a mă răzbuna.

În timp ce eu eram pe malul drept, ocupat să grăbesc trecerea cailor peste fluviu, Daoud Shah era pe malul stâng; căci Alghias! Alghias! copitele iepei mele au călcat pe cenuşa focului făcut de el, când am sosit pe celălalt mal ziua, dar el fugise.

Teroarea morţii îi dăduse aripi la picioare.

Şi mersei de la Shahpur spre sud ca un şoim în zbor. Şi nu

---

[14] obstacol

îndrăzneam să risc nici cel mai mic ocol de teama de a nu rata răzbunarea, — care îmi aparţinea de drept

De la Shahpur, mersei de-a lungul Jhelumului, căci mă gândeam c-o să evite deşertul Rechna. Dar în curând, la Sahiwal, mă îndepărtai pentru a o apuca pe drumul care duce la Jhang, la Samundri şi la Gugera până în momentul în care, într-o noapte, iapa bălţată a dat cu pieptul de bariera căii ferate care duce la Montgomery.

Locul acesta era Okara, şi capul femeii din Abazai zăcea pe nisip între picioarele mele.

De acolo mersei la Fazilka; mi s-a spus că sunt nebun să aduc nişte cai aproape morţi de foame. Prietene, am văzut lucruri ciudate în cursul călătoriilor mele. Am văzut diavoli distrându-se nebuneşte pe Rechna, aşa cum se rostogolesc armăsarii primăvara; i-am auzit pe Djinns chemându-se unii pe alţii prin găurile din nisip şi i-am văzut trecându-mi prin faţă.

Diavolii, aşa ceva nu există, spun Sahibii: Sahibii sunt foarte savanţi, dar ei nu ştiu deloc totul despre draci sau... cai.

Ho! Ho! Dumitale care râzi de suferinţa mea, aş putea să-ţi spun că am văzut în plină zi, la amiază draci ţopăind pe bancurile de nisip din Chenab.

Dar mi-a fost oare frică?

Fratele meu, când un om şi-a concentrat dorinţele pe un singur lucru, el nu se teme nici de Dumnezeu, nici de diavol.

Dacă răzbunarea mea ar eşua, aş face să zboare în ţăndări porţile Paradisului cu patul puştii sau mi-aş croi o trecere până în Infern cu cuţitul şi i-aş invoca pe cei ce-l guvernează ca să-mi livreze corpul lui Daoud Shah!

Căci dragostea e la fel de profundă ca şi ura.

Nu răspundeţi: îţi citesc gândul în inimă.

Albul ochiului se întunecă? Cum îi bate sângele la încheietură?

Nu e nici un pic de nebunie în carnea mea; e numai violenţa dorinţei care m-a consumat. Ascultaţi!

Eu nu cunoşteam deloc ţara la sud de Delhi. N-aş şti în consecinţă pe unde mergeam, dar treceam printr-o mulţime de oraşe.

Ştiam numai că mi-a fost scris să merg la sud.

Când caii erau la capătul puterilor, mă lungeam pe pământ

şi aşteptam ziua. În timpul acestei călătorii eu n-am cunoscut somnul şi a fost o treabă grea. Ştii tu, frate, ce e aia supliciul veghei pe care nimic n-o poate întrerupe când ai oasele dureroase din lipsă de somn, când pielea tâmplelor ţi-e agitată de frisoane de oboseală şi tu totuşi nu poţi — nu poţi dormi.

Dray wara you dee! Dray wara you dee! Ochiul soarelui, ochiul lunii şi ochii mei care nu cunosc deloc odihna, cele trei lucruri nu fac decât unul! Cele trei lucruri nu fac decât unul.

Era un oraş căruia i-am uitat numele. Vocea se făcea auzită în jurul meu toată noaptea. Sunt zece zile de atunci. Şi am încercat acolo o nouă decepţie.

Vocea era cu mine şi eu nu eram deloc *nebun,* ci pur şi simplu obosit pentru că nu reuşeam să pun mâna pe Daoud Shah.

Era scris să nu-l găsesc nici la Rania, nici la Bahadurgarh şi am sosit la Delhi dinspre vest, dar tot nu l-am mai întâlnit.

Venisem dintr-un ţinut numit Hamirpur şi iată că destinul decisese să te întâlnesc pentru a găsi în tine reconfortare ca s-o adăugăm la prietenie.

Acolo am avut o presimţire favorabilă. Bucuria de a te vedea şi de a-ţi vedea forţa a făcut să dispară oboseala din picioarele mele şi am uitat suferinţa din lunga mea călătorie..

Aşa că pacea domneşte în inima mea, fiindcă ştiu că rezultatul e pe-aproape.

Poate să se-ntâmple ca în acest oraş să-l întâlnesc pe Daoud Shah pregătit să meargă în nord, căci un muntean sfârşeşte întotdeauna prin a o porni din nou pe drumul munţilor de cum dă căldura primăverii.

Şi munţii ăştia, din ţinutul nostru, o să-i vadă el?

O să-l atrag aici din nou, asta e sigur. Sunt asigurat de răzbunarea mea. Cu siguranţă că Dumnezeu îl va ţine prizonier în căuşul mâinii sale pentru ziua când eu am să i-l cer. Nicio nenorocire nu i se va întâmpla lui Daoud Shah până am să sosesc eu, căci eu aş fi fericit ca el să fie mereu sănătos, mereu întreg şi să-l omor pe când viaţa ar fi înfiptă mai bine în el.

O rodie nu e niciodată mai bună decât atunci când sâmburii se desprind cu greu de coajă. Şi asta s-o fac în plină zi, ca să-i văd figura şi voluptatea mea să fie la culme!

Şi când eu îmi voi fi împlinit misiunea şi voi fi redat puritatea onoarei mele, i-aş mulţumi lui Dumnezeu care ţine balanţa legii, şi aş adormi. Aş dormi de cu noapte, în timpul zilei şi apoi încă o noapte şi nici un vis nu mă va tulbura.

Şi acum, frate, povestirea mea e în întregime gata. Ahi! Ahi! Alghias! Ahi!

MICILE CUSURURI ALE LUI PAMBÉ SERANG

Dacă aveţi în vedere împrejurările, putea să iasă altceva. Dar Pambé Serang a fost spânzurat de gât până la moarte şi Nurkeed a murit şi el.

Acum trei ani, când steamer-ul alsacian-loren *Saarhruck* ducea cărbune la Aden pe o vreme de-a dreptul caniculară, grosolanul şi grasul fochist zanzibarian care alimenta al doilea foc din dreapta, la treizeci de picioare adâncime în cală, obţinu permisiunea de a merge pe uscat.

Plecase Seedee-Boy, cum mai sunt numiţi fochiştii. El se întoarse un veritabil sultan de Zanzibar — s-ar zice un fel de Alteţa Sayyid Burgash în persoană, — cu câte o sticlă în fiecare mână.

Atunci el se aşeză pe grilajul de la tambuchi, la cel din partea din faţă, ca să mănânce peşte sărat cu ceapă, tot cântând la cântece dintr-o ţară îndepărtată.

Alimentele îi aparţineau lui Pambé, Serang-ul sau şeful mateloţilor.

El tocmai îşi gătise raţia. Merse să împrumute un pic de sare şi, când se întoarse, văzu degetele negre şi murdare ale lui Nurkeed scormonind prin orezul său.

Un Serang e un personaj important, cu mult superior unui fochist, chiar dacă fochistul ridică un salariu mai mare El este acela care pune pe roate corul de „Hya! Hulla! Hi-ha! Hi! Ha!”

când ajunge pe clapele pianului jig[15]-ul căpitanului.

Tot el ridică sonda şi uneori când toată nava e în flăcări, el e acela care arborează muselina lui cea mai albă şi o mare centură roşie şi se joacă cu copiii pasagerilor pe puntea de sus.

Atunci pasagerii îi dau bani pe care-i pune cu religiozitate deoparte ca să aibă de-o escapadă la Bombay sau la Calcutta sau la Rilu-Penang.

— Oho! butoi umflat de grăsime, eşti gata să-mi mănânci raţia, zise Pambé Serang în acea altfel de limbă francă în care începe sau se termină limba Levantului.

Acest domeniu se întinde de la Port-Said până în regiunile orientale unde estul devine vest şi bricurile vânătoare de foci din Insulele Kurile îl folosesc pentru a discuta cu joncele din Hakodate care şi-au pierdut ruta.

— Fiu de Eblis, faţă de maimuţă, ficat sfârtecat de rechini, om porc, eu sunt sultanul Sayyid Burgash şi comandant al întregului vas. Dă-mi încoace tocana ta de cartofi.

Şi Nurkeed aruncă farfuria de cositor golită de orez în mâna lui Pambé.

Pambé făcu din ea o farfurie adâncă izbind-o de capul tare al lui Nurkeed.

Nurkeed îşi scoase cuţitul din teacă şi îi făcu lui Pambé o tăietură la picior.

Pambé îşi scoase cuţitul din teacă, dar Nurkeed se lăsă moale şi căzu în întunericul din cală şi în cădere scuipă de-a curmezişul grilajului pe Pambé care pătase cu sângele său podelele bine spălate ale punţii superioare.

Luna albă asista singură la această scenă, căci ofiţerii supravegheau îmbarcarea cărbunelui şi pasagerii se agitau în cabinele lor înăbuşitoare.

— Foarte bine, zise Pambé ridicându-se ca să meargă să se panseze la picior. O să punem noi la punct treaba asta mai târziu.

Era un malaiez născut în India, căsătorit o dată în Birmania, unde soţia lui ţinea o prăvălioară de ţigări de foi pe ruta Shwe-Dragon; a doua oară în Singapore cu o tânără chinezoaică şi, în fine, la Madras cu o mahomedană negustoreasă de păsări.

---

[15] Dansul căpitanului (în tradiţie marinărească).

Din cauza facilităţii comunicaţiilor poştale şi telegrafice, marinarul englez nu se poate căsători atât de abundent pe cât o făcea odinioară, dar marinarii indigeni pot să o facă fără a suferi influenţa invenţiilor barbare ale sălbaticilor din Occident.

Pambé era un soţ bun când i se întâmpla să-şi amintească de existenţa unei soţii, dar tot aşa era un bun malaiez şi nu e prudent să ofensezi un malaiez căci niciodată el nu uită nimic. În afară de asta, în cazul lui Pambé, se vărsase sânge şi se risipise mâncare.

A doua zi, Nurkeed se trezi cu mintea absolut goală.

El nu mai era sultanul din Zanzibar şi nu era decât un fochist căruia îi era foarte cald.

El urcă deci pe punte şi-şi descheie haina în briza matinală.

Chiar în clipa aceea, un cuţit ieşi dintr-o teacă, trecu ca un peşte zburător şi veni să se planteze în tocul uşii bucătăriei la o jumătate de deget de subsuoara lui dreaptă.

Se grăbi să coboare din nou, înainte să-i fi venit iar rândul şi încercă să-şi amintească ce i-ar fi putut spune posesorul armei.

La prânz, în timp ce toţi marinarii de pe vas îşi luau prânzul, Nurkeed înaintă în mijlocul lor şi, cum era un om liniştit şi care ţinea enorm la pielea lui, deschise negocierile, zicând:

—Oameni de pe vas, ieri seară eram beat şi în dimineaţa asta mi-am amintit că m-am purtat rău cu unul sau cu altul dintre voi. Care e acel om pe care să-l văd faţă-n faţă şi să-i spun că eram beat?

Pambé măsura distanţa până la pieptul gol al lui Nurkeed.

Dacă sărea pe el, putea să fie răsturnat şi o lovitură dată la întâmplare undeva în piept nu duce deloc decât la o zgârietură sau înţepătură a sternului.

E greu să pătrunzi între coaste, cel puţin cât persoana nu e adormită.

Deci el nu spuse nimic şi tot aşa făcură şi ceilalţi mateloţi.

Figurile lor se despuiară în curând de orice expresie, cum e uzanţa orientalului, când e un mort pe jos sau se întrevede cea mai mică dificultate.

Nurkeed îi privi lung până în albul ochilor.

El nu era decât un african şi nu se pricepea deloc să

interpreteze caracterele.

Un suspin puternic — aproape un geamăt ieşi brusc din pieptul lui şi el se întoarse la focurile lui.

Marinarii îşi reluară discuţia de unde-o lăsaseră: era vorba de cel mai bun fel de a găti orezul.

Nurkeed suferea mult din cauza lipsei de aer proaspăt pe traseul până la Bombay. Nu venea să respire pe punte decât atunci când erau cu toţii acolo şi chiar şi atunci o roată mare de scripete căzu de pe o capră la vreo treizeci de centimetri de capul lui sau un grilaj în aparenţă asigurat destul de bine se răsuci tocmai sub piciorul lui cu scopul să-l arunce peste încărcătura bine aşezată la vreo cincisprezece picioare mai jos şi într-o noapte insuportabilă cuţitul căzu perpendicular de pe catarg şi de această dată sângele ţâşni.

În consecinţă, Nurkeed se plânse şi când *Saarbruck* sosi la Bombay el fugi şi se ascunse printre cei opt sute de mii de locuitori ai săi şi nu semnă nici un fel de contract decât la o lună după ce nava părăsi portul.

Pambé aştepta şi el, dar soţia lui din Bombay devenea furioasă şi el fu obligat să semneze un contract la bordul lui *Spikeren* care mergea la Hong-Kong, fiindcă el îşi dădea seama că, jucând mereu fără să muncească, Jack rămânea fără cămaşă pe el.

În ceaţa mărilor chineze, el se gândea mult la Nurkeed şi când vapoarele de Alsacia-Lorena se aflau în port, în vecinătatea lui *Spikeren* se interesă de el şi astfel află că omul lui plecase în Anglia pe drumul care trece pe la Cap, pe vasul *Gravelotte.*

Pambé merse spre Anglia pe *Woerlh.*

Spikeren îl întâlni pe acesta din urmă în apropiere de Nore-Light.

Nurkeed pleca spre Coasta Calicut cu *Spikeren.*

— Vreţi să vă regăsiţi cu un prieten, brav aruncător da cărbune, la gura focului, nimic mai la îndemână, îi spuse un domn din marina comercială, aşteptaţi în docurile din Nyanza până ce vine. Toată lumea vine în docurile din Nyanza. Aşteaptă, sărmane păgân.

Domnul spunea adevărat.

Sunt în univers trei porţi mari şi dacă rămâneţi pe lângă ele destul de mult ca să aşteptaţi, veţi întâlni aici pe cel pe care-

l căutaţi, orice-ar fi.

Intrarea Canalului de Suez e una din ele, dar la aceea se prezintă şi Moartea.

Gara din Charing-Cross este a doua, pentru cei ce călătoresc în interiorul ţării.

Docurile din Nyanza sunt a treia.

Pambé aştepta deci la docuri.

Pentru el, timpul nu conta.

«Soţiile puteau aştepta, cum făcea şi el de zile, de luni întregi în împrejurimile uzinelor Diamantul Albastru, a coşurilor fumegătoare, a bandelor galbene unde boemi anonimi şi novici ai mărilor se spetesc muncind, să încarce, să descarce, să se înghesuie, să fluiere, să urle, de-a curmezişul eternei ceţe.

Când n-a mai avut bani, un domn binevoitor l-a invitat pe Pambé să se facă creştin şi Pambé s-a făcut creştin în viteză, şi-a primit instrucţiunile religioase între două sosiri de vase şi încasa şase sau şapte şilingi pe săptămână ca să distribuie manifeste la mateloţi.

Care era această religie?

Pambé nu mai avea în această privinţă nici o îndoială, dar ştia că spunând „ki-lis-ti-en indigen, domnule” unor domni îmbrăcaţi în lungi haine negre era sigur că putea obţine ceva mărunţiş.

Mai mult, manifestele se puteau vinde cu bucata cu un bun profit într-un cabaret de unde puteai cumpăra chiştoace la *dottel,* greutate şi mai mică decât *half-screw* care ea însăşi e mai mică decât o jumătate de uncie.

Dar la capătul a opt luni Pambé fu atins de o pneumonie care i s-a tras din lungile lui staţionări cu picioarele în noroi şi de voie, de nevoie, a fost forţat să stea culcat în camera lui de doi şilingi şi şase pence unde îşi înjura de zor destinul.

Domnul cel binevoitor stătea la căpătâiul său.

Fu groaznic de neplăcut surprins să-l audă pe Pambé vorbind limbi străine în loc să asculte pioase lecturi şi să-l vadă gata să cadă iar în întunecimile păgânismului.

În fine, într-o zi, el fu scos din semistupoarea lui de o voce care se făcu auzită în stradă în apropiere de intrarea în docuri.

— Prietene! îi murmură Pambé. — Cheamă-l imediat... Cheamă-l pe Nurkeed. Repede, Dumnezeu e cel ce l-a trimis.

— El ar vrea să vadă un om de rasa lui, spuse bunul gentilom care ieşi şi-l strigă pe Nurkeed din răsputeri.

Un om de culoare, excesiv de întunecat, în cămaşă albă tare scrobită, îmbrăcat într-un costum nou de gata, cu o pălărie strălucitoare, cu un ac la cămaşă, se întoarse un pic în loc.

Numeroasele călătorii îl învăţaseră pe Nurkeed arta de a-şi cheltui banii şi făcuseră din el un cetăţean al lumii.

— He! Da! zise el când i s-a explicat situaţia. — Comandat lui... negru-negru... când eram pe *Saarbruck.* Oh! Pambé, bătrâne bun Pambé. Afurisit de marinar. Să urcăm, domnule.

Şi îl urmă pe domnul acela în cameră.

O privire îl făcu pe fochist să-şi dea seama ceea ce bunul domn uitase.

Pambé era în ultimul hal de sărăcie.

Nurkeed îşi vârî mâinile până-n fundul buzunarelor, apoi înaintă, cu mâinile făcute pumni, spre bolnav.

— Hya? Pambé. Hya! Hi. Ah! Hulla! Hi! Takilo! Nu te lăsa Pambé. Mă cunoşti! Dekko-Jee! Ia uite la marinarul ăsta necioplit şi gras şi leneş!

Pambé îi făcu un semn cu mâna stângă.

Dreapta îi era sub pernă.

Nurkeed îşi scoase magnifica-i pălărie şi se aplecă spre Pambé ca să-i audă şi cel mai slab murmur.

— Ce frumos! spuse bunul domn. Orientalii ăştia, ei iubesc precum copiii.

— Hai spune, zise Nurkeed aplecându-se şi mai mult peste Pambé.

— În legătură cu treaba aia cu peştele şi ceapa... zise Pambé băgându-i cuţitul sub coaste, cu vârful în sus şi înainte.

O tuse stânjenitoare, dureroasă se făcu auzită şi corpul africanului alunecă încet de pe pat în timp ce mâinile lui crispate lăsau să cadă o ploaie de monezi de argint care alunecau de-a dura prin cameră.

— Acum pot să mor, zise Pambé.

Dar nu muri.

Datorită îngrijirilor şi recurgând la orice tertip pe care banii îl pot plăti, fu readus la viaţă, căci Legea îl cerea şi, în cele din urmă, era destul de sănătos ca să fie spânzurat în buna şi cuvenita formă.

Pambé nu-şi făcea din asta prea mari griji, dar pentru bunul gentilom a fost o lovitură cam dură.

NABOTH

Iată cum s-au petrecut lucrurile şi povestirea aceasta veridică este în acelaşi timp o alegorie a Imperiului.

Îl întâlnii în colţul grădinii mele, cu un coş gol pe cap şi o bucată de material murdar în jurul mijlocului.

La aceasta se reduce toată averea asupra căreia Naboth putea avea umbra unui drept, când îl văzui pentru prima dată.

A inaugurat relaţiile noastre printr-o cerere de pomană.

Era foarte slab şi aproape că lăsa să i se vadă mai întâi coastele şi apoi coşul.

Îmi povesti o lungă istorie cu subiectul despre friguri, de un proces, de o marmită de fier care fusese luată de tribunal în vederea unei execuţii judecătoreşti.

Băgai mâna în buzunar ca să-l ajut pe Naboth, aşa cum o făceau regii orientului în favoarea necunoscuţilor, ajungând să-şi piardă şi imperiile. O rupie era ascunsă în dublura jiletcii mele şi nu m-am îndoit niciodată că este acolo.

Îi dădui rodul descoperirii mele lui Naboth ca şi cum acesta venea din cer.

El răspunse că eram singurul veritabil protector al săracilor pe care l-a cunoscut vreodată.

A doua zi reapăru, cu circumferinţa corpului uşor crescută şi se încolăci într-un fel complicat, pe veranda din faţă.

Spuse că eu eram tatăl lui şi mama lui şi că deschideam în linie dreaptă din toţi zeii Pantheonului său şi că în afară ele asta mai şi reglam destinele universului.

Pentru el, unul, el nu era decât un vânzător de patiserie şi avea cu mult mai puţină importanţă decât noroiul pe care călcam eu.

Deja înţelesesem acest limbaj. Îl întrebai deci ce doreşte.

— Rupia mea, răspunse Naboth, îl ridicase până la cerul veşnic şi dorea să-mi prezinte o jalbă.

Îşi propunea să instaleze un cuptor de patiserie în apropiere de casa binefăcătorului său, ca să-mi poată contempla figura venerată cât timp eram acolo, ducându-mă, venind, luminând lumea.

Îi făcui hatârul să-i acord această permisiune şi el plecă, cu capul plecat până la genunchi.

Or, chiar la capătul grădinii mele, terenul coboară apoi spre drumul mare şi pe pantă sunt masivi foarte greoi.

E un scurt tronson de drum carosabil care vine de la casă până la Mail şi se întinde de-a lungul masivilor foarte aproape de ei.

În după-amiaza următoare, văzui că Naboth se instalase în punctul cel mai jos al pantei, aproape în praful drumului şi sub razele unui soare arzător, c-un mizerabil coş de patiserie unsuros în faţa lui.

Se lansase o dată în plus în comerţ, pe baza, creditului magnificului meu prezent şi, graţie favoarei mele nepreţuite, acest amplasament era pentru el un paradis.

Amintiţi-vă că pe când începea săparea Imperiului meu, nu erau acolo decât Naboth, coşul lui, soarele cel mare şi praful gri.

A doua zi, se deplasase pe pantă, în aşa fel încât să se apropie de masivii mei şi agita un evantai din frunze de palmier pentru a îndepărta muştele de pe bucăţile lui de patiserie.

Am tras concluzia că trebuie să fi făcut afaceri bune.

Patru zile mai târziu, constatai că mai urcase, la fel şi coşul lui, până sub umbra masivilor mei şi că pentru a avea mai multă umbră prinsese între două ramuri o cârpă de culoare galben deschis.

Erau cantităţi mari de produse de patiserie în coşul lui: mă gândii că-i mergea comerţul din ce în ce mai bine.

Şapte săptămâni mai târziu, guvernul a achiziţionat o bucată de pământ situată la capătul domeniului meu pentru construi pe ea un tribunal şi folosi aproape patru sute de *coolies* la lucrările de fundaţii.

Naboth cumpără o copertină cu dungi albastre şi albe, un suport pentru lampă din bronz şi angajă un băieţaş ca să poată ţine piept valului mare de solicitări din comerţ care era formidabil.

Cinci zile mai târziu, el cumpără un enorm registru de conturi, gros, cu copertă roşie şi o călimară de sticlă.

Atunci observai că o mulţime de coolies erau debitorii săi şi comerţul se dezvolta graţie folosirii legitime a creditului.

Mai văzui şi că unicul coş se multiplicase cu trei, că Naboth se împinse mai înainte în masivi, îi atinse şi acolo practicase un drăguţ de luminiş ca să-şi afişeze decent panerul, copertina, registrele de conturi şi băieţaşul.

La capătul unei săptămâni şi a cinci zile, el îşi construise un cuptor de argilă în luminiş şi registrul cel mare deconturi era plin până la capăt.

El zicea că Dumnezeu crease puţini englezi de felul meu şi că eram încarnarea tuturor virtuţilor umane.

Îmi oferi ca tribut câteva copturi şi, acceptându-le, eu îl recunoscui ca pe vasalul meu admis în cercul meu de protecţie.

Trei săptămâni mai târziu, eu remarcai că băieţandrul îi pregătea cu regularitate masa de prânz şi că Naboth începea să aibă burtă.

El distrusese o nouă parte din masivi şi-şi cumpărase un nou registru de conturi încă şi mai gros.

La capătul a unsprezece săptămâni, Naboth mistuise aproape toată desimea masivilor şi era acum acolo o colibă de stuf cu un pat afară, în mica deschizătură pe care-o ciupise.

În consecinţă, mi-am zis că Naboth îşi luase o soţie.

El răspunse că într-adevăr, cu favoarea mea, el o făcuse şi că eu eram de atâtea ori mai frumos decât Krishna.

Şase săptămâni şi două zile mai târziu, un zid de pământ se ridicase în partea posterioară a colibei.

Erau orătănii în faţa casei şi mirosul se făcea puţin simţit.

Secretarul municipal semnală că se forma o baltă pe drumul mare ca urmare a infiltraţiilor provenind de pe domeniul meu şi că trebuia să iau măsuri pentru a remedia asta

Vorbii cu Naboth.

El spuse că eu eram Stăpânul Suprem al afacerilor lui în această lume şi că grădina îmi aparţinea întru totul ca proprietate şi îmi trimise alte cofeturi pe un platou cumpărat de ocazie.

Două luni mai târziu, un coolie zidar fu ucis într-o încăierare ce avu loc în faţa viei lui Naboth. Inspectorul de poliţie

declară că era o treabă serioasă.

El pătrunse în cartierul servitorilor mei, o insultă pe soţia şefului meu de personal şi vru să-l aresteze pe acesta.

Ceea ce era curios la această moarte era că, în momentul când a avut loc, aproape toţi coolies erau beţi.

Naboth făcu o remarcă şi anume că numele meu era un paravan solid între el şi duşmanii lui şi spuse că aştepta naşterea unui alt copilaş.

Patru luni mai târziu, coliba avea ziduri de pământ cu o construcţie foarte solidă, şi Naboth îmi folosise aproape toţi masivii să-şi hrănească ori să-şi adăpostească cele cinci capre ale sale.

Un ceas de argint şi un lanţ de aluminiu străluceau pe burta lui foarte rotunjită.

Servitorii mei se îmbătară de mai multe ori pe punctul de a-mi da nelinişti. Ei luară obiceiul să-şi piardă vremea cu Naboth de câte ori aveau ocazia.

Îi vorbii lui Naboth.

El spuse că, prin favoarea mea şi graţie strălucirii protecţiei mele, el va face din toate soţiile lui tot atâtea doamne şi dacă cineva ar da de înţeles că el ducea de dârlogi o distilerie ilicită la umbra tamarinilor, ei bine, eu, Suzeranul lui, l-aş putea urma.

Opt zile mai târziu, el angajă cu simbrie un om să confecţioneze mai multe duzine de yarzi pătraţi de spalieri destinaţi să împrejmuiască locuinţa prin spate, în aşa fel ca femeile lui să fie la adăpost de curiozitatea publică.

Omul plecă seara, lăsându-şi acolo treaba din timpul zilei, ca să paveze micul drum care ducea de la drumul mare la casa mare.

Mă întorsei cu trăsura la căderea nopţii şi luai rapid cotul viei lui Naboth.

Primul lucru pe care l-am observat a fost legat de cai: se zbăteau cu lovituri de picior, se îndreptau, prinşi într-o panaramă de zăbrele de bambus din cele mai solide.

Cele două animale căzură: unul se dovedi a avea genunchii acoperiţi, nimic decât asta, celălalt fusese atât de crunt snopit cu lovituri, încât a trebuit să-l termin cu o împuşcătură.

Acum Naboth a plecat. Coliba lui a redevenit sub plug ceea

ce era înainte, un sol de argilă, semănat, în loc de sare, de patiserie, pentru a semnala că aşezarea e blestemată.

Am construit un pavilion de vară ce domină capătul grădinii şi pe frontiera mea se află un fort de unde îmi privesc Imperiul.

Ştiu exact ce-a încercat Achab[16] . El a fost în mod ruşinos calomniat în Scripturi.

GEORGIE PORGIE

> Georgie Porgie, pudding[17] şi prăjitură, săruta fetele şi le făcea să plângă. Când fetele ieşeau să se joace, Georgie Porgie o ştergea.

Dacă admiteţi că nu ai dreptul de a intra în salon la o oră matinală în timp ce servitoarea e ocupată cu aranjatul şi ştersul prafului, veţi fi de acord că oamenii civilizaţi, care mănâncă în farfurii de porţelan de China şi posedă portr-carturi, nu au nici un drept să-şi aplice conceptul lor de bine şi de rău într-o ţară care n-a fost deloc colonizată.

Când locul a fost dispus pentru a-i primi, de către soldaţi care au fost instruiţi în acest scop, atunci ei pot veni, aducând în

---

[16] Rege al Israelului (874-833 î.e.n.). Unul din cei mai străluciţi regi ai Israeluui, în ciuda politicii sale religioase defavorabile cultului lui Iahve.

[17] budincă

cuferele lor mediul lor social, Decalogul şi tot restul din cele materiale.

Acolo unde Legea Reginei nu-şi atinge scopul, eşti nebun de contezi pe observarea altor reguli mai puţin puternice.

Oamenii care aleargă înaintea carelor Decenţei şi Respectabilităţii şi care deschid cărări în jungă nu vor ajunge niciodată să fie judecaţi în acelaşi mod ca şi oamenii sedentari care formează rândurile Tchin-ului.

Nu a trecut un mare număr de luni de la asta, Legea Regilor s-a oprit la câteva mile în nord de Thayetmyo, pe Irraouady.

Până în acest punct nu există o puternică opinie publică; totuşi era destulă ca să menţină oamenii în ordine.

Când guvernul a decis că Legea Reginei trebuie să se întindă până la Bhamo şi la frontiera Chinei, ordinul a fost dat şi anumiţi oameni, care doreau întotdeauna să fie puţin înainte pe elanul Respectabilităţii, se uniră în mase făcând trupe.

Acei oameni erau dintre aceia care n-au putut niciodată să treacă un examen şi care ar fi manifestat opinii prea accentuate ca să li se încredinţeze administraţia unor provincii care se guvernează printr-o muncă de birou.

Guvernul suprem a intrat în funcţiune de când lucrul a fost posibil, cu coduri, cu regulamente şi n-a lipsit mult să reducă noua Birmanie la nivelul sumbru al Indiei, dar în fine, a existat o scurtă perioadă în timpul căreia fu nevoie de oameni energici care să lucreze un teren pentru propria lor folosinţă.

Printre precursorii civilizaţiei se număra Georgie Porgie, calificat drept un om energic de către toţi cei care l-au cunoscut.

El ocupa un post în Birmania de jos când veni ordinul de a forţa frontiera.

Prietenii îl strigau Georgie Porgie din cauza modului absolut birman în care cânta un cântec al cărui prim vers conţine cuvine care sună aproape la fel ca „Georgie Porgie”.

Majoritatea celor care au fost în Birmania vor recunoaşte acest cântec.

El înseamnă: „Gâfâie, gâfâie, gâgâie, vaporule mare cu aburi! “

Georgie îl cânta acompaniindu-se la banjo şi prietenii lui

scoteau chiote de bucurie ce se puteau auzi de foarte departe din pădurile de teck.

Când a venit în Birmania de sus, Georgie Porgie nu lua în considerare nici pe Dumnezeu nici pe oricare altă fiinţă omenească, dar ştia să se facă respectat şi să se achite de funcţiile semi-civile, semi-militare pentru care majorităţii coloniştilor le-ar fi trebuit luni de zile.

Îşi făcea serviciul său şi, din când în când, îi trata pe soldaţii tremurând de friguri care rătăceau în căutarea aventurii în această parte de lume, în urmărirea vreunei bande de tâlhari.

Uneori se echipa şi pornea pe cont propriu pentru a-i pune la punct pe bandiţi, căci focul mocnea încă sub cenuşă în regiune şi ţâşnea în flăcări când te aşteptai mai puţin.

Lui Georgie îi plăceau mult aceste zgomote puternice izbucnite pe neaşteptete, dar bandiţii găseau în asta un prea mic agrement.

Toţi funcţionarii care se aflau în raport direct cu el se întorceau aici cu convingerea că Georgie Porgie era un om preţios, foarte capabil de a ieşi cu bine din orice încurcătură şi, în concordanţă cu această opinie, i se lăsa mână liberă.

La capătul a câteva luni, el se plictisi de singurătate şi se întrebă unde putea el găsi societate şi civilizaţie.

Legea Reginei începea cu greu să se facă simţită în ţară si Opinia Publică, mai puternică decât Legea Reginei, era încă pe drum.

În afară de aceasta, conform cutumei stabilite atunci în ţară, un alb era admis să-şi aleagă o soţie dintre fiicele lui Heth, prin intermediul unei sume de bani.

Această căsătorie nu obliga prin legături la fel de strânse ca ceremonia lui *Nikkah* la mahomedani, dar femeia era foarte plăcută.

Când toate trupele noastre se vor fi întors din Birmania, se va stabili un proverb printre ele: „Econom ca o soţie birmană” şi drăguţe doamne englezoaice se vor întreba oare ce poate să însemne asta.

Şeful satului vecin postului lui Georgie Porgie avea o fiică drăguţă, care-l văzuse pe Georgie Porgie şi care-l iubea fără să se fi apropiat de el.

Când se răspândi vestea că englezul cu mâna grea care lo-

cuia în incinta împrejmuită cu zăplaz caută o menajeră, şeful veni şi explică aceea că, prin intermediul a cinci sute de rupii, el şi-ar încredinţa fiica în grija lui Georgie Porgie pentru ca el s-o întreţină într-un mod onorabil, respectuos, confortabil, cu toalete drăguţe, conform obiceiurilor ţării.

Afacerea a fost astfel încheiată şi Georgie Porgie nu s-a căit niciodată pentru asta.

El recunoscu că locuinţa lui, unde totul era cu susu-n jos, era pusă acum în ordine şi făcută confortabilă, că cheltuielile făcute până atunci fără măsură fuseseră readuse la jumătate, că noua lui achiziţie îl răsfăţa şi făcea mare caz de el.

Ea se aşeza la capătul mesei, îi cânta cântece şi se făcea ascultată de servitorii madraşi.

În orice caz, era femeiuşca cea mai dulce, cea mai veselă, cea mai cinstită, cea mai ispititoare pe care şi-o putea dori celibatarul cel mai exigent.

După părerea oamenilor care se pricep, nu este o rasă care să producă mai bune menajere, din cele mai capabile să ţină o casă decât rasa birmană.

Când ultimul detaşament sosi cu pas greoi pe drumul strâmt, subofiţerul care îl comanda găsi la masa lui Georgie Porgie o gazdă pe care el trebuia să o trateze cu deferenţă, o femeie care ştia să se facă respectată în toate circumstanţele ca ocupând o poziţie definitivă.

A doua zi în zori, când el îşi adună oamenii şi porni din nou în junglă, îşi aminti cu regret încântătorul mic prânz, drăguţa figură a gazdei şi îl invidie pe Georgie Porgie din adâncul sufletului.

Şi totuşi, el era, *el,* logodit cu o tânără din ţinuturile vechi, dar aşa sunt construiţi unii bărbaţi.

Numele birman al tinerei nu era din cele mai drăguţe, dar cum Georgie Porgie nu întârzie s-o boteze Georgina, acest defect nu avea importanţă.

Georgie Porgie găsea pe placul său să fie răsfăţat şi să trăiască în confort şi jura că niciodată cinci sute de rupii n-au fost mai bine plasate.

La captul a trei luni de viaţă domestică, o mare idee îi răsări în minte.

Căsătoria — o căsătorie engleză, — n-ar fi un lucru chiar

rău, la o adică.

Dacă era atât de fericit în această ţară situată la naiba, cu această mică birmană care fuma trabuc, n-ar fi fost el infinit mai fericit în societatea unei tinere şi încântătoare englezoaice care n-ar fuma ţigări de foi şi care ar cânta la pian în loc să cânte la banjo?

Şi, în afară de asta, simţea nevoia să se vadă în mijlocul alor săi, de a auzi din nou o muzică militară şi de a vedea cum i-ar sta în costum de ceremonie.

Hotărât, căsătoria ar fi un lucru excelent.

El reflecta asupra acestui subiect seri întregi, în timp ce Georgina cânta pentru el sau îl întreba de ce e atât de tăcut şi dacă a făcut ceva care să-l fi ofensat.

Tot reflectând, el fuma şi tot fumând, o privea pe Georgina şi în imaginaţia lui el o transforma într-o micuţă englezoiacă, blondă, econoamă, amuzantă, cu bună dispoziţie, cu părul coborându-i foarte jos pe frunte, şi poate cu o ţigară între buze, dar desigur nu o ţigară groasă şi lungă birmană, ca aceea pe care o fuma Georgina.

El s-ar căsători cu o tânără care să aibă ochii Georginei şi aproape toate purtările ei. Dar nu toate: ar putea-o perfecţiona.

Atunci el lansă pe nări groase ghirlande de fum şi se retrase.

Ar gusta din căsătorie.

Georgina îl ajutase să facă economii şi lui i-ar trebui şase luni de concediu. Ia să vedem, femeiuşcă, zise el, noi trebuie să punem mai mulţi bani deoparte în cele trei luni următoare. Am nevoie de ei.

Era o imputare directă la modul cum Georgina conducea menajul, căci ea era mândră de economia ei, dar dacă Dumnezeul ei are nevoie de bani, ea ar face tot posibilul.

— Ai nevoie de bani! spuse ea cu un mic râset. *Eu am,* am bani. Priveşte.

Ea alergă în camera ei şi se întoarse de acolo cu un mic săculeţ de rupii.

— Peste tot ce îmi dai, eu mai păstrez ceva. Uite: şapte sute de rupii. Poţi avea nevoie de mai mulţi bani decât ăştia? Ia-i. Dacă îţi fac trebuinţă, asta mi-ar face plăcere.

Ea etală banii pe masă şi îi împinse spre el cu micile ei

degete agile de un galben pal.

Din ziua aceea, nu mai vorbi de economii în menaj.

Trei luni mai târziu, după ce fură primite şi trimise mai multe scrisori misterioase, din care Georgina nu putea înţelege nimic, şi din acest motiv le detesta, Georgie Porgie spuse că el pleacă, că ea trebuie să se întoarcă la tatăl ei şi să rămână acolo.

Georgina plânse.

Ea ar merge cu Dumnezeul ei de la un capăt la altul al lumii.

De ce să-l părăsească? Îl iubea.

—-Mă duc doar la Rangoon, zise Georgie Porgie. Voi fi înapoi într-o lună, dar tu vei fi mai în siguranţă la tatăl tău. Îţi voi lăsa două sute de rupii.

— Dacă nu pleci decât pentru o lună, de ce să-mi laşi două sute de rupii; cincizeci e mai mult decât îmi trebuie. E ceva rău în asta. Nu pleca sau măcar lasă-mă să merg cu tine.

Nici azi lui Georgie Porgie nu-i place să-şi amintească această scenă.

Sfârşi prin a se debarasa de Georgina prin intermediul unui compromis de şaptezeci şi cinci de rupii; ea nu vru să ia mai mult.

Apoi el plecă cu vaporul şi trenul la Rangoon.

Misterioasele scrisori îi acordaseră şase luni de concediu.

Această veritabilă fugă şi o oarecare idee, că se transformase poate într-un om perfid, îi cauzară mai întâi o vie suferinţă, dar când marele steamer cu aburi fu departe în larg şi când figura Georginei, căsuţa ciudată înconjurată de gard şi amintirea asalturilor nocturne ale bandiţilor, strigătul şi convulsiile primului om pe care-l omorâse cu mâna lui, din momentul în care o sută de lucruri încă şi mai intime avură contururile din ce în ce mai vagi şi sfârşiră prin a se şterge din inima lui Georgie Porgie, ele făcură loc viziunii din ce în ce mai precise a Angliei.

Vaporul era plin de oameni care mergeau în concediu, toate figurile banal joviale care-şi şterseseră praful şi sudoarea din Birmania de sus. Erau la fel de veseli ca nişta şcolari.

Ei îl ajutară pe Georgie Porgie să uite.

Apoi fu Anglia, cu luxul său, eticheta ei şi conforturile ei.

Georgie Porgie mergea în mijlocul unui vis încântător pe pavajele cărora aproape le uitase sonoritatea şi se întreba dacă oameni care se bucurau de raţiune puteau părăsi vreodată Londra.

El privi vivacitatea încântării sale în timpul concediului ca pe o recompensă a serviciilor sale.

Providenţa nu se opri aici: ea aranja pentru el o mare şi nouă plăcere, toate farmecele unei tihnite iubiri engleze, foarte diferită de acea intrigă neruşinată din Orient, unde jumătate din populaţie se dă la o parte şi pariază pe rezultat în timp ce cealaltă jumătate se întreabă cum va lua Madam Cutare lucrurile.

Tânăra era încântătoare şi vara fu perfectă.

El o petrecu într-o vastă proprietate de ţară, în împrejurimile Petworth, unde sunt acri de bălării roşiatice, prerii cu ierburi înalte şi bine udate unde poţi hoinări în voie.

Georgie Porgie simţea că a găsit în sfârşit ceea ce dă preţ vieţii.

El conchise natural că primul lucru pe care-l avea de făcut era s-o întrebe pe tânără dacă vrea să-şi împartă existenţa cu el în India.

Ea, în ignoranţa ei, consimţi.

În această împrejurare, nu trebuiră decât să perfecteze cu un notar de ţară.

A fost o frumoasă căsătorie de oameni din clasa mijlocie rurală. Fu văzut acolo un tată gras, o mamă în lacrimi, un băiat de onoare în purpură şi frumoasă lenjerie, şase domnişoare cu nasul cârn venite de la Şcoala de Duminică pentru a arunca trandafiri pe aleea care ducea la biserică, între pietrele funerare.

Ziarul localităţii descrise ceremonia în mare amănunţime. El merse până acolo încât să reproducă integral imnurile. Dar aceasta se explica prin starea de sărăcie a conducerii care nu avea copii.

Apoi veni luna de miere petrecută la Arundel.

Mama plânse copios înainte de a-şi lăsa unica fiică să se îmbarce spre India sub protecţia soţului ei Georgie Porgie.

Incontestabil, Georgie Porgie era enorm de îndrăgostit de soţia lui şi ea i se devotase ca celui mai bun şi mai mare om din

lume.

Gând îşi anunţă întoarcerea autorităţii din Bombay, el simţi că avea dreptul să ceară un post mai important, din cauza soţiei lui şi cum el se făcuse destul de bine cotat în Birmania, i se acordă aproape tot ce el ceruse şi îl trimiseră într-o staţiune pe care noi o s-o numim Sutrain.

Era situată pe mai multe coline şi era oficial calificată drept „sanatoriu” pentru bunul motiv că scurgerea apelor meteorice aici fusese absolut neglijată.

Georgie Pogie se instală aici şi găsi că viaţa conjugală i se potrivea ca o mănuşă.

El nu se pierdea deloc, cum fac mulţi dintre tinerii soţi, în divagaţii despre ceea ce e ciudat, delicios, să vadă însuşi obiectul fidelei sale iubiri, aşezat în faţa lui la masă pentru micul dejun, în toate dimineţile, „ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lume”.

„El era deja vârât în cazul acela” — aşa cum spun americanii. Tot aşa, comparând meritele scumpei sale Grace de faţă cu cele ale Georginei, el era din ce în ce mai dispus să creadă că făcuse bine.

Dar, de cealaltă parte a Golfului Bengal, sub arbori de teck, în locul unde Georgina locuia cu tatăl ei, în aşteptarea lui Georgie Porgie, pacea şi confortul dispăruseră.

Notarul era bătrân. El luase parte la războiul din 1851.

El fusese la Rangoon şi ştia câte ceva despre obiceiurile kullahilor.

Aşezat în faţa uşii, el îi dădea Georginei lecţii de o filosofie seacă ce n-o consolau pentru nimic în lume.

Nenorocirea era că ea îl iubea pe Georgie Porgie, tot aşa cum tânăra franţuzoaică, în istoria Angliei, îl iubea pe preotul căruia vitejii regelui îi spărseseră capul.

Într-o zi ea dispăru din sat, luând cu ea toate rupiile pe care i le lăsase Georgie Porgie, — şi încă nişte mărunţiş englezesc care-i venea tot de la Georgie Porgie.

Notarul fu mânios la început, dar îşi aprinse un alt trabuc şi spuse ceva care nu era deloc flatant pentru sex în general.

Georgina plecase în căutarea lui Georgie Porgie care putea fi la Rangoon, sau, mai sigur, pe celălalt mal al Apei Negre, sau poate mort. Cum să afli?

Şansa a favorizat-o.

Un bătrân poliţist, Sikh, îi spuse că Georgie Porgie a trecut Apa Neagră.

Ea luă un bilet spre Rangoon şi merse la Calcutta, ţinând secret obiectul cercetărilor ei.

I se pierdu orice urmă în India timp de şase săptămâni şi nimeni nu ştie câte chinuri ale inimii mai avea ea de îndurat.

Reapăru la patru sute de mile la nord de Calcutta.

Se îndrepta cu perseverenţă spre nord, foarte, foarte slăbită, cu un aer rătăcit, dar absolut neclintită în hotărârea ei de a-l găsi pe Georgie Porgie.

Ea nu înţelegea limbajul popular. Dar India este de o bunătate fără margini şi toate femeile care se aflau pe drumul principal al regimentelor de infanterie îi dădură să mănânce.

Ceva o făcea să creadă că Georgie Porgie s-ar afla la capătul acestui drum necruţător.

Ea văzuse poate vreun *cipaye* care-l cunoscuse în Birmania, dar nimeni n-ar fi putut garanta asta.

În cele din urmă întâlni un regiment în marş şi ea văzu aici pe unul din numeroşii subofiţeri pe care Georgie Porgie îi invitase la masă altădată, altădată pe vremea când mergeau la vânătoare de bandiţi.

Avură ce se distra cei de pe lângă corturi în momentul în care Georgina se aruncă la picioarele omului şi începu să plângă.

Nu se mai amuzară deloc când ea îşi povesti istoria, dar făcură o chetă, ceea ce era destul de oportun.

Unul dintre subofiţeri cunoştea locul de reşedinţă al lui Georgie Porgie, dar nu ştia nimic despre căsătoria lui.

El i-l spuse Georginei, care plecă foarte bucuroasă în direcţia nordului, într-un vagon de cale ferată în care avu răgazul să-şi odihnească picioarele obosite şi umbra râvnită pentru căpşorul ei acoperit de praf.

Drumurile pe care le avu de străbătut părăsind calea ferată pentru a călători prin munţi până la Sutrain fură groaznice, dar Georgina avea bani şi multe familii, din cele care călătoreau în care trase de boi, o ajutară.

Fu o călătorie aproape miraculoasă şi Georgina era convinsă că spiritele cele bune din Birmania o urmăreau cu pri-

virea.

Drumul de munte până la Sutrain îl parcurse printr-o regiune de munte şi Georgina răci rău.

Însă nu era oare Georgie Porgie la capătul tuturor chinurilor ei pentru a o primi în braţele sale şi a o alinta, aşa cum obişnuia cândva, când incinta palisată cu ţăruşi era închisă pentru noapte şi el găsise cina pe gustul său?

Georgina continuă să meargă pe cât îi permiteau puterile şi spiritele ei bune îi făcură o ultimă favoare.

Un englez o opri la vremea când se lăsa întunericul, chiar pe când ea era pe punctul să se întoarcă de pe drumul care ducea la Sutrain, şi îi zise:

—Dumnezeule! Ce faceţi aici?

Era Gillis, cel care fusese auxiliarul lui Georgie în Birmania de sus şi ocupa postul vecin cu cel a lui Georgie Porgie în junglă.

Georgie Porgie ceruse să-i fie dat ca secund la Sutrain, căci avea afecţiune pentru el.

—Am venit, zise Georgina cu simplitate. Drumul a fost lung, mi-au trebuit multe luni ca să ajung aici. Unde-i casa lui?

Gillis era consternat.

Cândva o cunoscuse pe Georgina, o văzuse de destul de aproape ca să-şi dea seama că explicaţiile ar fi fost inutile.

Este imposibil să-i explici unele lucruri unui oriental; trebuie să i le arăţi.

—Am să vă conduc, răspunse Gillis.

O scoase pe Georgina din drum, spre panta abruptă, pe o potecuţă care avea la capătul ei o casă, construită pe o platformă săpată chiar în stâncă.

Tocmai se aprinseseră lămpile, dar perdelele nu fuseseră trase.

—Acum priviţi, zise Gillis, oprindu-se în faţa ferestrei salonului.

Georgina privi.

Îi văzu pe Georgie Porgie şi pe soţia sa.

Ea îşi duse mâna în păr unde i se desfăcuse un nod din creştet, care lăsa să-i cadă meşe dezordonate, răspândindu-i-se pe faţă.Ea încercă să pună un pic de ordine în zdrenţele ei, dar era într-o asemenea stare că lucrul era imposibil.

Ea tuşi, o singură dată, căci era într-adevăr foarte răcită.

Gillis se uita şi el, dar Georgina nu aruncă decât o privire asupra soţiei şi ochii ei se fixară imediat spre Georgie. Gillis o privea pe soţia lui Georgie.

— Ce veţi face? zise Gillis ţinând-o pe Georgina de încheietura mâinii, de teamă ca nu cumva ea să se-arunce dintr-o dată spre lumina lămpii. O să-i spuneţi acestei englezoaice că aţi trăit cu soţul ei?

— Nu, spuse slab Georgina. Lăsaţi-mă să plec. Mă duc. Vă jur că plec.

Ea se eliberă printr-o mişcare de răsucire şi se îndepărtă alergând de-a dreptul prin întuneric.

— Sărmană proastă mică! zise Gillis revenind pe drumul mare. I-aş fi dat ceva, să aibă de întors în Birmania. Ah! totuşi, puţin a lipsit... Şi îngerul ăsta n-o să-l ierte niciodată.

Asta ar putea dovedi că devotamentul lui Gillis nu era în mod exclusiv datorat afecţiunii pentru Georgie Porgie.

Soţia şi soţul ieşiră după cină pe verandă, de teamă că mirosul ţigărilor lui Georgie Porgie să nu se prindă pe tapetul cel nou din salon.

— Ce-o fi cu zgomotul acela de-acolo? întrebă soţia.

Amândoi ciuliră urechea.

— Oh! zise Georgie Porgie, cred că e vreo brută de muntean care şi-o fi bătut nevasta.

— Bătut... nevasta! E îngrozitor, zise soţia, tu te închipui pe tine bătându-mă?

Ea trecu un braţ în jurul taliei soţului ei, sprijinindu-şi capul pe umărul lui şi privi de-a lungul văii pline de umbră, cu un aer absolut mulţumit, în siguranţa ei.

Georgina era cea care plângea, singură de tot printre pietrele pârâului unde spălătoresele îşi spală rufele.

RECORDUL BADALIEI HERODSFOOT

Anul e de-acum în primăvară,
Şi ziua e în zori.
Dimineaţa e la ora şapte.
Pantele colinei imperlate sunt de rouă
Ciocârlia zborul şi-a luat.
Melcul urcă-n lăstăriş.
Dumnezeu e la el în cer.
Toate-s în termeni buni cu universul.

(Pippa trece)

Nu e vorba aici câtuşi de puţin de această Badalia care avea ca nume de schimb pe acelea de Joanna Bătăioasa şi Mac Canna, aşa cum zice şi cântecul, dar despre o altă doamnă, şi cu o alură mult mai distinsă.

La începutul lucrurilor, ea fusese o păcătoasă, se împopoţonase cu un şal mare cu franjuri înfoiaţi de care-şi pun fiicele de negustori ambulanţi şi o legendă care circulă în Gunnison Street afirmă că ea ar fi executat, în chiar ziua căsătoriei sale, cu câte un lampion în fiecare mână, diverse dansuri pe căruţul unui amant dispreţuit, până când a intervenit un poliţist şi chiar cu reprezentantul legii dansă Badalia în mijlocul unor zgomotoase aplauze.

Era po vremea aceea perioada abundenţei, dar ea fu scurtă, căci după doi ani soţul ei îşi luă altă femeie şi dispăru din existenţa Badaliei, trecând pe deasupra corpului unei Badalia leşinate.

Era un om care reducea la tăcere protestele prin forţa loviturilor.

În această perioadă de văduvie, copilaşul, pe care i-l lăsase soţul, muri de difterie şi Badalia se găsi într-o izolare completă.

Cu o fidelitate rară, ea închise urechea la noile propuneri de căsătorie făcute după moda din Gunnison Street, ce nu diferă

deloc de cele din Barralong.

—Bărbatu-meu, explica ea pretendenţilor ei, se va-ntoarce mâine-poimâine şi-atunci s-ar putea năpusti asupra mea să mă omoare, dacă eu aş sta cu vreunul din voi. Voi nu-l cunoaşteţi pe Tom. Eu una îl cunosc. Căraţi-vă. Pot eu să ies din încurcătură, acum că nu mai am micuţul.

Ea ieşi din încurcătură spălând rufe, supraveghind copii, vânzând flori pe ici, pe colo. Acest comerţ e dintre cele care cer să ai un capital şi care-l împing pe vânzător în direcţia vestului, aşa încât călătoria de întoarcere, să zicem din Burlington Arcade la Gunnison Street, îţi serveşte de scuză dacă ai băut.

— Şi-atunci, cum remarca Badalia, te-ntorci acasă cu şalul căzut pân-la mijlocul spatelui şi în buzunare cu destule parale ca să-ţi poţi cumpăra ceva bun, o nimica toată, făr-a mai vorbi de poliţai care te saltă.

Badalia nu bea deloc, dar îşi cunoştea confreria şi-i dădea sfaturi într-un limbaj strident.

În afară de asta, ea era prea puţin comunicativă şi se gândea mult la Tom Herodsfood, soţul ei, care o să se-ntoarcă mâine-poimâine şi la prunc care n-o să se mai întoarcă niciodată.

Ce influenţă or fi produs reflecţiile asupra spiritului său, e ceea ce n-o să ştim niciodată.

Intrarea ei în lume datează din noaptea în care ieşi literalmente din pământ sub paşii reverendului Eustache Hanna, în faţa pragului de la numărul 17 al străzii Gunnison şi-i zise că-i un nătărău fără discernământ în felul în care repartiza ajutoarele creştineşti din cartierul său.

—Duceţi lapte de pasăre la Lascar Loo, îi zise ea fără cea mai mică ceremonie de introducere. Îi daţi vin de Porto. Ce tâmpenie! Îi daţi cuverturi! Haioasă casă! Maică-sa, ea mănâncă tot şi bea cuverturile. Ea le-aduce înapoi de la-prăvălie, să fie mai sigură, când ştie că veniţi, ca să le aibă la-ndemână, cum îi convine ei şi Lascar Loo vă zice: „Ah, mama mea, ce bună e ea cu mine”. Uite ce vă zice, Lascar Loo şi ea face bine să vorbească aşa, fiindcă-i la pat, că altfel mă-sa ar ucide-o. Ah! Cât sânge rău îmi mai faci şi cu compoturile dumitale. Lascar Loo nici nu le-a văzut culoarea.

La aceste cuvinte, vicarul, departe de a se fi supărat, ghici

în ochii obosiţi ce sclipeau sub breton o inimă simpatică şi în consecinţă o însărcina pe Badalia să întărească garda în jurul lui Lascar Loo, în aşa fel ca să fie sigură bolnava c-o să mănânce dulceţuri şi lapte de pasăre când vor mai fi aduse.

Badalia se achită, în ciuda marii furii a mamei lui Lascar Loo şi a unui ochi învineţit repartizat între cele trei femei, dar Lascar Loo îşi primi laptele de pasăre şi divertismentul bătăliei în timpul căreia ea tuşea cu bună dispoziţie.

Prin urmare, fie că reverendul Eustache Hanna a apreciat utilitatea acestor surse, fie ca urmare a anumitor povestiri făcute cu lacrimi în ochi şi roşu în obraji de către Sora Eva, cea mai tânără şi cea mai impresionabilă din Micile Surori de la Diamantul Roşu, văzură o Badalia arogantă, mereu gătită cu franjurii ei şi cu o slobozenie absolută a limbajului, luând un loc oficial printre cei din specia oamenilor care îşi exercită meseria în Gunnison Street.

Era o populaţie amestecată, laborioasă sau isterică, indiferentă sau prea obosită să mai lupte contra mizeriei în măsura în care erau inteligenţi.

Majoritatea erau devoraţi de mici rivalităţi, de gelozii personale, care se desfăşurau amănunţit în intrigi mărunte, în antractele luptei cu moartea, pentru a-i smulge corpul unei spălătorese muribunde sau făcând planuri pentru a obţine de la misionari noi subsidii în vederea pingelirii perpetue a cizmelor unui compozitor bolnav de plămâni.

Era acolo un preot care era obsedat de teama de a dezvolta pauperismul la cei săraci: el organiză bucuros vânzări de caritate pentru a avea feţe de masă noi în altar şi făcea în secret rugăciuni pentru a obţine o mare pasăre de bronz nouă nouţă, cu ochi de sticlă roşie, ce fu grabnic luată pentru scuturi.

Era acolo Fratele Victor, din ordinul Gene, care ştia multe despre feţele de masă de altar, dar care păstra în posesia lui ceea ce ştia, făcând tot posibilul să se împace cu Mistress Jessel, secretara Serviciului Ceştii de Ceai, persoană care avea fonduri de distribuit, dar care ura Roma.

Şi totuşi, pentru onoarea ei, Roma se mărginea să umple stomacurile şi abandona milei lui Mistress Jessel sufletele căzute în întuneric.

Erau acolo toate micile Surori ale Diamantului Roşu, fiicele

veterinarului care implorau: „Daţi” când caritatea lor era pe sfârşite şi când li se cerea să justifice cheltuirea, după ce li se dăduse o jumătate de „suveran”, ele explicau, cu o voce plângăcioasă că e cam greu să ţii o contabilitate ordonată pentru operele de ajutorare într-un cartier mizerabil, cel puţin cât timp nu era mărit personalul.

Era reverendul Eustace Hanna ce-şi dădea ajutorul imparţial comitetelor de doamne, ligilor, uniunilor androgine, Fratelui Victor şi oricui era în măsură să dea bani, încălţăminte sau acest ajutor încă şi mai preţios ce se supune conducerii celor care se pricep la aşa ceva.

Şi toţi aceşti oameni veniră, unul după altul, s-o consulte pe Badalia în chestiuni de reputaţie a persoanelor, de drepturi de ajutoare, de speranţe de îmbunătăţire posibile ce se iveau în Gunnison Street.

Rareori răspunsurile ei erau încurajatoare, dar ea poseda cunoştinţe speciale şi o siguranţă imperturbabilă.

— Eu sunt din Gunnison Street, zicea ea austerei Misttress Jessel, şiu cu ce să mă mulţumesc, vă răspund, că ştiu, şi nu religia dumneavoastră e ceea ce le trebuie lor, doamnă, nu ea... Iertaţi-mă... E foarte bine, atunci când ei sunt pe punctul de a muri, dar până la acel moment ceea ce le trebuie e să aibă ce mânca. Bărbaţii, ei scapă mai uşor. De aceea Nick Lapworth vă zice că vrea să primească confirmarea şi alte chestii de genul ăsta. El nu vrea să-şi schimbe viaţa şi nici nevastă-sa, ea n-o să întrebuinţeze niciodată bine toţi banii ăştia pe care i-i daţi. Şi n-o să reuşiţi niciodată sa-i pauperizaţi destul, din moment ce n-aveţi de unde să-ncepeţi. Eu vă răspund că pentru a fi pauperizaţi, ei sunt la ananghie. Femeile, ele nu reuşesc să iasă din impas, cu atât mai mult cu cât ele sunt mereu însărcinate. Cum să facă? Le trebuie o ocupaţie. Trebuie s-o găsească cu orice preţ. Fără de asta, ele mor şi cred că e mai bine aşa, după toate cele, căci femeile văd pe dracu’ în Gunnison Street.

—Credeţi că... Mistress Herodsfoot e într-adevăr persoana convenabilă căreia să-i încredinţăm fonduri? îi zise Mistress Jessel vicarului după această întrevedere. Ea pare absolut lipsită de pietate, cel puţin judecând după limbajul ei.

Vicarul fu de părere că da.

Ea era necredincioasă, după maniera, de a vedea a lui

Mistress Jessel, dar Mistress Jessel nu se gândea că Badalia cunoştea Gunnison Street şi nevoile sale, nimeni altcineva şi că ea putea, în felul ei modest, să îndeplinească rolul de persoană murdară a unei carităţi care venea dintr-o sursă mai pură.

Dacă deci Biroul Ceştii de Ceai consimţea să dea, să zicem câţiva şilingi pe săptămână, dacă Micile Surori de la Diamantul roşu mai dădea altele, dacă, din partea ei, mai găsea şi ea mijlocul de a se face şi alte donaţii, totalul, care nu ar fi fost o sumă exorbitantă, putea fi încredinţat Badaliei ca ea să-l repartizeze între cunoştinţele ei.

De atunci, Mistress Jessel ar fi avut răgazul să se consacre complet nevoilor spirituale ale unor oameni cu membre mari, pântecoşi care stăteau în poziţii pitoreşti în băncile de jos la reuniunile ei şi căutau adevărul, — lucru la fel de preţios ca banii pentru cine ştie de unde să scoată ceva.

— Ea îşi va favoriza prietenii, zise Mistress Jessel. Vicarul se abţinea să nu râdă şi, uzând de linguşiri, obţinu un consimţământ.

Badalia, debordând de mândrie, fu însărcinată oficial să repartizeze subsidiile — o sumă săptămânală, ce trebuia să fie afectată pentru Gunnison Street.

—Nu ştiu ce sumă vom putea aduna în fiecare săptămână, îi spuse vicarul. Dar uite-aici şaptesprezece şilingi ca să începi. Dispune de ei cum crezi, în lumea dumitale din cartier, numai acolo. Ţine-mă la curent, ca să evităm încărcăturile în contabilitate. Înţelegi?

— Oh! da, nu e mult, totuşi, zise Badalia, uitându-se la monezile albe din mâna ei.

Febra sfântă a administratorului, necunoscută oricui n-a gustat deloc din putere, îi ardea în vene.

— Ghete, ghete, cel puţin dacă nu-s făcute cadou şi nu-i chip să le porţi decât dacă le repari pingelele şi gerurile sunt geruri; şi nu prea fac caz de acest vin de Porto ieftin, dar toate astea la un loc, e ceva. Treaba ar merge mai bine să cumpăr un sfert de mahorcă de şaptesprezece pence. Şi aş ţine un registru, aşa cum făceam înainte ca Tom să plece ca să trăiască cu dezmăţata aia din cetatea Hennessy. Eram singurii negustori ambulanţi care ţineau registre în regulă, el şi cu mine.

Ea cumpără un caiet mare şcolăresc. Scrisul ei nesigur era

lăbărţat şi ea scrise acolo istoria campaniei sale, în termeni cutezători, cum îi plac unui general.

Asta nu trebuia văzut decât de ea şi de reverendul Eustace Hanna.

Cu mult înainte să se sfârşească caietul, învelitoarea marmorată era plină de pete de petrol.

Mama lui Lascar Loo, privată de dijma pe care şi-o lua din compoturile fiică-si, ţâşni în camera Badaliei, la numărul *17* din Gunnison Street şi îi administră o bătaie păgubind-o de lampa de petrol şi de propria-i coafură.

Pe de altă parte, e un lucru prea puţin comod să ţii cu o mână preţiosul „vin de Porto” şi cu cealaltă caietul, traversând ţara eternei sete; aşa încât la petele de petrol se adăugară şi pete roşii. Dar reverendul Eustace Hanna, văzând înscrisurile din caiet, nu făcu obiecţii.

Generozitatea, care ieşea la iveală din aceste mâzgălituri, era destul de elocventă.

În fiecare sâmbătă Badalia juca rolul corului în intervalul de indicaţii în acest gen:

„Mistress Hickel foarte bolnavă, brandy trei pence. Trăsură pentru spital; a trebuit să meargă: un shilling. Mistress Poone pe punctul de a naşte: în banii pentru ceai (Domnule, ştiu c-a luat), şase pence.

Întâlnit, afară, pe soţul meu care căuta de lucru.

— I-am ars o palmă acestui cerşetor, acestui prefăcut. N-o să găsească de lucru, fincă-i un... Scuzaţi-mă, domnule. O să continuaţi?

Vicarul reluă:

— *Mistress Vincent la termen. N-are lenjerie pentru copilaş. Casă rău întreţinută. Bani rămaşi: doi shillings şi şase pence. Câteva ajutoare din partea lui miss Eva.*

— Sora Eva a făcut asta? zise cu o voce dulce vicarul.

Fără îndoială şi caritatea era o datorie strictă pentru Sora Eva, dar în ochii unui bărbat cel mai mic act din sarcina ei cotidiană era o revelaţie de graţie şi de bunătate angelică şi demnă de o admiraţie perpetuă.

— Da, domnule, ea s-a întors la casa Surorilor şi a luat astea din propriul ei pat. E lenjerie marcată cu litere destul de frumoase! Asta ne aduce patru shillings şi trei pence.

„Mistress Junnet ca să facă un foc bun. Cărbunele s-a scumpit: şapte pence — Mistress Lockhart s-a angajat să aibă grijă de-un copil pentru a câştiga câţiva pence, dar mama nu are de unde să plătească. Bărbatul îi opreşte toţi banii; el nu vrea s-ajute. În bani doi shillings şi doi pence. Lucrat într-o bucătărie dar obligată de plecat. Foc, ceai şi o bucată de carne de vită; un shilling şi şapte pence jumate.

—Aici, zice Badalia, ne-am bătut. Nu eu, domnule. Soţul, normal. El vine într-un moment nepotrivit. El voia să ia carnea de vită. Atunci eu strig la celălalt etaj şi-atunci vine mulatrul care vinde stufuri, acolo, la Ludgate-Hill. „Muley, îi zic, animal mare negru, aruncă-mă peste animalul ăsta mare alb şi omoară-l”. Ştiam că nu sunt aşa de puternică ca să-l ţin pe Tom Lockhart, pe jumătate matol şi cu vita în mâini: „vreau s-o fac de vită” numai ce-a zis Muley şi gata, zis şi făcut, în timp ce biata femeie asta plângea în camera de alături şi toate barele de la scară s-au rupt, dar ea a avut ceaiul ei cu carne de vită. Tom, şi el a avut Supa lui. Continuaţi, domnule?

—Nu, cred că e foarte bine aşa. O să semnez pe o săptămână, zise vicarul.

Sfârşi prin a se blaza asupra acestor lucruri pe care-şi permise să le numească document uman.

—Micuţul doamnei Churner a făcut difterie, zise Badalia, pregătindu-se să plece.

— Care? Churner din Aleea Pictorului sau ceilalţi Churner din Houghton-Street?

—Cei din Houghton-Street. Cât despre cei din Aleea Pictorului au vândut şi-au plecat.

— Sora Eva petrece o noapte pe săptămână cu bătrâna mistress Probyn, la Houghton-Street, nu-i aşa? întrebă vicarul puţin încurcat.

— Da, dar nu mai vrea. Eu o înlocuiesc la mistress Probyn. Eu nu ştiu să-i vorbesc despre religie, dar ea nu ţine la asta, iar miss Eva nu ţine să ia difterie, chiar dacă ea zice că da. Vă e teamă pentru miss Eva?

—Dar... şi dumneata poţi s-o capeţi.

— Nici un pericol.

Ea îl privi pe vicar drept în ochi şi ai ei se luminară cu o flacără, sub sprâncene.

—Poate mi-ar plăcea s-o capăt, ce ştiţi dumneavoastră?

Aceste cuvinte îl făcură pe vicar să reflecteze până în momentul în care gândul lui se îndreptă spre Sora Eva în mare mantou gri, cu fundele albe ale bonetei legate sub bărbie.

Şi atunci nu se mai gândi la Badalia.

Ceea ce gândea Bandalia nu se exprima niciodată în cuvinte, dar în Gunnison-Street se ştie că mama lui Lascar Loo, fiind lungită beată moartă pe pragul uşii ei, fu făcută, în ziua aceea, prizonieră şi dusă de mulţimea belicoasă din cauza mâniei Badaliei.

Ea nu ştia dacă merge pe cap sau pe picioare.

După ce a primit, pe fiecare treaptă a scării pumni din plin până la camera acesteia, ea fu aruncată pe patul Badaliei unde a putut să geamă şi să frisoneze până în zori, să protesteze că universul întreg are ceva cu ea, să evoce numele de copii pe care ea i-a lăsat să piară în murdărie şi-n lipsuri.

Badalia, spumegând într-una, plecă la război şi armata duşmană fiind numeroasă, îi dădu de lucru până în zori.

Conform promisiunii, ea se oferise s-o îngrijească pe mistress Probyn şi pentru început aproape că i-a făcut o criză bătrânei doamne, declarând: „O fi un Dumnezeu, se poate, aşa cum poate că-i altfel. Şi dacă e vreunul, vă e totuna, ca şi mie, dar mai întâi luaţi jeleul ăsta”.

Sora Eva făcu obiecţii.

Ea nu voia deloc să i se ia misiunea pioasă din Houghton-Street dar Badalia insista şi, numai datorită unor cuvinte frumoase şi promisiuni, ea obţinu de la trei sau patru vecini care erau aproape sobri, să ţină uşa închisă ori de câte ori Sora Eva ar fi încercat să intre prin forţă. Ea invoca drept motiv difteria.

—Mi-am pus în cap s-o ţin la adăpost de boală, zise Badalia şi o ţin. Vicarul... Nu i-ar fi păsat mai mult decât de-o alună de-ar fi fost vorba de mine, dar... el n-ar vrea totuşi...

Această punere în carantină avu ca rezultat să refacă sfera de acţiune a Sorei Eva, în alte străzi şi în special în acelea pe care le frecventau cel mai mult reverendul Eustace Hanna şi Fratele Victor din Ordinul Gene.

Există o solidaritate foarte puternică, în ciuda măruntelor dispute, între oamenii pe care profesia lor îi reţine la Gunnison-Street.

Şi mai întâi, — ei au văzut durerea, — acea durere pe care ei nu pot s-o uşureze, orice-ar zice, orice-ar face, — viaţa ce nu apare decât pentru a muri şi moartea ajungând cu greu să ia locul unor existenţe nefericite.

În rest, ei înţeleg întreaga valoare a cuvântului acesta, *a bea,* lucru de care nu se îndoiesc deloc un mare număr de oameni plini de bune intenţii.

În fine, unii dintre ei s-au luptat la Ephese cu animalele.

Ei se adună la ore nepotrivite în locuri prea puţin atrăgătoare, schimbând unul sau două cuvinte-sfaturi, informaţii, indicaţii şi reiau sarcina ce le-a fost desemnată, căci timpul e preţios şi de o diferenţă de cinci minute depind existenţe.

Pentru mulţi dintre ei, lumina gazului şi singurul soare şi şaretele din Covent-Garden reprezintă carul Aurorei.

Toţi, în situaţia lor, au cerşit bani, aşa încât francmasoneria cerşitului formează o legătură între ei.

La toate aceste influenţe, care erau la muncă între doi muncitori se mai adaugă şi această alta, pe care oamenii o numesc convenţional Dragoste.

Posibilitatea ca Sora Eva să fie atinsă de difterie nu i se prezentase vicarului deloc atâta timp cât Badalia nu vorbise deloc despre asta.

De atunci însă i se păru un lucru intolerabil, monstruos, ca ea să fie expusă nu numai acestui pericol, ci şi vreunui accident al străzii.

O şaretă putea s-o calce pe când ea dădea colţul străzii.

S-ar fi putut ca treptele putrede ale scărilor pe care mergea ea de dimineaţa până seara să cedeze şi ea să fie schilodită.

Mai era un pericol în unele pietre mişcătoare de la anumite case dizlocate pe care el le cunoştea bine, iar interiorul lor prezintă un pericol încă şi mai mare. Nu se putea ca unul din aceste mii de beţivi să stingă această preţioasă existenţă?

Într-o zi, o femeie a aruncat cu un scaun în capul vicarului. Sora Eva nu are braţul atât de puternic ca să îndepărteze un scaun. Mai sunt apoi şi cuţite ce pot să apară pe neaşteptate.

Aceste consideraţii şi altele aruncară sufletul reverendului Eustace Hanna în chinuri pe care credinţa în Dumnezeu nu reuşea să le potolească.

Fără nici o îndoială, Dumnezeu e mare şi teribil, dar ar fi

preferabil, infinit preferabil ca Eva să se fi aflat sub protecţia unui braţ puternic.

Şi oamenii pe care treburile îi lăsau să aibă răgazul de a privi, ar fi putut observa, în direcţia privirii reverendului Eustace Hanna, o femeie, nu foarte tânără, cu părul şi cu ochii de nuanţe luminoase, cu un ton puţin cam tranşant, cu idei foarte mărginite în tot ceea ce ieşea din sfera ei imediată, acolo unde el vedea o Regină având drept coroană o mică pălărie gri cu o bridă albă legată sub bărbie.

Dacă această pălărie se arăta o clipă în fundul vreunei curţi sau îi făcea vreun semn pe vreo scară sumbră, mai rămânea vreo speranţă în favoarea lui Lascar Loo, care nu mai avea, ca să trăiască, decât un plămân şi amintirea nebuniilor de odinioară. Mai era speranţă chiar şi pentru Nick Lapworth, care, cu vocea muiată de plânsete şi gemete, horcăia blesteme în groaza remuşcărilor, în scopul de a mai scoate un ban de la ceilalţi.

—De data asta, mă convertesc de-a binelea, v-o jur, domnule.

Dacă vreo zi se scurgea fără ca pălăria să se arate, imaginaţia vicarului se umplea cu vii şi oribile scene în care apăreau tărgi, mulţime adunată la vreo traversare periculoasă de stradă, un poliţist — el vedea într-adevăr poliţistul — ridicând umărul în sus, prin fragmente, detalii ale accidentului şi poruncind omului care voia să stăvilească roţile cu corpul său, roţi mari de şaretă, — credea că le vede de asemenea — „să circule”.

Atunci speranţa de mântuire devenea nesigură pentru Gunnison Street şi toţi locuitorii săi.

Fratele Victor a fost martorul acestor chinuri într-o zi când tocmai asistase la o moarte.

El văzu sclipirea în ochi, muşchii gurii cum se destindeau şi observă o vibraţie puţin familiară în această voce albă care fusese atât de ternă toată dimineaţa.

Era tocmai când Sora Eva reapăruse în Gunnison Street, după patruzeci şi opt de ore de absenţă, o eternitate.

Ea nu trecuse deloc neobservată.

Inima Fratelui Victor trebuie să fi suferit o durere absolut umană. Fără de care el n-ar fi văzut niciodată ceea ce a văzut.

Dar legea Bisericii sale îi făcea suferinţa uşor de suportat.

Datoria lui era să-şi îndeplinească sarcinile până la moarte, tot aşa cum făcea şi Badalia.

Ea îşi lărgise misiunea, ţinea piept soţului beat.

Ea ştia prin linguşeli să facă să intre un pic de reflexie în capul femeii, aproape o fetiţă şi de atunci având o dublă doză de neîndemânare şi de neprevăzut.

Ea cerşea, când putea şi unde găsea s-o facă, boarfe pentru bebeluşi scrofuloşi care se multiplicau ca planta lentilă pe ochiurile de apă care n-au deloc scurgere.

Istoria acestor acte ale sale era scrisă în carnetul pe care vicarul îl semna în fiecare săptămână, dar ea nu-i mai povesti niciodată bătăile şi încăierările din stradă.

Miss Eva îşi face treaba în felul ei. Eu acţionez într-al meu. Dar eu fac de două ori mai mult decât Miss Eva cu al ei „Eh, mulţumesc, Badalia; cam asta-i pentru săptămâna asta”. Mă întreb cum poate Tom să stea atât de mult cu această... cealaltă femeie. Cred c-am să fac un tur prin partea lor în una din zilele astea. Nu, i-aş mânca ficatul, ei... N-aş putea să mă abţin... Mai bine să nu mă duc, poate.

Cetatea Hennessy se găsea la mai mult de două mile de Gunnison Street şi avea o populaţie aproape analogă.

Tom se stabilise aici cu Jenny Wabstow, noua lui soţie şi trăise timp de mai multe săptămâni cu groaza că ar putea-o vedea pe Badalia năpustindu-se dintr-odată asupra lor.

Perspectiva unei bătăi în regulă nu-l speria, dar vedea inconveniente în faptul de a compărea în justiţie, care ar fi fost o consecinţă clară, la judecată, care l-ar fi condamnat să o hrănească şi la alte complicaţii ale unei legi care nu admite deloc că „-atunci când un bărbat e sătul până-n gât de femeia lui, el trebuie să fie un imbecil notoriu să continue să rămână cu ea şi cam asta-i problema sub toate aspectele”.

Timp de mai multe luni noua lui soţie merse foarte bine şi îl menţinu într-o convenabilă stare de teamă şi, drept urmare, de sobrietate.

În afară de asta, de lucru nu i-a lipsit.

Apoi, s-a născut un copil.

Tom, care conform regulii speciei sale, se interesa foarte puţin de copiii pe care-i produsese în colaborare, căută dis-

tracţia în băutură.

În general, el se mărgini la bere, băutură ce îndobitoceşte, dar vătămătoare numai relativ, căci cel puţin îngreunează picioarele şi chiar dacă face să se işte în inimă dorinţa de a ucide, somnul survine atât de repede, încât crima nu mai e comisă.

Lichiorurile puternice, fiind mai volatile, permit corpului şi sufletului să acţioneze cu înţelegere prealabilă şi aceasta cel mai adesea în detrimentul celuilalt.

Tom descoperi că whisky-ul luat nepreparat, era bun, numai să fie luat în cantitate suficientă.

El luă atât cât putu să-şi cumpere sau să facă să-i fie oferit şi cam prin epoca în care compania sa fu din nou în stare să iasă, cele două camere pe care le locuia se goliră de o cantitate de obiecte de valoare.

Atunci femeia spuse ceea ce credea, nu numai o dată, ci de mai multe ori, în termeni precişi, cu volubilitate, într-un limbaj figurat.

Tom se arătă indignat că nu era lăsat liniştit la capătul unei zile de muncă, înţelegând aici şi whisky-ul aferent.

În consecinţă, el se retrase destul de departe de consolările şi societatea lui Jenny Wabstow, care-l urmărea cu o dublare a metaforelor.

La urmă Tom făcea cale-ntoarsă şi o lovea pe Jenny când în cap, când în coşul pieptului şi loviturile alimentau discuţiile pe pragurile uşilor între femeile care fuseseră maltratate de bărbaţii lor tot la fel.

Ele formau majoritatea.

Totuşi un veritabil scandal public nu izbucnise până-n ziua în care Tom considera sosit momentul de a deschide negocierile lângă o tânără femeie, în vederea căsătoriei conform legilor selecţiei naturale.

Era cu totul sătul de Jenny şi tânăra femeie, vânzând flori, câştiga destul pentru a-l întreţine confortabil, în timp ce Jenny era pe punctul de a avea un alt copil şi era fără minte să-şi închipuie că asta i-ar fi dat dreptul la mai multa atenţie din partea lui.

Deformarea taliei ei îl revolta pe Tom şi el i-o şi spuse în limba pe care-o întrebuinţează specia lui.

Jenny plânse până când Mistress Hart, descendentă în linie directă şi în manieră irlandeză a „Mămichii lui Mike, care are-o şaretă cu măgar” o opri în faţa casei şi îi zise încet:

—Dumnezeu să aibă grijă de tine, femeie cumsecade, că văd eu bine unde-ai ajuns.

Şi lacrimile lui Jenny se dublară, ea îi dădu lui Mistress Hart un penny şi mai multe îmbrăţişări, în timp ce Tom îşi împinsese cu hotărâre tratativele în colţul străzii.

Tânăra femeie, din mândrie mai degrabă decât din virtute o informă pe Jenny despre propunerile ce-i fuseseră făcute şi în acea seară Jenny îi vorbi lui Tom.

Altercaţia începu la ei, dar Tom voind să se sustragă prin fugă rezultă în final că toată cetatea Hennessy era adunată acolo, formând un tribunal căruia Jenny îi adresa un apel din timp în timp, cu tot părul desfăcut pe gât, cu veşmintele într-o dezordine extremă şi cu picioarele nehotărâte, de efectul băuturii.

—Când bărbatu-tău bea, pune-te şi tu pe băut. Dacă el te bate, măcar simţi mai puţin.

Aşa vorbeşte înţelepciunea feminină. Şi ştie ea ce spune, fiţi siguri de asta.

— Priviţi-l, zbiera Jenny, priviţi-l cum nu poate spune o vorbuliţă ca să se apere, el care-ar vrea să ne abandoneze, fără să-mi lase măcar un shilling. El cică-i bărbat! Ar trebui mai degrabă să se numească umbra unui bărbat! Am văzut eu destui care erau mai ceva ca tine şi care-au fost făcuţi pastă de hârtie, ca să fie scuipaţi după aia. Uitaţi-vă la el. E beat de marţea trecută şi n-o să se dezbete până când n-o să mai aibă de băut. A vândut tot ce-aveam şi eu... şi... eu... cum vedeţi.

Murmur de simpatie dinspre colţul femeilor.

— A luat tot, da, tot şi ca să pună capac la tâlhăria lui, da, hoţ, da, hoţ, uite-l cum încearcă să se combine cu această...

Urmă o descriere completă, detaliată a tinerei femei. Din fericire, ea nu prea era pe acolo ca să audă.

— O să facă şi din ea ce-a făcut din mine. O să-i bea toţi banii pe care-o să-i câştige ea şi pe urmă-o s-o lase, cum a făcut şi cu mine. O, femei, uitaţi-vă, i-am dăruit un copil şi mai e unul pe drum. Şi uite cum mă lasă-aici în starea în care sunt, acest câine împuţit! Oh! Poţi să mă laşi, n-am nevoie de resturile tale.

Du-te, pleacă!

Furia îi răguşise vocea atât de mult, că nu se mai înţelegea decât cu greu ceea ce spunea.

Adunarea aduse un poliţist în momentul în care Tom tocmai se eclipsa.

— Priviţi-l, zise Jenny, fericită că are un auditor în plus. Oare nu e nici o lege pentru oameni de teapa lui? Mi-a luat toţi banii. M-a bătut, o dată, de două ori, mereu. E beat ca un porc, când nu-i beat ca un turbat şi în prezent, în prezent umblă să agaţe o altă femeie. Pentru el, am lăsat un bărbat care făcea de patru ori cât el. Oare nu e lege?

— Ei, bine, ce mai e? Dumneata, intră-n casă. Cât despre bărbat, mă ocup eu de el. Te-a bătut?

— Dacă m-a bătut! Da' mi-a rupt inima-n două şi uite la el cum se distrează, ca şi cum asta ar fi o distracţie pentru el.

— Intră-n casă şi culcă-te puţin.

— Sunt o femeie măritată, vă zic, şi-l vreau pe bărbatul meu.

— N-am atins-o cu vârful degetului, zise Tom, care era la marginea mulţimii.

El simţea că opinia publică se întorcea împotriva lui.

—Nu mi-ai făcut niciodată nici cel mai mic bine, câine ce eşti. Eu îs femeie măritată, da, şi nu vreau decât să mi se dea bărbatul.

— Ei, bine, dacă *eşti* o femeie măritată, acoperă-ţi sânii, zise poliţistul pe un ton conciliant.

El era obişnuit cu furtunile conjugale.

— Nu vreau: mersi mult pentru obrăznicia dumitale. Uită-te la asta.

Îşi smulse corsetul deja desfăcut şi arătă nişte echimoze în formă de semilună, aşa cum le-ar fi făcut un spătar de scaun bine aplicat.

—Uite ce mi-a făcut fiindcă inima mea nu se frângea prea degrabă. A vrut să intre-n ea ca s-o frângă. Uită-te la asta, Tom, uite ce mi-ai făcut ieri seară şi eu te-am iertat. Dar acum, că ştiu ce vrei să-ncerci să faci cu femeia asta...

—Îl acuzi? spuse poliţistul. Poate să ia o lună pentru asta.

— Nu, zise Jenny pe un ton ferm.

Ea voia foarte, tare să-l expună pe bărbatul ei dispreţului

străzii, dar să-l trimită-n închisoare, asta era cu totul altă treabă.

— Hai, du-te la dumneata şi culcă-te şi voi ceilalţi, — el se adresă adunării, — voi ceilalţi, eliberaţi strada. Circulaţi. Nu e nimic de râs aici.

Şi lui Tom, care primea semne de simpatie din partea prietenilor săi:

— E bine pentru dumneata că ea nu te-a acuzat, dar fii atent la prezent, fiindcă data viitoare etc.

Tom nu-i era deloc recunoscător lui Jenny pentru indulgenţa ei şi prietenii săi nu căutară deloc să-l potolească.

O bătuse pe femeie fiindcă-l pisa la cap.

Din acelaşi motiv şi pornise în căutarea unei noi companii.

Şi toate probele de bunătate pe care el i le dăduse au dus la o scenă penibilă în stradă, la o avalanşă de înjurături nejustificate ale nevestei sale, din cauza ei, şi la o anume decădere în casta lui, — despre asta avea o idee vagă, — printre semenii săi.

Prin urmare toate femeile erau nişte belele şi prin urmare whisky-ul era un lucru excelent.

Prietenii îl compătimeau pentru suferinţă. Poate c-a fost un pic cam dur cu o femeie care nu-l merita, dar purtarea indecentă pe care ea a avut-o, după ce-a fost provocată, ştergea toate greşelile lui Tom.

— Eu n-aş vrea să mai am de-a face cu ea, cu o asemenea femeie, spuse unul dintre consolatori.

—Ducă-se la dracu' să-i ceară de mâncare! Te speteşti muncind din greu şi-ţi rupi oasele ca să-i vâri carne cu lopata în gură, în timp ce ea stă toată ziua acasă, să se răsfeţe şi prima oară, ţineţi minte, prima oară când eşti un pic în dezacord, şi ai dreptul ăsta când eşti *bărbat,* uite-o cum se ridică, se leagă de tine în stradă, te face-n toate felurile, Dumnezeu mai ştie cum. La ce foloseşte asta, vă întreb.

Aşa vorbi al doilea consolator.

Al treilea, a fost whisky-ul şi sfaturile lui îi părură cele mai bune din toate lui Tom.

O să se-ntoarcă la Badalia, soţia lui legitimă.

După toate probabilităţile, o apucase pe căi greşite în timp ce el a fost departe de ea, dar atunci o să facă mult caz de

drepturile lui de soţ.

Sigur ea trebuie să aibă bani.

S-ar zice că o femeie singură posedă întotdeauna bănuţii pe care Dumnezeu şi Guvernul le refuză lucrătorilor cei mai harnici.

El se cinsti cu o nouă doză de whisky.

Era absolut sigur că Badalia a făcut vreo prostie.

Se putea chiar să-şi fi luat alt soţ.

El o să aştepte ca acest nou soţ să nu fie acolo şi apoi, după ce-o va bate pe Badalia, o să ia banii şi o să încerce un sentiment de satisfacţie care-l abandonase de multă vreme.

E multă putere într-o religie şi într-o lege, dar când eşti la capătul rugăciunilor, la capătul suferinţei, băutura e singurul mijloc ce-i rămâne unui om pentru ca toate actele lui să i se pară ireproşabile.

Din nefericire efectele ei nu sunt câtuşi de puţin permanente.

Tom îşi părăsi prietenii spunându-le la revedere şi le dădu sarcina să-i spună lui Jenny că el se duce în Gunnison Street şi n-o să se mai întoarcă niciodată în braţele ei.

Cum era o îndatorire a diavolului, toţi şi-o amintiră, achitându-se de ea unul după altul, repetând-o cu o exactitate de beţivi în urechile lui Jenny.

Apoi, Tom se puse din nou pe băut, în aşa fel încât beţia îl părăsea şi îl abandona, aşa cum face un val, împingând, îndepărtând epava pe care vrea s-o scufunde.

El sosi pe asfaltul negru şi lustruit de o activă circulaţie într-o stradă laterală şi merse mult timp cu pas greoi printre plăcile luminoase pe care le proiectează becurile de gaz ale prăvăliilor la intervale marcate de o noapte neagră, cu tocurile cizmelor depărtate de două braţe.

Era complet lucid, într-adevăr.

După ce şi-a examinat trecutul, el găsi că actele lui erau atât de în întregime şi de complet justificate, încât dacă prin întâmplare Badalia şi-ar fi permis să ducă în absenţa lui o viaţă ireproşabilă, el i-ar fi tras o bătaie fiindcă n-a călcat strâmb.

În acel moment Badalia se întorsese acasă după hărţuiala obişnuită de toate serile cu mama lui Lascar Loo.

La un reproş făcut în termeni atât de picanţi pe cât îi putea

furniza dialectul din Gunnison Street, bătrâna femeie, prinsă pentru a suta oară în flagrant delict de furt din sărmanele dulciuri destinate bolnavei, nu putu decât să răspundă batjocorind:

— Crezi poate că Lascar Loo n-a fraierit pe nimeni în viaţa ei. Ea e muribundă în prezent, dar dovedeşte atâta răutate, nevrând să moară odată. Eu! dar eu mai am încă douăzeci de ani de trăit.

Badalia îi dădu un brânci, mai degrabă din principiu decât în speranţa de a o vindeca şi o aruncă din nou în noapte, unde ea se prăvăli pe caldarâm şi îl conjură pe Diavolul s-o facă să piară pe Badalia.

Diavolul apăru sub aparenţa unui bărbat care avea figura foarte palidă şi care-o striga pe aceasta pe nume.

Mama lui Lascar Loo îşi aminti: era bărbatul Badaliei şi întoarcerea unui bărbat în Gunnison Street era aproape întotdeauna urmată de distribuirea de lovituri.

— Unde e nevastă-mea! zise Tom. Unde-i lepădătura de nevastă-mea?

—Sus şi dracu’ s-o ia! zise bătrâna şi căzu din nou într-o parte. Te-ai întors la ea, Tom?

— Da, ce-a făcut cât am fost eu plecat?

—I-a luat pe toţi vicarii ăştia blestemaţi din parohie. E aşa de-nţolită, că n-o mai recunoşti.

— Zău? Aşa, şi?

— Ei, da şi, mai mult de-atât, ea e tot timpul în turneu cu ticăloasele alea de surori de caritate şi vicarul pe deasupra îi mai dă şi bani, îi dă lire, lire pe săptămână. Aşa a întreţinut-o luni de zile. Da, nu e de mirare că n-ai vrut să mai ai de-a face cu ea de când ai plecat. Ea mă-mpiedică să m-ating de mâncarea ce mi se-aduce că eu stau uite, întinsă şi crăp ca un câine. A devenit un monstru de răutate, Badalia, de când ai plecat.

—Şi-a păstrat camera de dinainte, nu? zise Tom făcând un pas mare peste corpul mamei lui Lascar Loo care zăcea printre pietrele de pe caldarâm.

—Da, da’ e-atât de frumos că n-ai să mai cunoşti.

Tom urcă scara şi bătrâna doamnă scoase un cloncănit de bucurie.

Tom era mânios.

Badalia o să fie pusă un timp în imposibilitatea de a mai face ceva cuiva sau de a interveni în repartizarea laptelui de pasăre trimis de cer.

Badalia, care se dezbrăca ca să se culce, auzi pe palier un pas pe care îl cunoştea bine.

Înainte ca aceşti paşi să se fi oprit ca să ciocănească la uşa ei, ea se şi gândi, în felul ei, la o mulţime de lucruri.

—Tom se-ntoarce, îşi zise ea, şi eu sunt mulţumită... În ciuda vicarului, în ciuda a tot.

Ea deschise uşa strigând numele lui Tom.

Bărbatul o îndepărtă împingând-o.

—Nu mai am nevoie de îmbrăţişările tale, de batjocorelile tale. M-am săturat, zise el.

—Nu te-ai săturat atât cât să-ţi facă rău ăştia doi ani.

— Mi-a fost mai bine. Găsit ceva bani?

—Oh! puţin, puţintel.

— Asta-i... o minciună, o ştii bine.

—Nu-i. Şi apoi, Tom, e momentul să vorbim de bani, când tu te întorci? Ai găsit-o pe Jenny pe gustul tău? Eram sigură că nu.

—Lasă asta. Ai strâns destui bani ca să se îmbete un om?

— N-ai nevoie să te mai îmbeţi, eşti deja beat. Vino să te culci, Tom.

—Cu tine?

—Da, cu mine. Oare eu sunt nimic... orice-ar spune Jenny?

Ea întinse braţele vorbind. Dar băutura îl susţinea pe Tom.

—Nu, nu eu, zise el sprijinindu-se de perete, că nu ştiu cum ai călcat cât am fost eu plecat, eh?

—Informează-te! zise Badalia indignată, trăgându-se înapoi. Ce ai de zis împotriva mea?

—Cine zice? Da' toată lumea zice. Nu e nici un minut de când m-am întors şi am aflat deja că ai fost cu vicarul Dumnezeu ştie unde. Ce vicar e ăsta?

— E acelaşi vicar care a fost mereu aici, zise Badalia cu o voce rapidă.

În clipa aceea, ea se gândea la cu totul alt lucru decât la reverendul Eustace Hanna.

Tom se aşeză, cu un aer grav, pe singurul scaun care mai era în cameră.

Badalia îşi continua preparativele pentru a se băga în pat.

— Iată un lucru drăguţ de zis propriului şi legitimului tău soţ, zise Tom. Şi eu am cheltuit cinci monezi pentru inelul de căsătorie! Mereu acelaşi vicar de aici! Iată un tupeu infernal! Nu ţi-e ruşine? Ia stai, cred că-acum e sub pat.

— Tom, eşti beat de nu te poţi ţine pe picioare. Eu n-am făcut nimic de care să-mi fie ruşine.

—Tu! Da’ ştii tu ce-i ruşinea? Dar eu n-am venit aici să mă cert cu tine. Dă-mi ce-ai câştigat. Atunci am să te-aranjez cum trebuie şi-am să mă-ntorc la Jenny.

— N-am pus nimic deoparte, cam vreo câţiva pence şi un shilling.

— Cum? Mi se spune că vicarul te întreţine pe picior mare cu cinci lire pe săptămână?

— Cine ţi-a spus asta?

— Mama lui Lascar Loo care era lungită afară pe pavaj şi ea e mai cinstită decât ai fost tu vreodată. Hai, dă-mi banii pe care i-ai adunat.

Badalia se îndreptă spre o mică puşculiţă ornată cu scoici, pusă pe şemineu şi scoase de acolo patru şilingi, trei pence, fruct legitim al muncii ei şi-i întinse bărbatului care se balansa pe scaun şi-şi plimba prin jurul camerei ochii speriaţi larg deschişi.

—Aici n-ai cinci lire, zise el cu o voce cleioasă.

—-N-am câştigat mai mult. Ia-i şi du-te, dacă nu vrei să rămâi.

Tom se sculă încet împingând spătarul scaunului.

— Ei bine. Şi banii ăştia pe care ţi i-a dat vicarul? Mama lui Lascar Loo mi-a zis. Dă-mi-i înainte sau te aranjez.

— Mama lui Lascar Loo nu ştie nici un cuvânt acolo, sus.

— Ştie. Ştie mai mult decât ai vrea tu să ştie.

— Ba nu ştie nimic. Atâta am buşit-o că nu mai are inimă-n ea, şi banii să ştii că nu pot să ţi-i dau. Totul, Tom, dar asta nu! Totul, dar asta nu, Tom. Ţi i-aş da cu plăcere, fără să mă rogi tu. Dar nu sunt banii mei. Un dollar nu-i destul? Banii ăştia, sunt în păstrare. Eu îi scriu într-un registru.

—-În păstrare la tino? Ce ai tu cu păstratul banilor, fără ca soţul tău să ştie nimic despre asta? Tu? În păstrare! Vrei să mă tragi pe sfoară!

Tom făcu un pas spre ea şi îi lansă în gură o lovitură cu pumnul strâns.

— Dă-mi ce-ai primit, zise el cu vocea păstoasă, indistinctă a omului care vorbeşte în somn.

— N-am să ţi-i dau, spuse Badalia mergând împleticit către chiuvetă.

Dacă ea ar fi avut de-a face cu un alt bărbat decât soţul ei, ea s-ar fi bătut cu furia unei pisici sălbatice, dar iată-s doi ani de când Tom a plecat şi un pic de supunere l-ar readuce acasă. Dar depozitul săptămânal nu era nici el mai puţin sfânt.

Valul, care fusese atâta timp reţinut, se abătu în sfârşit asupra creierului lui Tom.

O luă pe Badalia de gât şi o forţă să stea în genunchi.

I se părea că e drept la această oră să pedepsească o femeie vinovată de doi ani de abandon voluntar, cu atât mai mult cu cât mărturisindu-şi greşeala, ea refuza să restituie salariul păcatului.

Mama lui Lascar Loo, tot lungită în stradă, era în ascultare pentru a auzi zgomotele gemetelor, dar ele nu veneau deloc.

Asta fiindcă deşi Tom o strânsese de gât, Badalia nu strigase deloc.

— Dă-mi-i, ticăloaso, zicea Torn. Aşa mă răsplăteşti tu, după tot ce-am făcut?

— Nu pot, nu sunt banii mei. Dumnezeu să te ierte, Tom pentru că eşti...

Vocea se, opri sub acţiunea unei strânsori duble faţă de cea dinainte.

Tom o aruncă pe Badalia pe pat.

Ea se lovi cu fruntea de uşorul uşii şi se prăbuşi aproape în genunchi pe podea.

Un bărbat care se respectă, n-ar putea niciodată să se abţină să-i dea un picior, şi Tom i-l dădu cu justeţea fatală pe care o inspiră whisky-ul.

Capul îi căzu iar pe podea.

Tom îi mai adresă acolo câteva lovituri de picior până când în sfârşit zguduitura capului urmată de o senzaţie ca aceea de apă rece pe deasupra ghetei lui cu cuie mari îl avertizară că ar fi mai bine să se oprească.

— Unde-s banii vicarului, nemernică de femeie? murmură

el în urechea ei însângerată.

Nici un răspuns din partea aceea!

Nu se auzi decât un croncănit la uşă şi vocea lui Jenny Wabstow care striga cu accent feroce:

— Ieşi de aici, Tom şi întoarce-te acasă cu mine... Şi ţie, Badalia, o să-ţi fac mutra zob.

Prietenii lui Tom se achitaseră de sarcină şi Jenny, după primul acces de plâns pasionat, se porni la drum ca să-l găsească pe Tom şi să-l aducă înapoi, dacă era posibil.

Ea era chiar gata să îndure o bătaie exemplară pentru scenele pe care le făcuse în cetatea Hennessy.

Mama lui Lascar Loo o ghidă spre camera ororilor şi coborî iar scara frecându-şi mâinile.

Dacă Tom nu făcuse zob prin lovituri inima Badaliei, cei puţin ar fi fost între Badalia şi Jenny o bătaie demnă de un rege.

Şi mama lui Lascar Loo ştia că nu există în Infern furie comparabilă cu o femeie care face efortul să se bată pentru tot ce-i mai rămâne în viaţă.

Şi tot nu se auzea nici un zgomot în stradă.

Jenny deschise larg uşa lipsită de zăvor.

O făcu ca să-l vadă pe bărbatu-său privind chiar în clipa aceea cu un aer stupid ceva care forma o grămadă în faţa patului.

Un distins asasin a făcut remarca, că, dacă oamenii n-ar muri în atitudini atât de respingătoare, majoritatea bărbaţilor şi toate femeile ar comite cel puţin un asasinat în viaţă.

Tom reflecta chiar la această grosolană privelişte şi whisky-ul lupta contra curentului lucid al ideilor lui.

— Nu face zgomot, zise el. Vino repede.

— Dumnezeule! zise Jenny oprindu-se brusc, ca un animal speriat, ce-o mai fi şi asta? Nu cumva ai...

— Nu ştiu. Cre’ că io am făcut asta.

— Făcut asta; ai făcut-o un pic prea bine, de data asta.

— Mă enerva, spuse Tom cu voce grosolană, lăsându-se să cadă din nou pe scaun. Mă enerva într-un hal cum n-ai putea să crezi niciodată. Ea trăia confortabil pe spezele vicarilor din lumea largă, fără să o mai preocupe restul. Uită-te la draperiile astea albe de la pat. Am avut noi vreodată draperii albe? Ce-aş vrea eu să ştiu e...

Vocea i se stinse cum se stinsese şi cea a Badaliei, dar din cu totul alte motive.

Whisky-ul îi micşora strâmtoarea gâtului, o dată înfăptuit actul criminal, şi ochii lui Tom începeau să plutească.

Badalia, zăcând pe jos, respira groaznic de greu.

— Nu, şi e puţin probabil c-ai să ai vreodată aşa ceva, spuse Jenny. De data asta ai terminat-o cu ea. Vii?

— Nu eu. Ei nu-i e rău. Asta o să-i facă bine. Mă duc să trag un somn. Uite-aici ce cearşafuri curate. Nu vii şi tu?

Jenny se aplecă peste Badalia.

Inteligenţa reapăru în ochii femeii năucite de lovituri — şi cu inteligenţa, multă ură.

— Nu i-am zis niciodată să facă aşa ceva, murmură Jenny. Tom a făcut totul. Eu nu port nici o răspundere pentru asta. Trebuie să fie arestat, draga mea?

Ochii îi răspunseră clar.

Tom, care începuse să sforăie, nu trebuia predat legii.

— Hai, spuse Jenny, ieşi, ieşi de-aici.

— Tu... mi-ai zis... azi... după-amiază, făcu omul, cu o voce foarte adormită... Lasă-mă să dorm.

— N-a fost nimic; n-ai făcut nimic decât că m-ai îmbrâncit. De data asta, e un asasinat. Un asasinat, un asasinat! De data asta, Tom, ai omorât-o.

Ea zgâlţâi omul pentru a-l trezi şi inteligenţa reveni aducând spaimă în creierul înceţoşat.

— Din cauza ta am făcut asta, Jenny, gemu el cu o voce slabă, căutând să-i prindă mâna.

—Pentru bani ai omorât-o, tot la fel cum m-ai fi omorât şi pe mine. Dă-te la o parte. Pune-o mai întâi pe pat, specimen de brută.

O ridicară pe Badalia, o puseră pe pat.

Apoi o şterseră, în linişte.

— Eu nu cred că vreau să fiu prinsă cu tine. Dacă te prind, tu ai să spui că eu te-am pus să faci asta. Ai să-ncerci să mă-mpingi la spânzurătoare... Cară-te... Du-te oriunde, departe de-aici, spuse Jenny, trăgându-l pe scară.

— Să-l chemăm pe vicar? spuse o voce ridicându-se de pe caldarâm.

Era mama lui Lascar Loo care aştepta răbdătoare ca Ba-

dalia să înceapă să strige.

— Care vicar? zise pe loc Jenny.

Ea mai avea o şansă să-şi pună conştiinţa în repaus în legătură cu pachetul care zăcea sus.

— Hanna, — Roomer Terrace 63 — foarte aproape de-aici, spuse bătrâna. Ea niciodată nu fusese văzută cu ochi buni de vicar. Poate că, dacă Badalia nu scosese nici un fel de ţipăt, lui Tom i-ar fi plăcut mai mult să-l omoare pe bărbat decât pe femeie. Gusturile nu se discută.

Jenny işi împinse omul în faţa ei până ajunseră în strada mare cea mai apropiată.

— Cară-te, acum, zise ea cu o voce întretăiată. Du-te oriunde, dar nu mai veni să mă cauţi. Nu mai vreau să trăiesc cu tine şi apoi, Tom — Tom, mă auzi? Curăţă-ţi bocancii.

Zadarnic sfat. Brânciul disperat de dezgust pe care i-l dăduse ea îl trimise să se-nvârtă cu figura înainte în pârâiaş şi un poliţist se interesă imediat de bunăstarea lui.

— L-au luat drept, drept un beţiv ordinar. Deie Domnul să nu-i privească bocancii. Hanna, Roomer Terrace, 63!

Jenny îşi fixă pălăria şi plecă alergând.

Excelenta guvernantă a pensionului Roomer îşi aminteşte că a văzut sosind o tânără persoană cu buzele vinete, cu vocea întretăiată care s-a mulţumit să strige:

— Badalia, Gunnison Street, 17. Spuneţi-i vicarului să meargă acolo imediat... imediat... imediat.

După care ea dispăru în noapte.

Acest mesaj fu transmis reverendului Eustaee Hanna care de-abia se abandonase somnului.

El înţelese că era chemat de urgenţă şi nu ezită să meargă să bată la fratele Victor, care locuia în faţă, în aceeaşi clădire.

Printr-o convenţie de etichetă, Roma şi Anglia îşi împărţeau afacerile cartierului după cultul celor interesaţi, dar Badalia era o instituţie şi câtuşi de puţin o afacere şi trebuiau să lase la o parte eticheta ajutoarelor de cartier.

— Ceva i s-a întâmplat Badaliei, zise vicarul şi asta vă priveşte tot atât cât şi pe mine. Îmbrăcaţi-vă şi veniţi.

— Sunt gata, i se răspunse. Are cineva vreo idee despre ce s-a întâmplat neplăcut?

— Nici o altă indicaţie decât nişte lovituri în uşă din mers şi

un apel.

—Atunci e vorba de o sarcină sau de vreun atac de asasin. Badalia nu v-ar fi făcut să vă sculaţi pentru mai puţin de atât. Sunt în măsură pentru aceste două cazuri, slavă Domnului.

Cei doi bărbaţi se duseră, alergând, în Gunnison Street, căci nu erau trăsuri pe stradă şi de altfel preţul unei curse cu trăsura este cât două zile de încălzire bună pentru oameni care mor de frig.

Mama lui Lascar Loo se dusese la culcare şi uşa nu era, natural, închisă decât cu un zăvor.

Ei găsiră în camera Badaliei o situaţie cu totul altfel gravă decât s-ar fi aşteptat şi biserica Romei se arătă în mod magnific expertă în arta pansamentelor, în timp ce Biserica Angliei era redusă la rugăciuni pentru a nu cădea în păcatul dorinţei.

Ordinul Gene, convins că în majoritatea cazurilor prin intermediul corpului se poate ajunge la suflet, îşi ia măsuri şi instruieşte personalul în consecinţă.

—Asta o să meargă pentru moment, zise foarte încet fratele Victor. Hemoragia se porneşte înăuntru, mă tem că şi creierul e atins până la un punct. Ea e căsătorită, fireşte?

— Toate sunt şi asta nu e decât şi mai neplăcut.

— Da, e în toate aceste acte de violenţă un nu ştiu ce, care miroase a interior domestic şi care dă în vileag originea. Ea e într-o stare absolut disperată, ştiţi. Douăsprezece ore cel mult!

Badalia începu să lovească pe cuvertură cu dosul mâinii.

—-Cred că vă înşelaţi, zise Biserica Angliei. Ea agonizează.

— Nu, ea nu face decât să adune cuverturile, spuse Biserica din Roma. E fiindcă vrea să vorbească. O cunoaşteţi mai bine ca mine.

Vicarul se aplecă foarte jos.

— Trimiteţi s-o caute pe Miss Eva, zise Badalia tuşind..

—În dimineaţa asta, ea o să vină în dimineaţa asta, spuse vicarul.

Şi Badalia fu satisfăcută.

Dar Biserica din Roma, care cunoştea destul de bine sufletul omenesc, încruntă sprâncenele şi nu spuse nimic.

La urma urmei, regulamentul ordinului său era explicit. Datoria lui era să vegheze până în zori şi la apusul lunii.

Tocmai când ea începuse să coboare, reverendul Eustace

Hanna zise:

—N-am face bine să trimitem s-o caute pe sora Eva? Ea ar muri mai repede.

Fratele Victor nu răspunse, dar imediat ce convenienţele permiseră, cineva merse la uşa casei micilor surori de la Diamantul Roşu şi rugă ca sora Eva să vină să îndulcească suferinţele Badaliei Herosfoot.

Acest om, care vorbea foarte puţin, o conduse la numărul 17 pe Gunnison Street şi în camera unde era culcată Badalia.

Acolo, el rămase pe palier şi îşi muşcă degetele până la sânge fiindcă el era un preot exersat să ştie şi el ştia cum inimile bărbaţilor şi cele ale femeilor bat printr-un efect de reacţie, atât de bine încât dragostea naşte oroare, că pasiunea se manifestă atunci când sufletul tremură de durere.

Badalia, prudentă până la capăt, îşi menajă forţele până la sosirea Sorei Eva.

Se afirmă în general la micile surori de la Diamantul Roşu că ea a murit delirând, dar cum fu cel puţin una din surori care se conformă la cel puţin jumătate din sfaturile muribundei, această supoziţie pare lipsită de bunăvoinţă.

Badalia făcu un efort slab ca să se întoarcă în pat şi biata maşină umană atât de sfărâmată protestă, — şi asta a fost ceva cât se poate de natural.

Sora Eva înaintă brusc, crezând că aude teribilul zgomot de toacă premergător morţii.

Badalia zăcea cu toată luciditatea încă şi vorbea cu o claritate extraordinară, având în ochiul care-i rămăsese aplombul de neîmblânzit al vânzătoarei de pe stradă, al voluptoasei care dansase pe căruţul de legume.

— E la fel, absolut, cu zgomotul lui Mistress Jessel, nu-i aşa? Ca atunci când ea a dejunat şi când a vorbit elevilor săi o dimineaţă întreagă?

Nici sora Eva, nici vicarul nu-i răspunseră.

Fratele Victor stătea afară la uşă, cu respiraţia greu trecându-i printre buze, căci el suferea.

— Puneţi-mi un şerveţel pe cap, zise Badalia, am fost bătută pentru ceva bun şi nu ţin ca Miss Eva să vadă. Eu nu sunt drăguţă, de data asta.

— Cine-a fost? întrebă vicarul.

— Un om de-afară. Nu-l cunosc deloc. Beat, cred. Dumnezeu mi-e martor că e adevărat. Miss Eva e-aici? Nu pot să văd din cauza şerveţelului. I-am făcut safteaua la ceva bun, Miss Eva. Scuzaţi-mă dacă nu vă dau mâna toată, dar nu sunt puternică. Sunt patru pence pentru gustarea cu carne de vită la ceai a lui Mistress Imeny şi tot ce-i mai puteţi da pentru trusoul copilului. Se fac mereu copii, în lumea asta de-aici. Eu mai bine-aş face să nu zic nimic findcă bărbatu-meu n-a mai venit o dată la mine de doi ani, de altfel eu n-aş zice că-s mai de soi ca altele dar, în fine, niciodată n-a venit să mă caute... A intrat un bărbat, m-a lovit în cap şi mi-a dat lovituri de picioare, Miss Eva, aşa de parc-aş fi avut un soţ, nu-i aşa? Registrul e în sertar, domnule Hanna, totul e în regulă şi n-am dat un ban din ceea ce e în depozit, nici un penny. Uitaţi-vă sub comodă. O să găsiţi tot ce n-a fost cheltuit săptămâna asta... Şi pe urmă, Miss Eva, renunţaţi să mai purtaţi pălăria asta gri. Eu v-am ferit de difterie şi... Nu ţineam deloc s-o evitaţi, dar vicarul a zis că trebuie. Eu am făcut o pasiune pentru el mai mult decât pentru oricare alt bărbat, numai că, s-ar fi întors Tom şi atunci... Vedeţi, Miss Eva... Tom nu s-a-ntors niciodată la mine de doi ani şi eu nu l-am văzut niciodată. Nu... Nu l-am mai văzut niciodată, vă jur. Vă înţelegeţi bine. Voi doi, vă înţelegeţi şi e o căsătorie aranjată. Am tot dorit mereu contrariul, dar natural asemenea lucruri nu sunt pentru creaturi ca noi. Dacă Tom s-ar fi întors, — ceea ce n-a făcut niciodată, aş fi fost şi eu ca altele... Şase pence gustarea micuţului şi un shilling ca să-l îmbrac. Aţi văzut asta prin cărţi, domnule Hanna. Aşa e şi nu altfel. Natural, nu v-aţi putea răfui cu mine. Dar o femeie îşi arată dorinţele pe figură, şi niciodată nu te-ai îndoit de asta, Miss Eva. Eu am văzut asta în expresia lui, nu doar o dată, de mai multe ori... Faceţi-mi o înmormântare de patru lire şi zece shillings, cu un cearşaf mortuar...

Înmormântarea fu de şapte lire cincisprezece shillings şi tot Gunnison Street ieşi ca să-i facă onoare.

Tot, nu, au fost două excepţii.

Mama lui Lascar Loo era de părere că o Putere dispăruse şi că de aici înainte accesul la laptele de pasăre era liber.

În consecinţă, imediat ce se slăbi zgomotul trăsurilor, pisica culcată pe prag auzi reproşul prostituatei muribunde care nu mai murea odată:

— Oh! mamă, mamă, da’ nu-mi mai dai odată lingura ca să-l ling?

COLECȚIA

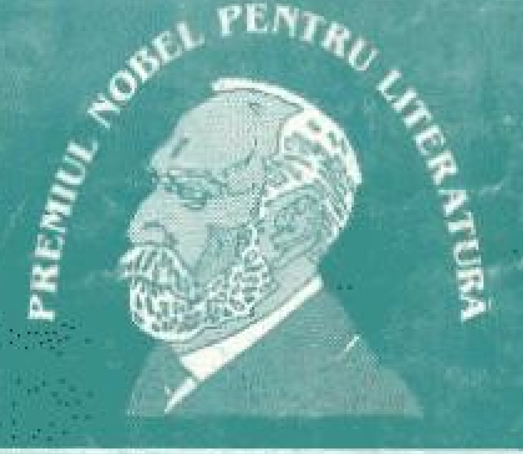

1907

Cât despre mine, cu capul afară din apă, mi se părea că nu mai e decât apă până la capătul pământului și că râul mă mâna ca pe o epavă.

Un om e puțin lucru în mijlocul unui fluviu care a dat pe afară. Și potopul ăsta, chiar dacă eu nu știam nimic despre asta, era Marele Potop despre care oamenii mai vorbesc încă.

Părerea mea fiind formată, eu rămâneam întins pe spate, ca un buștean, de teamă să nu mor.

Erau în apă creaturi vii, care țipau, care urlau jalnic, animale ale pădurii, vite.

Printre astea o voce de om care cerea ajutor.

Dar veni ploaia îndreptându-se drept spre apă și albind-o și eu nu mai auzeam nimic decât mormăitul pietrelor în aval și mormăitul ploii în amonte.

Am fost rostogolit în voia curentului, în timp ce luptam ca să respir.

E groaznic să mori, când ești tânăr.

598 +
2 TL
TOTAL 600 lei

ISBN: 973-557-316-4